BAJKE DOSELJENIKA U SAD

BISERI
23

BAJKE DOSELjENIKA U S A D

Preveo i izabrao :
Aleksandar I. Spasić
Ilustracije:
Mnhajlo Pisanjuk
Naslovna strana:
Ljubiša Odžaklijevski

NARODNA KNjIGA
BEOGRAD 1963

VELIKI DRVOSEČA POL BANjAN

Daleko na severu Sjedinjenih Država, svuda duž granice s Kanadom, koja se kao dugačka strela pružila preko kontinenta od Atlantskog do Tihog okeana, svuda gde veliki bradati ljudi seku drvo — u pitomim šumama Nove Engleske, u divljim gustim šumama dalekog zapada, i u svakom šumskom logoru — živi duh Pola Banjana, drvoseče nad drvosečama. I kada se uveče, posle napornog rada, krupni umorni ljudi opruže po posteljama ili posedaju na klupe u svojim brvnarama, i dok se poneko od njih žali kako je sekao drvo koje je imalo više čvorova nego što je uobičajeno, dovoljno je da onaj koji je nekad radio sa Polom Banjanom (a po jedan takav postoji u svakom logoru) kaže čarobnu rečenicu: „Tako sam brzo sekao drvo da mi se sekira skoro istopila", pa da otpočne duga i lepa priča o Banjanovim majstorijama. Celu priču nije mogućno ispričati jer je beskrajna, ali ja sam zapisao neke od Polovih doživljaja. Ispričaću vam šta znam i samo ono što je stvarno bilo, jer su mnogi posle izmislili koješta što Pol nije uradio.

Pol Banjan bio je sin džinovskih drvoseča iz države Mejn. Mnoga mesta se hvale da je Pol u njima rođen, i u tome ima neke istine, jer je Pol bio tako velika beba da se morao roditi u više

mesta odjednom. Kada je po rođenju prvi put zaplakao, popadalo je drveće na nekoliko milja unaokolo, a kada je sutradan počeo da maše ručicama, napravio je takvu oluju da su u celom Mejnu bili poskidani krovovi. Pošto su se ljudi žalili, Polovi roditelji napraviše svom sinu kolevku veliku kao ratni brod i usidriše je u luci Istport. Ali kako je Pol bio živahno dete i stalno se koprcao, napravo je tolike

talase da je skoro cela Nova Engleska! bila poplavljena. Zato su morali da ta odvuku malo dalje od obale, otprilike sto morskih milja. Tu je Pol bio do svoje druge godine, kada je već bio porastao toliko da je motao sam da se brine o sebi. Otada je bio veoma pažljiv i nikakvu štetu nije napravio. Sedeći u svojoj kolevci dve godine, Pol je izmislio pecanje i drvodeljstvo. Međutim, mnogo važnije stvari je izmislio kada se vratio na kopno i počeo da pomaže ocu u sečenju šume na stari način. Prvo je izmislio sekiru s dve oštrice, da bi mogao u isti mah da seče i levo i desno od sebe. Ovu takozvanu „dvoseklu" sekiru drvoseče i danas upotrebljavaju. Zatim je izmislio način za oštrenje sekira. Pre toga su drvoseče to radile ovako: ovako bi odgurao na vrh planine veliki okrugli kamen i pustio ga da se kotrlja nizbrdo, a čovek bi, trčeći uz kamen, držao na njemu sekiru. Kada je to video, Pol reče:

— Ljudi moji, pa to nikako ne valja. Ako kamen nije ravan ili ako na planini ima neravnina, sekira mora da ima valovitu oštricu, kao daska za pranje rublja. Moram nešto da izmislim . . .

Tada se Pol prvi put zamislio, i tada su ljudi naučili da uvek kada Pol razmisli drvoseče dobiju ili saznaju nešto korisno.

Posle kratkog razmišljanja Pol uze jednu stenu, izbuši joj sa strane rupu, učvrsti tu jedno deblo, za kraj debla pričvrsti ručicu na lakat i tako napravi prvo tocilo. Naravno, Pol je uzeo savršeno glatku i okruglu stenu. Ubrzo zatim Pol je izmislio testeru za dvojicu; naredio je svom kovaču, Šveđaninu Oliju, da napravi četvrt milje dugačku čeličnu ploču, a sam je na toj ploči napravio zupce. Ova testera omogućila je Polu i njegovim drugovima, čuvenoj sedmorici Sekiraša, da odjednom seku više stabala na prostoru od pola milje. Ovo, međutim, nije bilo zgodno za brdovito zemljište, pa je Pol izmislio svoju krivu testeru. Ona je drvo sekla tako što je Pol vukao s jedne strane brda, a njegovi prijatelji s druge, dok je testera išla tačno preko brda, vodeći računa o svakoj izbočini, i sekla sve drveće na podjednakoj visini od zemlje. Pored toga Pol je izmislio kružnu testeru, šumski pijuk i razne načine za transport drveta. Izmislio je splavarenje, koje se danas koristi svuda u svetu.

Dok je Pol ovo izmišljao, prošlo je nekoliko godina, i on je s drugovima bio posekao svu šumu koju je trebalo seći u Novoj

Engleskoj i polako se pomerao na Zapad. Pol je već bio izrastao do svoje pune visine i prestao je da raste. Pustio je bradu i postao vrlo lep momak. Đavolski jak, visok kao planina i širok kao pola prerije, veoma je voleo da češlja bradu mladim hrastovima. Dopadalo mu se šuštanje lišća kroz bradu. Kosu je češljao velikom testerom. Kao čačkalice koristio je samo mlade borove kojima bi prethodno oduvao grane. Naravno, bilo je i nezgoda sa tolikim čovekom. Kad god bi progovorio, po dvadesetorica ljudi u njegovom logoru, svi oni koji su bili suviše blizu, padali su na leđa. Imao je glas jak kao grmljavina, pa su se farmeri u južnim državama plašili sve dok se nisu na to navikli. Kada bi dahnuo, otapao se sneg na Stenovitim planinama, pa su nastajale velike bujice, a kada je koračao, ostavljao je ogromne rupe. Bio je počeo da se goji, ali je na vreme prestao, jer je, tek malo ugojen, ostavljao tolike tragove da su se, kad ih je voda napunila, stvorila jezera. To su sada čuvena Severna jezera. Zamislite da je ostao debeo! Šta bismo radili s tolikim jezerima?

Kada je već porastao i izmislio sve korisne stvari koje smo pomenuli, drvoseče ga izabraše za predvodnika, kao najboljeg, najjačeg, najpametnijeg drvoseču svih vremena. Pol je tada odabrao najbolje drvoseče, njih nekoliko hiljada, i počeo da radi na ubrzanoj seči zapadnih šuma. Međutim, ja ću vam pričati samo o već pomenutoj Sedmorici Sekiraša, o Polovim omiljenim životinjama i drugim dobrim prijateljima.

Imao je Pol jednog velikog plavog bika, koji se zvao Bejb i koga je Pol bio našao skoro smrznutog jedne noći u toku čuvene Dvostruke zime plavog snega. U toku te zime palo je vrlo mnogo potpuno plavog snega.

Jedne noći Pol ustade jer je čuo neko kmečanje u blizini, i kad iziđe iz brvnare, nađe telence, teško jedva deset tona, u gomili plavog snega. Pol je uzeo tele i odneo ga u brvnaru. Tele je bilo plavo kao jezero Viskonsin u junsko jutro — valjda zbog ležanja u snegu — i potpuno onemoćalo od gladi. Pol nije znao gde su roditelji teleta, ali je jadnu životinju prihvatio, napojio je sa sto dvadeset litara vrelog mleka i najzad je stavio u štalu. Tele je liznulo Polov obraz, Pol je pomilovao nekoliko puta meku plavu dlaku životinje, i tako su oni postali nerazdvojni prijatelji.

Kad se sledećeg jutra probudio, Pol je pogledao kroz prozor i video da nema štale. Iznenađen, istrčao je u dvorište i video da je telence izraslo u ogromnog bika, lepog i snažnog, sa crnom njuškom i dugim belim rogovima. Visoko na bikovim leđima nalazila se štala. Pol priđe životinji, pomilova je i potapša po glavi, bik mu liznu obraz i tada Pol dade biku ime Bejb. Bik Bejb je vrlo brzo rastao, i prestao je da raste tek kada je njegova veličina odgovarala Polovoj. Bejb je bio veliki kao planina. Drvoseče su pokazivale Bejba strancima, nazivajući ga planinom Tomitom, a stranci bi se, na veliko veselje šaljivih drvoseča, uplašili što se planina kreće i bežali bi, mada bez ikakve potrebe, jer nije bilo pitomije životinje od Bejba. Bila je s njim samo jedna nezgoda. Jako je voleo da jede i mogao je odjednom pojesti sve seno koje farmeri pokose za godinu dana u deset američkih država. Pol je to pitanje rešio svojom farmom, na kojoj je sve raslo prema veličini ljudi i životinja. Ali, o tome kasnije.

Bejb jeste bio ogroman, ali je prema svojoj veličini bio i koristan. Od glave do repa imao je devedeset i sedam, a između rogova četrdeset i dve dužine držalje sekire. Koliko je to metara, teško je reći, zato što je Pol ubrzo pošto je postao priznati drvoseča držalje na sekirama zamenio dugačkim konopcima, tako da je umesto starog načina sečenja samo vrteo sekiru oko sebe i tako obarao drveće. Teško je reći i zato što niko nije utvrdio da li je pri merenju Bejbove dužine korišćena obična, četiri metra dugačka držalja Polovih drugova, ili baš držalja Polove sekire, koja je bila sedam, a možda i sedamdeset puta duža od obične. Zato se ne može tačno znati koliko je Bejb bio dugačak, ali je sigurno da čovek, stojeći kraj njegove glave, nije mogao da dozove onog koji mu je stajao kod repa. Bejb je imao divne bele rogove. Na njegovom levom rogu voleo je da sedi Polov omiljeni gavran Džon. Jedne jeseni Džon polete s levog roga u nameri da vidi kako je na desnom. Neupućeni kažu da se na tom putu izgubio, ali sigurno je, u stvari, da se Džon spustio na desni rog, mada sasvim iscrpen, i to tek krajem prvog sledećeg proleća. A Džon nije bio rđav letač.

Bejb je, tako veliki i snažan, bio od ogromne koristi za Pola i njegove drugove. Bio je u stanju da odjednom prevuče sva stabla sa jednog hektara šume do reke, a mogao je tuce debala da uhvati repom u jedan mah i prebaci pola milje dalje. Pol nije skoro ništa

radio bez Bejba. Bik je dovlačio brašno za uštipke za hiljade drvoseča koje su radile s Polom, i jedino je on motao da pomakne džinovski tiganj glavnog kuvara. Bejb je mogao da povuče svaku stvar koja ima dva kraja, a čak i mnoge stvari koje nemaju nijedan kraj. Najveći svoj podvig obavio je Bejb u vreme kada su Pol i njegovi drugovi sekli šumu u Viskonsinu. Postojao je u blizini njegova logora jedan put između dva mesta udaljenih u pravoj liniji devetnaest milja, ali je put bio mnogo duži zbog bezbrojnih okuka, vijuta, vraćanja i krivudanja. Put se Polu nikako nije sviđao te jednog jutra, pre nego što je počeo rad, on upregnu Bejba u jaram, a jaram zakači za put i naredi Bejbu da vuče. Bejb povuče, ali bez ikakvog uspeha. Posle malo grdnji, malo stenjanja i mukanja i dve hiljade kilograma ovsa, Bejb je tako snažno povukao da je put počeo da se ispravlja. Za nekih sat i po put je bio prav i ravan kao nova jelova daska i dugačak tačno pedeset i dve milje. Pošto je put sad bio duži od razdaljine između dva mesta koja je ranije spajao, Pol produži put kroz ravnicu i tako poveza još četiri grada. Put je, naravno, prodao opštinama tih gradova i tako dobro zaradio. Kažu da i sada u Viskonsinu postoje ostaci čuvenog „Volovskog puta Pola Banjana“!

Među drugim Polovim omiljenim životinjama treba pomenuti kravu Ljudi, koja je davala toliko mleka da je bilo potrebno šezdeset i šest ljudi da radi oko njene muže, a toliko mleko se moglo kuvati samo u čuvenom džinovskom kazanu Pola Banjana, i to u četiri navrata. Zato su dobar deo tog mleka prodavali na velikoj pijaci u Čikagu, a od onoga što su zadržavali odvajali su toliko masla da su ga ne samo jeli nego i njim zamenjivali mast i ulje. Maslom su mazali alat i kožne predmete, na maslu su kuvali i pekli, a uvek kada bi zaželeli da se sankaju, mazali su maslom padine obližnje planine.

Neobična životinja bio je i pas Džoko. On je imao izvanredan njuh i mogao je šest puta da obiđe zemljinu kuglu jureći jelena, a da mu nijednom ne izgubi trag. Mada je bio srazmerno velik, kao i sve drugo u Polovom logoru, Džoko je bio veoma mali, sasvim običan pas dok je bio mlad. Tada mu se desilo nešto veoma čudno. Kada se jednom prilikom muvao oko zadnjih vrata kuhinje, neko od prvih Polovih pomoćnika — mislim da je to bio Veliki Šveđanin Oli — baci na njega sekiru, misleći da je neki miš, i preseče ga na pola. Ali, srećom, sve je to video Pol, pa, kako je bio veoma brz, uhvati dve

polovine jadnog psa i spoji ih pre nego što je pas uginuo. Posle toga se Džoko brzo oporavio i izrastao u ogromnog psa, sasvim dostojnog Pola Banjana. Ali, radeći na brzinu, Pol Banjan je pogrešno sastavio polovine, pa su psu prednje noge bile okrenute nadole, a zadnje nagore. Polu je bilo vrlo žao zbog ove greške, ali psu to nije smetalo. Čak mu je i koristilo, jer nikad nije mogao da se umori: jedno vreme bi trčao prednjim šapama, a kada bi se zamorio, skočio bi na zadnje pa trčao njima. Tako se Džoku uvek odmarao jedan par nogu.

Uz pomoć Bejba i svojih drugova, naročito Sedmorice Sekiraša, koje je hranila Polova krava Ljusi, divljač koju je hvatao Džoko i kuhinja u kojoj je vladao kuvar Sam Kiselo Testo, Pol je napravio više junačkih dela. Jedno od najčuvenijih je seča šume u Severnoj Dakoti koja je trajala samo nedelju dana. Za tu priliku Pol je izmislio naročitu testeru, dugačku nekoliko milja, tako da je on sam za jedan dan sekao drveće sa deset kvadratnih milja. Da bi tu testeru naoštrila, tridesetorica Polovih ljudi radila su po celu noć. Tada su u Severnoj Dakoti stabla bila tako visoka da su im se vrhovi videli samo kad je bilo vrlo vedro. Dok su sekli šumu, drveće je samo padalo, a kako je bila zima, dizalo je toliki sneg da se sunce videlo samo kada bi na vrbi rodilo grožđe. Drveće koje nije bilo dovoljno hrabro udruživalo se u šume, koje su bežale ispred Pola i njegovih drugova, tako da je Pol morao da ih hvata naročitom mrežom. Pa ipak, uprkos brojnim mukama, Pol je svu šumu u Severnoj Dakoti posekao za nedelju dana. Kako mu je ostalo nešto vremena, Pol uze da pomogne Cimu Hilu u izgradnji Velike severne železnice. Rekao je da će graditi brže, bolje i jevtinije od svakog drugog. Kada je Cim Hil pristao da primi Polove usluge, Pol uz pomoć Džokovu zarobi šest stotina i osamdeset dabrova, koji posekoše mlade boriće duž železničke trase i stabla ovih borića isekoše u jednake, šest stopa dugačke komade. Tako je za tili čas napravljeno dosta pragova. Zatim je Džoko uhvatio veliki broj džinovskih krtica iz Minesote, koje su pravile rupe za pragove. Čim bi neka krtica počela da pravi udobnu rupu za zimu, Džol ili neko od njegovih ljudi bi je uhvatio i prebacio na drugo mesto, a u napravljenu rupu stavio prag. Neke krtice su se bunile protiv ovog prinudnog rada i čak počele da održavaju buntovničke skupove, ali se sve dobro svršilo. Može se i

danas videti kako se krtice skupljaju i kako prave rupe duž pruga Severne železnice. Šine na ovoj pruzi Pol je postavio tako što je iz dve velike novosagrađene čeličane, uz pomoć bika Bejba, bez prestanka izvlačio dve beskrajno dugačke šine i vukao ih po trasi dok su ih Polovi ljudi pribijali za pragove. Istina, Bejb je za to vreme, zbog tolikog kretanja, istrošio nekoliko pari specijalnih potkovica, a kakva je to bila nezgoda zna se, jer se za svaki par Bejbovih potkovica morao otvarati nov rudnik gvožđa.

Tako je Pol Banjan za nekih mesec, mesec i po dana obavio dva ogromna posla — posekao šumu u Dakoti i izgradio Severnu železnicu. Na kraju je Pol prošao kroz Severnu Dakotu s Bejbom, i Bejb je lakim udarcima svojih papaka sve panjeve džinovskog drveća uterao duboko u zemlju, tako da su švedski doseljenici, za koje je Severna Dakota bila iskrčena, mogli već sledećeg proleća da pooru zemlju i poseju pšenicu. I danas u Severnoj Dakoti mnogi Šveđani obrađuju zemlju.

Kada je završio sve što je trebalo da se završi, a obavio i mnoge poslove koji nisu bili ni započeti, Pol se povukao dalje na Zapad. Tamo je iskrčio neke grdne šume i napravio sebi farmu. Naravno, sve je ovo obavio tako brzo da niko nije ni video kako se farma gradi. Pol se tako izveštio u sečenju da mu se sekira uvek usijavala, pa su dvojica njegovih pomoćnika morala da je nose do prve reke i da je tamo hlade. Istina, reka bi skoro isparila od tako velike usijane sekire, ali bi sečivo posle nekoliko umakanja u hladnu vodu postajalo tako tvrdo da su se njime mogli seći dijamanti. Naravno, ako bi neko bio toliko lud da to čini! Koliko je Pol bio brz vidi se i iz toga što je on mogao da ugasi sveću, a da legne i zaspi pre neto što zavlada mrak. Ovakva brzina Polovog rada zadavala je muke njegovom knjigovođi, Džonu Mastiljaru, koji je izmislio knjigovodstvo i koji je bio najbolji i najbrži pisar na svetu. Pa ipak, Džon Mastiljar je jedva stizao da upiše sve što Pol i njegovi drugovi poseku za jedan dan. Zato je izmislio naročito nalivpero, koje je crevom bilo povezano s velikim buretom mastila. Džon Mastiljar je mogao da utroši dvanaest takvih buradi za jedan dan. Da bi stigao da upiše sve što bi Pol uradio u toku jednog dana krčenja šume za svoju farmu, Džon Mastiljar je prestao da stavlja zapete. Tako je ne samo ubrzao posao već i

uštedeo grdno mastilo, koje se tako daleko na Zapadu teško nabavljalo.

Elem, kada je Pol iskrčio dovoljno šume za svoju farmu, počeo je da ore džinovskim plugom u koji je bio upregnut Bejb. Brazde koje je orao bile su dugačke po nekoliko stotina milja, a duboke po stotinak metara. Posle toga je Pol zasejao žito i posadio povrće. Napravio je i veliki voćnjak, a u blizini uredio logor za sebe i svoje ljude. Na Polovoj farmi sve je raslo srazmerno veličini domaćina i njegovih drugova. Kupus je bio kao osrednji bregovi, šargarepe kao borovi, a samo po jedan krompir mogao je da se stavi na obična teretna kola. Zrna maka su bila velika kao fudbalske lopte, a grašak, koji je bio neobično ukusan, često je pravio neprilike time što bi se otkotrljao u korito neke rečice i zagradio ga, pa se ona izlivala. Naravno, na Polovoj farmi bila je i livada sa travom za Bejba i Ljusi. Ljudi su tu livadu smatrali za šumu i često su u njoj krišom sekli drva. Jedino što Pol nije imao na farmi bio je kukuruz, a zašto ga nije imao, ispričaću vam sada.

Jednog lepog i sunčanog jutra Pol iziđe da pogleda letinu i seti se da nije posadio kukuruz. Gurnu ruku u džep i, pošto se u njemu moglo naći sve, nađe lepo i zdravo zrno kukuruza. Napravi dobru rupu palcem desne note i u nju baci zrno. Zatim prstom ruke napravi novo korito najbližem potoku i tako ga skrenu na seme. Istoga dana po podne Veliki Šveđanin Oli dotrča u logor dok je Pol spavao, probudi ga i reče mu da požuri na farmu. Pol ustade, malo ljut što su ga probudili, i ode. Bio je zapanjen kada je video da je struk kukuruza tako visok da mu se vrh gubi u oblacima. Istina, sve je kod Pola raslo brzo i bilo vrlo veliko, ali ovaj kukuruz je već bio preterao.

— Oli, — reče Pol Velikom Šveđaninu — popni se na vrh i pogledaj koliko je visoko ovo čudo.

Oli obuhvati struk kukuruza svojim velikim rukama i poče da se penje. Peo se tako brzo da ga Pol uskoro nije mogao da vidi. Samo mu se glas čuo kroz oblake.

— Raste suviše brzo da bih se popeo do vrha — rekao je.

Pol se ohladi od straha, jer je jako voleo Olija. Zato mu reče:

— Siđi odmah, Oli. Ostavi taj prokleti kukuruz.

— Đavola! — doviknu Oli. — Raste brže nego što ja mogu da se spuštam. Odavde se zaista divno vidi šta rade ljudi širom Amerike, a malo nazirem i obalu Evrope, ali gledaj da nekako zaustaviš rašćenje kukuruza, jer sam vrlo gladan.

Pol, prvi put u svom životu uplašen i iznenađen, pozva Sedmoricu Sekiraša iz šume. Dok ih je čekao, on napuni svoju džinovsku pušku uštipcima i opali u vazduh. Tako je s nekoliko stotina uštipaka pomogao Oliju da ne umre od gladi. Kada su Sekiraši došli, počeše brže od munje da udaraju u stablo, ali kukuruz je rastao tako brzo da nikako nisu mogli da udare dvaput na isto mesto.

— Moramo da smislimo nešto drugo — reče Pol.

Počeo je da misli, a kukuruz je rastao sve više i Oli se sve više penjao u nebo.

Najzad se Pol grohotom nasmeja, tresnu pesnicom po kukuruzu i dobro ga zatrese.

— Ne brini, Oli! — doviknu, a glas mu se saču četiri stotine milja unaokolo. — Skinuću te odatle.

Skoknuo je do Severne železnice, udaljene stotinak milja, i jednom rukom iščupao nekoliko desetina milja pruge, za koju smo rekli da je bila iz jednog komada, a ne sastavljena od kratkih delova. Zatim je otkinutim delom šine omotao struk kukuruza i na kraju vezao veliki čvor.

— Sada neka raste — reče on. — Što je viši, struk će biti ove deblji, i tako će ga šina sve više stezati. Uskoro će morati da se prekine.

Baš tako se i desilo. Dok su okupljeni ljudi posmatrali, struk kukuruza je bivao sve deblji i šina se sve više usecala u meko meso biljke.

— Počinje da se ljulja! — povika jedan od ljudi.

— Drži se, Oli! — doviknu Pol Šveđaninu.

Stabljika najzad puče. Počeo je da duva strašan vetar, koji obori tri stotine hektara šume. Ljudi se širom Amerike posakrivaše u podrume misleći da je počeo da duva neki nezapamćeni uragan, a svi Polovi ljudi, sem njega samog, naravno, bejahu oduvani na razne strane. Velika stabljika je padala sve brže i brže, s fijukom, tutnjavom

i grmljavinom. Pol je stajao raskrečen i dogledom, koji je nekoliko dana ranije izmislio, gledao šta se dešava. Oli se bio prilepio za stabljiku i udarao je petama kao da je celog svog veka jahao džinovske kukuruzne strukove. Kada je bio na dve milje od zemlje, on odskoči i skloni se u stranu.

Kukuruz pade na zemlju, s treskom kao sedam zemljotresa. Napravio je dugačku i prostranu ravnicu, koja se sad nalazi u Južnoj Kanadi, a prašina koju je pri padu podigao nije mogla da se slegne trinaest dana. Ljudi su sve vreme spavali misleći da je noć, pa nisu ni videli ostatke Polovog kukuruza, koje je Pol za to vreme uklonio, jer su svima smetali. Koliko je kukuruz bio stvarno dugačak nije mogućno reći, jer su mu se mnogi delovi otkinuli u toku padanja, a niko nije hteo da bude tako nepristojan pa da pita Pola, zato što je Pol cele te godine prodavao sosedinu kukuruza kao najbolje belo drvo, a ostalo je koristio kao ogrev za svoj logor. Lišće su za onih trinaest dana dok se slegala prašina pojeli Bejb i Ljusi. Posle tolikih neprilika Pol je digao ruke od kukuruza.

— Gajićemo šargarepe — tužno je rekao kuvaru.

Tako su i učinili. Gajili su šargarepe velike kao borovi.

Mada je Pol Banjan, kao što smo videli, bio čovek neobično vešt, mora se priznati da je imao dosta problema i briga. Ispričao sam vam šta je radio s kukuruzom, ali treba da vam kažem da je imao i mnogo veće muke u svom životu.

Znamo da je Pol našao Bejba u snegu za vreme Dvostruke zime plavog snega, koja je došla nešto malo posle otkrića Amerike. Mnogi ne znaju da li je ova zima bila pre ili posle Vrlo vrućeg leta. Ja mislim da je Vrlo vruće leto došlo posle Dvostruke zime, mada je ona bila pre Vrlo vrućeg leta. Bilo kako bilo, zna se samo to da je prvo bila zima, koja se zamrzla i trajala celog leta, kad je bilo vrlo toplo, a pred kraj leta bilo je još hladnije pa se ljudima spavalo od vrućine. I hladnoća i vrućina bile su tako brze da jedna nije mogla da pobegne od druge. Bilo je toliko hladno da se zima zaledila. Bilo je to sasvim ludo vreme. Jednom prilikom Pol je stavio kazan tek skuvane kafe u dvorište, a ona se zamrzla pre nego što je stigla da se ohladi, tako je Pol sekao i jeo vruću kafu u komadima leda. S druge strane, vrućina je bila tolika da je kuvar morao da peče uštipke sedeći na velikoj

ledenoj kocki. Niko se nije osećao dobro po vrućini i Pol je imao muke sa sekirama, koje su se topile na suncu. Svi su samo ležali i spavali, i skoro svaki rad u logoru je zamro.

Sa vrućinom došli su komarci. Prvo su bili uobičajene veličine — ne veći od crvendaća. Ali, sisajući krv džinovskih drvoseča, svakoga dana su rasli. Posle nedelju dana bili su veliki kao orlovi. Kada su već počeli da sa obližnjih farmi odnose sitnu stoku, Pol se zabrinuo. Tada je tako duboko i dugo mislio da su ovi u logoru prestali da rade. Sekire su mirovale, a ljudi nisu hteli da ustaju iz postelje.

Posle nekoliko dana razmišljanja Pol pokupi svoje ljude i pođe s njima u lov na komarce. Ubili su nekoliko hiljada komada, ali ovi nisu prestali da navaljuju. Štaviše, bili su još bezobrazniji jer su svetili pobijene drugove.

Pol sede i poče ponovo da misli. Za to vreme je kovač, Veliki Šveđanin Oli, iskovao naročite mreže da se zaštite odaje u kojima ljudi spavaju. Pol najzad pozva kuvara, Sama Kiselo Testo, i reče mu:

— Same, postoji jedan izlaz iz ove neprilike. Moraš da napraviš mnogo veoma slatkih medenjaka i da odeš s njima na Istok. Tamo postoji jedna vrsta pčela velikih kao slonovi. One su malo nezgodne jer se ničega ne plaše, ali jako vole medene kolače. Ti ćeš da ih namamiš na medenjake, da ih pohvataš, povežeš im krila i dovučeš ih u logor. Donesi stotinu ovakvih pčela.

Sam Kiselo Testo, kao veoma hrabar i sposoban čovek, posluša Pola i ode na Istok. Za vreme njegovog odsustva drvo se uopšte nije seklo. Pol je slao lovačke družine u hajku na komarce, ali ovi su se bili tako namnožili da je Pol morao sekirom da proseca put kroz njihov roj kako bi se popeo na obližnju planinu i video da li dolazi Sam sa pčelama.

Najzad je Sam Kiselo Testo stigao sa velikim zujavim rojem. Sam i Pol im razvezaše krila, dok su drvoseče klicale sa prozora svojih brvnara. Svi su očekivali oštar boj.

Međutim, do boja uopšte nije došlo. Komarci-ubice, zato što su im drvoseče pobile grdnu braću, i pčele-čudovišta, zato što ih je Sam uhvatio na prevaru, od prvog dana sklopiše veliko prijateljstvo. Zujanjem se sporazumeše da se zajednički osvete Polu i njegovim

ljudima. Zato se odmah poženiše jedni drugima i izrodiše mnogobrojnu decu, prava čudovišta, koja je najbolje zvati komaro-pčele. Roditelji komaro-pčela su pomrli brzo, srećni i okruženi mnogobrojnom decom, koja su mogla da bodu na oba kraja — spreda kao komarci, a otpozadi kao pčele. Ova nova čudovišta jela su sve. Izgledalo je da je Pol Banjan najzad pobeđen. Spasao ga je samo slučaj. Jednoga dana, dok je očajan sedeo u svojoj brvnari, primio je poruku da je preko Gornjeg jezera došlo deset lađa punih šećera za potrebe logora. Komaro-pčele su odmah čule za ovo jer je uvek jedna od njih prisluškivala razgovor pod prozorom. Nešto malo posle toga sve komaro-pčele poleteše u vazduh i, sa zujanjem sličnim istovremenom radu deset hiljada testera, načiniše krug iznad logora i poleteše prema jezeru. Naravno, zna se kuda su odletele.

Kasnije je Pol čuo da se čitav roj oborio na lađe sa šećerom. Ove zveri su se tako prejele da više nisu mogle da polete. Jedna po jedna je padala u jezero, i sve su se podavile. Naravno, Gornje jezero je zbog toga veoma poraslo. Zato je danas tako veliko.

Tako se završila nezgoda s komaro-pčelama. Ali Vrlo vruće leto je i dalje trajalo, i stvari krenuše sa zla na gore. Ljudi su se zaklinjali da ne mogu raditi po toj vrućini, sekire su bile meke kao vosak, a testere se rasplinjavale kao testo. Bilo je tako toplo da kuvari nisu mogli da založe vatru. Veoma zabrinut, Pol je danima sedeo i razmišljao. Najviše muka mu je zadavalo to što su ljudi gladni. Jeli su samo voće i žive šargarepe, i Pol je mislio da će ih promena hrane malo osvežiti. Zato je odnekud dovukao kukuruz u ogromnim količinama. Sunce je obasjavalo brda kukuruza deset dana i deset noći, jer je toga leta bilo toliko sunca da je i po mraku sijalo. Krajem desetog dana kukuruz je počeo da pucketa. Punih sledećih deset dana i noći kukuruz je pucketao i poskakivao u vazduhu pretvarajući se u kokice. Bilo je toliko kokica da se smračilo, pa ljudi pomisliše da treba ići na spavanje. Kada se sav kukuruz pretvorio u kokice i kada su se one slegle, sva okolina na dvesta milja unaokolo bila je prekrivena tri metra debelim belim pokrivačem. Sunce je opet sinulo i ljudi su se probudili, misleći da je jutro. Kada su pogledali napolje i videli da je sve belo, bili su sigurni da su prespavali vrućinu i da je to prošla prava mećava. Obukli su svoje krznene kapute i izišli da se

grudvaju i sankaju. Potom su, pošto su se najeli uštipaka i napili hladne kafe, naoštrili svoje sekire i uputili se u šumu na rad.

Stoka koja je pasla na obližnjim farmama, iznenađena ovom mećavom, popadala je na zemlju smrznuta.

Ovo je, naravno, veoma razljutilo farmere i oni su zatražili odštetu od Pola. Pol im je to isplatio, a da ne bi bio na šteti, brzo je izmislio vagone-hladnjače, natovario u njih smrznutu stoku i led od kokica i sve to poslao na veliku stočnu pijacu u Kanzas Siti.

Iznenadna mećava kokica rešila je mnoge Polove probleme i označila kraj Vrlo vrućeg leta. Pol se ovome, naravno, veoma radovao. Sa svojim ljudima opet je sekao šumu, obarao sve mogućne proračune i zadavao muke Džonu Mastiljaru, koji je jedva stizao da upiše sve što je urađeno. Rad je lepo napredovao sve dok Pol i njegovi drugovi nisu počeli da seku drvo na Planini koja stoji na glavi.

Pre nego što su počeli da rade na toj planini, među Polove sekiraše došao je Hels Helsen, jedan od najboljih drvoseča tog vremena. Hels je imao nameru da predloži Polu da se udruže. Ali kada je došao, Pol ga je postavio za nadzornika pre nego što je Hels stigao da izloži svoju ponudu. Pol ga je nazvao prvim drvosečom i tako ga hvalio da je Hels ćutao o svom planu.

Sutradan je trebalo da počne seča šume na Planini koja stoji na glavi. To je bila najčudnija planina u Sjedinjenim Državama. Stajala je na svom vrhu, nasred ogromne ravnice, kao da Cg 1e neki džin prevrnuo, Strane su joj se dizale ukoso i naviše pa je ličila na džinovsku čigru. Visoko gore, umesto vrha, bila je prostrana visoravan.

Planina je bila pokrivena dobrom i gustom ponogoricom, ali, kako je sve na planini bilo naopako, i drveće je raslo natraške, s korenom gore a vrhom upravljenim nadole, prema ravnici. Mekutim, Pol je, kao i svaki dobar drvoseča, morao da dođe do svakog dobrog drveta, ma kako i ma gde ono raslo.

Pol je bio pomalo iznenađen kada je sutradan ujutro novi nadzornik, Hels Helsen, poveo ljude na rad bez ikakvot pitanja. Hels je radio kao da zna šta treba da učini, pa Pol poče da trlja ruke od

zadovoljstva, misleći da će moći na miru da izmišlja pošto je našao nadzornika kome ne mora sve da objašnjava.

Ali iste večeri ljudi su bili toliko umorni da nisu mogli ni da razgovaraju. Pol upita jednog od Sedmorice Sekiraša šta se desilo. Veliki balvandžija odmahnu glavom i reče:

— Helsen nas je naterao da od drveta do drveta razapnemo užad i sečemo drvo obešeni o pete. Ceo dan smo visili, krv nam je sišla u glavu i skoro ništa nismo uradili. Ja nikada nisam ovako teško radio, a tek sam na polovini prvog drveta.

Sledećeg jutra Hels je ponovo odveo radnike ne rekavši Polu ni reči. Iste večeri ljudi su bili toliko umorni da mnogi nisu mogli da večeraju. Kada je Pol upitao onog istog čoveka kako napreduje posao, ovaj mu reče da ,još radi na prvom drvetu i odmah ode u postelju. Sledećeg jutra, nešto pre zore, Polraču neobičnu galamu pod prozorom. Pogleda napolje i vide da su svi ljudi spremni za polazak. Sam Kiselo Testo je na kola natovario kuhinjski štednjak.

— Šta se to dešava? — zagrme Pol.

Hels Helsen se naže preko prozora u Polovu sobu.

— Hoću da preselim logor — reče hladnokrvno kako se samo može zamisliti. — Nikada nećemo skinuti drvo s te planine. Ludost je dalje pokušavati.

— Hoćeš da preseliš logor? A koga si za to pitao? Niko ne sme ni da pomisli na selidbu bez mog odobrenja. Ovaj logor se neće nikuda maći, i da si bio dovoljno pametan da pitaš, ja bih ti rekao kako da skineš drvo s te proklete planine.

To je bilo potpuno tačno. Dok su ljudi, predvođeni Helsom, uzalud gubili snagu, Pol je kod kuće smislio siguran i brz način.

— Hajdete sa mnom! — povikao je. — I smesta stavite sve na svoje mesto. Odavde se nikuda neće ići.

Kada je Pol, koga su pratili Helsen, Sedmorica Sekiraša i bezbrojni drugi radnici, stigao pod Planinu koja stoji na glavi, on napuni svoju čuvenu dvocevku naročitom sačmom napravljenom za tu priliku, koja nije bila okrugla, već pljosnata i oštra. Zatim se što je mogao više približi vrhu planine, podiže pušku, ”pravi je padinu, što je mogao bliže zemlji, i opali. Prvim pucnjem je oborio sedam stotina

stabala, drugim opet sedam stotina, i tako redom, sve dok nije obišao celu planinu. Kada je završio, planina je bila gola, a na ravnici su ležale nepregledne mase stabala, već potkresanih grana, nadohvat ruku balvancija, koji su imali samo da ih pokupe i iseku na manje komade.

— Hajde sad na posao! — povika Pol, jer je još bio ljut.

Moglo bi se pomisliti da se Hels Helsen posle ovoga postideo. Ali — đavola! Hels nije bio kao većina drugih ljudi. Mislio je kako da se pokaže boljim od Pola.

Dok su balvandžije uklanjale i sekle u ravnici nagomilano drveće, Pol je u logoru smišljao kako da poseče drvo na visoravni Planine koja stoji na glavi, to jest u njenom podnožju, koje je bilo na vrhu. Kada je, najzad, jednog ^tra izišao u dvorište sa smišljenim planom, vide drugove kako sede i češljaju brade. Upita ih zašto nisu na poslu, a oni odgovoriše: — Helsen nam je rekao da ostanemo ovde. On je sam otišao na planinu.

Pol se namršti i steže šake u dve ogromne pesnice. Ljut, uputi se ka šumi i potpuno zaboravi tek smišljeni način za dobijanje drveta sa visoravni. Ovo ga je još više razljutilo.

Kada je stigao pod Planinu koja stoji na glavi, Pol ugleda neobičan prizor. Visoko na visoravni stajao je Hels Helsen, čupao drveće iz korena i bacao ga preko ivice u ravnicu. A pošto je visina bila prilična, drveće se pri padu lomilo tako da je malo koje deblo moglo da se iskoristi. Hels je pravio više štete nego kakav uragan.

Pol pocrvene od besa. Bio je ljut ne samo zato što Hels pravi štetu već i stoga što nije čekao nalete. Hels je, ko zna zašto, radio sve po svojoj glavi, a Pol je mislio da ipak treba voditi računa o tome ko je najbolji, najpametniji i najveći od svih drvoseča.

Zato se moćnim skokom vinu na visoravan, izazivajući Helsa na dvoboj. Hels prihvati izazov.

Nastala je najveća tuča koju su severne države ikad videle. Čitavog dana su se dvojica drvoseča nosila, planina se tresla, a zemlja drhtala miljama unaokolo. Mnogi su smatrali da ,e došao smak sveta, a kada je najzad sunce zašlo, Planina koja stoji na glavi više nije postojala. Sva se bila pretvorila u gomilu prašine. Usred

gomile ostataka stajao je samo jedan borac, naravno Pol, držeći svog pretučenog protivnika preko ramena kao vreću.

Još dugo posle toga je Hels Helsen radio sa Polom, ali više nije pokušavao da sam rukovodi poslom. Kad god bi počeo da se duri i izvoljeva, Pol ga je slao da vidi šta se desilo s Planinom koja stoji na glavi. Hels bi posle toga opet bio krotak i poslušan. Gomile crne zemlje još stoje na tom mestu. Ljudi ih danas zovu Crna brda.

Nešto malo posle ove nezgode s Helsenom Pol je sreo svoju ženu. Njihov prvi susret, kao i njihova ljubav, veoma liče na događaje iz bajke.

Pol je s drugovima i Bejbom baš teglio jedan put kroz planinu, kad odjednom začu grmljavinu nekog ženskog glasa. Pol reče:

— Kakav divan i nežan glasić! Ovo mora da je neka devojka za mene. Moram da vidim čiji je to glas.

Tek što je zašao iza treće planine, ugleda divnu devojku, pravu lepoticu, sasvim skladnu i prikladnu za Pola. Stajala je raskoračena na dva veća brda i rukama držala jedno manje, s namerom da ga baci u obližnju reku. Pol je upita šta radi tu, a ona zacvrkuta:

— Eto, moja šašava sestra nije bila dovoljno pametna da pazi šta radi pa je pala u ovu prokletu reku. Baš bi me bila briga kako će se izvaditi da niže na reci nije vrlo veliki vodopad. Bojim se da može uganuti nogu, a šta bih posle s njom! Pa sam mislila da zaustavim reku ovim brdom. Šta misliš, momče, da li ću moći?

Pol se glasno zakikota, jer je jedno brdo suviše malo za brzu planinsku reku. Devojka se rastuži i reče mu:

— Šta se cerekaš? Ako si toliko pametan, bolje bi bilo da mi pomogneš. Hajde, šta si stao?

Pol, smejući se i dalje, gurnu nekoliko brda u rečno korito, izvadi iz vode jednu pokrupniju devojčicu koju je reka nosila i potom ponovo otvori branu, malo-pomalo, bojeći se da naglo puštanje nagomilane vode ne poplavi farme u podnožju brda. Kada se sve lepo završilo, Pol obrisa ruke o pantalone, okrete se devojci i stidljivo joj reče:

— Je li, ti, hoćeš li da se udaš za mene? Biće ti sasvim dobro sa mnom. Ja sam čuveni drvoseča Pol Banjan.

Devojka, koja ga je do tada zaljubljeno posmatrala, pocrvene i krišom se nasmeja. Neko vreme su stajali, a zatim se pogledaše i počeše da se smeju, prvo tiho i polako, a potom sve glasnije, dok se najzad brda nisu tresla. Ona najzad reče:

— A zašto ne bih? Ti si sasvim dobar momak i ja hoću da budem tvoja žena, mada svi kažu da si veliki galamdžija, a ponekad i grubijan. Ja se zovem Keri, a od sada se prezivam Banjan.

Pol se zbuni, a ona se zakikota još jače i reče:

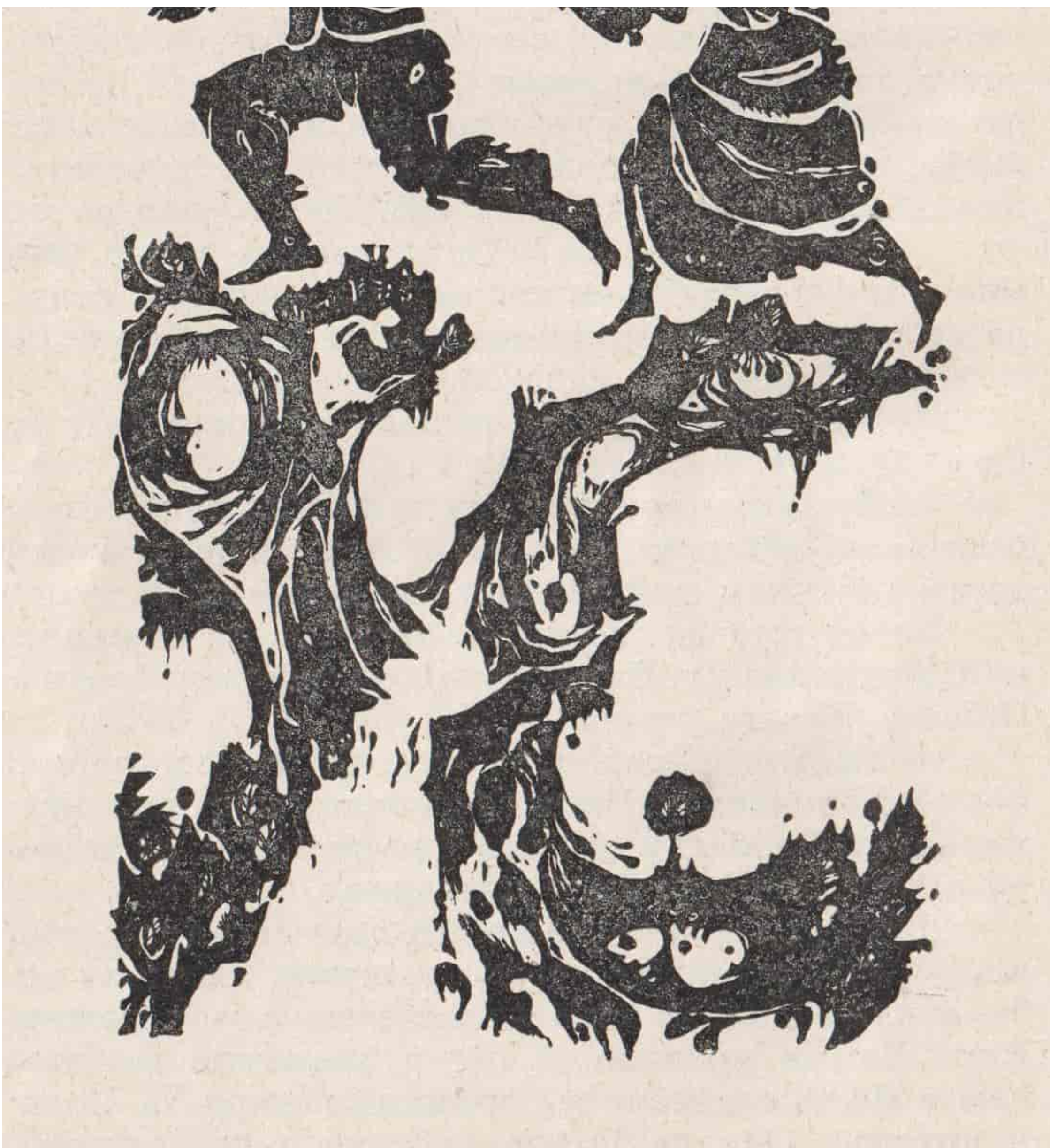
— E, to sam sve izmislila da bih te nasekirala, ali ozbiljno hoću da budem tvoja žena i da ti pomažem pri upravljanju farmom.

Posle toga on je uhvati za ruku, pa otrčaše na Polovu farmu. Videvši logor i farmu, nežna Polova nevesta reče:

— Sram te bilo! Ovo nije farma ni logor, već običan svinjac. Vidi se da ovde nema pažljive ženske ruke. Ja ću sve ovo da uredim, a ti hajde na posao! Dosta je bilo lenčarenja.

Dok je Pol sa zadivljenim drugovima proslavljao svoju ženidbu duboko u šumi, da žena ne bi vikala na njih što ne rade, vredna i nežna Keri Banjan uredila je logor, ukrasila ga cvećem s Polove livade i spremila večeru za Pola i drugove. Oprala je sve prozore i sve prljavo rublje, promenila posteljinu i postavila sto, ispekla dve hiljade svežih uštipaka, okrečila zgrade i iskrpila Polovu odeću, uredila ormane i obavila još bezbroj drugih sitnih poslova. Kada su se Pol i drugovi vratili s rada, nisu mogli da prepoznaju svoj logor, pa su prošli dalje, misleći da su, onako veseli, pošli pogrešnim putem. Međutim, Keri Banjan ih ugleda i viknu:

— Kuda ćete, jeste li poludeli? Sram vas bilo, ne poznajete ni svoje sopstvene kuće. Mogu misliti koliko u njima sedite!

Postiđene i u isti mah iznenađene, drvoseče se na čelu s Polom vratiše u logor; videvši šta je sve Keri uradila dok su se oni veselili, osetiše grižu savesti. Umili su se vrlo pažljivo, potkresali bradu i brkove, obukli čistu odeću i seli da večeraju. Počela su čestitanja i zdravice, i očevici kažu da je to bila najduža i najbolja večera u istoriji Amerike. Sutradan su ljudi ponovo otišli na rad, kao i obično, a Keri Banjan se brinula o njihovoj hrani i pazila na rad stotine kuvara. Naročito se bila oprijateljila s glavnim kuvarom, Samom Kiselo Testo,

i to zato što su ona i Sam jedini mogli da prave tako velike i tako dobre uštipke.

Pol je bio presrećan, naročito zato što je, kako se kaže, povukao nogu, pa su se ubrzo svi njegovi drugovi jedan za drugim poženili. U logoru, koji je bivao sve veći, svakoga dana se čulo poneko novo dete. Život je bio bezbrižan i veseo, s puno rada, dosta smeha, odličnom hranom i izvanrednim pivom.

Niko ne zna, pa ni ja, koliko je godina Pol Banjan imao kada je dobio sina Žana. Zna se samo to da je Žan, u prvom mesecu svog života, jedne noći ustao iz kolevke, dohvatio prvu sekiru i posekao sve četiri note na očevom krevetu.

Pol je bio presrećan i rekao da mu se rodio dostojan naslednik. Kada se rodio Žan, u logoru je bilo priređeno veliko slavlje, a isto tako, možda i nešto veće, priređeno je kada se rodila Polova kći Tini. Dok je Žan, koji je brzo izrastao, počeo da pomaže ocu u petoj godini, Tini je već u trećoj pomagala majci, naročito oko živine i stoke. Imala je ogromne kokoške, koje su nosile najbolja i najveća jaja na svetu, i sada čuvena. Kada su Polova deca potpuno stala na svoje noge, Žan je otišao da radi s Tonijem Dabrom na reci II, a Tini se udala za Velikog Šveđanina Olija, kovača i najvećeg Polovog (prijatelja. Šta je posle bilo s njima ne zna se, ali je sigurno da su današnje drvoseče u severnim zemljama i Kanadi njihovi potomci.

Rekoh vam da se broj ljudi u Polovom logoru povećavao iz dana u dan, naročito otkako se Pol oženio. Život je tekao mirno i ravnomerno, ljudi su išli na rad i vraćali se na ručak, deca su se rađala i rasla, a kako su i drvoseče i njihova deca — kao uostalom svi ljudi i sva deca — veoma voleli da jedu uštipke i palačinke, sve se češće postavljalo pitanje dovoljno velikog tiganja. Najzad Keri Banjan reče mužu:

— Slušaj, Pole, sramota je da svakoga dana gubim čitav sat pekući palačinke u ovom malom tiganju. Nađi mi neki veći, ili reci Oliju da ga napravi, jer inače više nema palačinki. Jesi li razumeo, dragi moj?

Pošto Pol nije mogao da nađe tiganj dovoljno velik da zadovolji potrebe logora, reče Oliju da napravi najveći tiganj na svetu, i ovaj to učini posle čitavog dana rada. Tiganj je imao oko trideset pet i po

milja u prečniku i bio je tako težak da je bila muka dopremiti ga iz kovačnice u kuhinju, mada su one bile jedva petsto milja udaljene jedna od druge. Mislili su da će moći da ga kotrljaju, ali tiganj bi skoro potpuno utonuo u zemlju kad bi ta ljudi okrenuli na bok. Pol je onda počeo da misli.

Malo posle toga doseti se i izmisli elektromagnet, mnogo bolji od običnog magneta zato što čovek može da ga uključuje i isključuje. Naravno, podrazumeva se da je Pol još mnogo ranije bio izmislio struju i već je sproveo svuda u logoru. Tako se Pol i kovač Oli dadoše na posao i napraviše dva džinovska elektromagneta. Kada su ih uključili, zasu ih kiša gvozdenih predmeta, jer su elektromagneti bili toliko jaki da su pokupili sve gvozdene predmete iz logora i okoline. Pol j e odmah isključio elektromagnete, ali je bila prava muka raspetljati i razdvojiti sve što se sakupilo i razdeliti kome šta pripada. Izgubili su puna dva sata dok su farmerima vratili plugove i ostale alatke, drvosečama u šumi sekire i testere, domaćicama kazane, šerpe i lonce, i raznim vlasnicima sve mogućne i nemogućne gvozdene predmete. Ipak je Pol bio zadovoljan ovolikom snagom magneta, jer je znao da će mu mnogo pomoći oko dopremanja tiganja u kuhinju.

Nešto pre toga Pol je bio kupio dve mazge, Džeri i Džini; nameravao je da ih koristi samo povremeno, kada pusti Bejba da se malo odmori. Ove dve mazge bile su tako brze da je Pol morao da ih drži gladne. Kada bi pojele samo po petsto kilograma ovsa, vukle bi tako snažno i tako brzo da niko sem Pola nije mogao njima da upravlja. Da ne bi išle suviše brzo, mazge su vukle jedna velika kola bez točkova, na koja je Pol zakačio dve velike čelične kočnice. Kočnice su se pri kočenju zabadale deset metara u zemlju. Pošto je oprobao snagu magneta, Pol upregnu mazge u kola, na kola stavi magnete i uputi se u kovačnicu. Kada je tamo stigao, on uključi magnete, koji ovom ogromnom snagom povukoše tiganj. Istovremeno, Pol potera mazge što je mogao brže, i dok čovek dvaput udari dlanom o dlan tiganj se, privučen magnetima, nađe na svom mestu. U toku ove kratke vožnje tiganj je napravio dugačku i široku ravnicu, potpuno spremnu za oranje. koju je Pol kasnije ustupio siromašnim farmerima iz okoline. Istina, magnet je za sobom povlačio i mnoge druge predmete, ali Pol je ovaki dočekivao u

vazduhu, hvatao ga i bacao tako daleko da ga magnet više nije mogao privući. Jedino je imao muke s jednim omanjim rudnikom gvožđa, koji je magnet povukao zajedno sa brdima u kojima se rudnik nalazio.

Kada se tiganj našao na najpogodnijem mestu u dvorištu, a pošto nije mogao da stane u dotadašnju kuhinju, Pol i njegovi drugovi sazidaše iznad tiganja novu zgradu i sve što je potrebno za rad s tolikim tiganjem. Ova kuhinja je bila tolika da se jedan kuvar izgubio na stepenicama za tavan, i sigurno bi umro od gladi da ga nisu našli pred kraj istog meseca. Ispod tiganja ljudi iskopaše veliku rupu kao ognjište, a oko tiganja sagradiše mnogobrojne visoke i uzane kuće, koje su služile za čuvanje brašna i mešanje testa za palačinke. Ovakve kuće se i danas grade i zovu se silosi. Ljudi su utvrdili da su silosi veoma pogodni za čuvanje pšenice i drugih žitarica. Potom je Pol izmislio mašinu za mešenje testa, a Oli je napravio nekoliko ovakvih mašina, naravno veoma velikih, koje su uvek stajale pored tiganja da bi bile pri reci Samu Kiselo Testo i Polovoj ženi Keri. Ove Polove mašine ljudi su počeli da kopiraju, i sada se slične mogu videti u svakoj kući. Ljudi ih zovu prosto — žice za lupanje testa. Kada je sve bilo gotovo, Pol pozva svoju ženu, kuvara

Sama i osam stotina četrdeset i pet drugih kuvara i reče im:

— Eto, sad imate tiganj u kojem može čak i da se kuva. Sve je veoma zgodno, trajno i lepo, i svi se možete ponositi takvim tiganjem. S njime će sigurno biti uživanje raditi. Same, verujem da će ti sada biti isto toliko zanimljivo da praviš palačinke kao što ti je prijatno da praviš kiselo testo.

Sutradan je počelo pečenje u novom tiganju. Palačinke su bile zlatne i ukusne kao kiselo testo, po kojem je Sam bio poznat širom sveta. Nijedan kolačar, pekar ili kuvar nije motao da se takmiči sa Samom i Polovom Keri u veštini pravljenja palačinki.

Sve je rađeno po veoma strogo određenom planu. Svakoga dana po podne gomila od tri stotine uštipkara i palačinkara mešala je u silosima brašno s drugim potrebnim sastojcima. Za to vreme kuvarski pomoćnici su, da bi namazali tiganj, sedali na velike komade slanine i klizali se po vrućem dnu tiganja. Kada je testo bilo gotovo, ljudi su podizali naročite brane i testo je curilo u već usijanu

mast u tiganju. Bilo je divno videti kako se belo testo razliva po masti i stvara malo jezero iz kojeg se diže čaroban miris. Deci nisu davali da se približe, jer se moglo deseti da se neko izgubi u mirisnom jezeru testa.

Ali pojavila se jedna nezgoda, kao što se uvek pojavi gde ne treba. I Pol i kuvari su muku mučili smišljajući kako da prevrću palačinke. S uštipcima je bilo lako. Uštipci su bili manji i mogli su da se prevrću onim čime]e tiganj čišćen: dugačkim banderama s kukama ili gužvama bodljikave žice na jednom kraju. Al’< svi znaju da kuvar mora da prevrne palačinku trgnuvši tiganj. A u Polovom logoru nije postojao čovek koji bi mogao da trgne toliki tiganj. To nije, kao što smo videli, mogao ni Pol. Zato su drvoseče dugo jele palačinke pečene samo s jedne strane. Ali Pol ne bi bio Pol da i ovaj problem nije rešio. Pod svaku palačinku počeo je da stavlja po tonu dinamita, i kada bi jedna strana bila gotova, Pol bi zapalio dinamit, a palačinka bi letela u vazduh tako visoko da se skoro gubila iz vida.

Malo-pomalo Pol je tako uvežbao kuvare da su tačno znali koliko šipki dinamita treba staviti pod jednu stranu palačinke da bi se prevrnula u vazduhu. Pol je sve bio majstorski izračunao i sve je tako lepo postavljao i potpaljivao da su palačinke u najzgodnijem trenutku letele u nebo, padale tačno na sredinu tiganja, pečenom stranom okrenutom nagore, i pekle se da ne može biti bolje. Zato su to bile ne samo najveće nego i najukusnije palačinke na svetu. Ovakvo letenje palačinki u vazduh imalo je i jednu nezgodnu stranu. Palačinke su pri padu stvarale takav vazdušni pritisak da je na nekoliko milja unaokolo sve bivalo zbrisano. Pol je i ovo bio rešio, samo su ljudi zaboravili kako, pa ni ja nisam mogao saznati. Zbog svega ovoga Polovi drugovi, njegova porodica i on sam bili su najbolje hranjeni ljudi u šumama Severne Amerike. Ništa nije tako radovalo Pola Banjana kao da gleda hiljade i hiljade svojih drugova kako sede za bezbroj milja dugim stolovima i jedu ogromne palačinke.

Posle puno godina, kada su posekli svu šumu u bližoj i daljoj okolini, Pol i drugovi su morali da presele logor dalje na Zapad, zato što u okolini nije bilo dovoljno drveta ni da se založi jedna čestita vatra ispod Polovog tiganja. A mnogo, mnogo godina kasnije Polov

logor je počeo da se smanjuje. Drvoseče više nisu smele da seku šumu koliko su mogle i htele, pa su počele polako da se razilaze. Pošto je bilo sve manje ljudi u logoru, on je bivao sve manji. Najzad je Pol ostao sam sa Keri i Sedmoricom, sada već oženjenih, Sekiraša. A kada su i oni počeli da ga napuštaju, Pol se naljuti i ode nekuda daleko na Zapad, a možda i na Sever. Logor mu je postao sasvim mali i običan, nimalo različit od drugih logora drvoseča, kakvih ima bezbroj po šumama Amerike. Zato se i ne može reći koji je od tih logora Polov. Svaki logor se hvali da je nekada bio Polov ili da je u nekom od njih Pol radio, ali ništa ne može sigurno da se zna dogod čovek ne nađe samog Pola, a njega je, svi kažu, danas veoma teško naći.

ČUDAK DžONI JABUKOVO SEME

Džoni Jabukovo Seme bio je čovek o kome kruže priče kao o kakvom džinu, mada on nije bio velik rastom, kao Pol Banjan, već velik zbog onoga što je uradio.

Džonatan Čepmen, ili Džoni Jabukovo Seme — kako su ga zvali kasnije — rođen je u vreme kada je Amerika bila sasvim mlada. Oni su zajedno rasli i drugovali: Džoni je njoj išao u pohode, a ona njega uvek i svuda rado primala. Kada se, ko zna u koje vreme, Džoni rađao, u Masačusetsu padala je kiša, a s kišom puno lepih mačka i dobrih, pouzdanih pasa. Sve te životinje su se kasnije okupile oko Džonija i svuda ga pratile. Tek što je Džoni došao na svet, kiša je prestala i pojavila se duga, čiji je jedan kraj bio zakačen za brdo Monadnok, a drugi za veliku i rascvetanu krošnju jabukovog drveta u dvorištu Čepmenovih. Bezbroj jabukovih cvetova, pod čijom su se težinom savijale grane duga je bojila svim svojim bojama, i valjda je zato tek rođeni Džoni, posle prvih četrdeset minuta svoga života, počeo da guče pružajući ruke prema krošnji jabuke. Ljudi obično ne veruju u ovu priču, ali ona je sigurno tačna, jer ju je ispričala Džonijeva dadilja. Uostalom, više puta je potvrđeno da je jedina omiljena Džonijeva igračka bila jabukova grana. Kad god bi počeo da plače, majka bi mu davala jednu manju granu jabuke, koja uvek cveta u Masačusetsu, i Džoni bi se odmah umirio. On nije, kao druga deca, lupao grančicom levo-desno, niti je jeo cvetove; samo je mirisao cvetiće i držao granu, pažljivo kao da je najveća dragocenost, mirno ležeći u svojoj kolevci i smejući se sitnim laticama kao što se druga deca smeju sladoledu. Kada je Džoni malo porastao i postao dečak, majka mu jednog dana reče:

— Sine, jabuke su lepe i korisne, ali nisu jedina niti najvažnija stvar na svetu. Isto su toliko važne i druge biljke i životinje. Hajde da ti nešto pokažem . . .

Potom ga je odvela u šumu i počela da ga upoznaje sa raznim biljkama i životinjama. Znala je dosta o tome pošto je bila polu-Indijanka, pa je ubrzo mali Džoni znao sve što se moglo znati o domaćim i divljim životinjama, i domaćim, šumskim i livadskim biljkama. Ništa ga nije toliko radovalo kao cveće, i najlepša igra bila je za njega da stoji i divi se kakvoj životinji ili biljci, gledajući je bez ikakvof straha. Na veliko čuđenje svih ljudi, nijedna životinja nije mu ništa nažao učinila. Sve je pred Džonijem bilo dobro i krotko, sve su se životinje približavale dečaku i podmetale mu leđa da ih miluje, češe ili mazi. Ljudi su uvideli da dečak nije običan i počeli su da ga poštuju. Kad god bi se neka životinja razbolela, odnosili su je do Džonija, koji bi s nekoliko utešenih reči i nekoliko pažljivih pokreta rukom učinio da životinja istog trenutka ozdravi. Ako bi kakva šumska zver — ris, divlja mačka, vuk ili medved — slomila nogu, sama bi othramala do Džonija, koji bi joj veoma vešto i brzo pomogao, tako da je životinja odmah potom mogla da trči i skače. Čak su i zmije poštovale i volele Džonija. Štaviše, mnoge životinje kojima je pomogao nisu htele da ta napuste, već su stalno išle za njim, na svim' njegovim lutanjima. Malo-pomalo Džoni je naučio njihov govor, i dovoljno je bilo da kaže jednu reč na ptičjem, zverskom ili biljnom jeziku pa da sve okolne ptice, zveri ili biljke pođu za njim.

Kada nije bio sa ljudima, biljkama ili životinjama, Džoni je čitao, i to najviše Ezopove basne. Kada je pošao u školu, već je bio pročitao sve što je trebalo pročitati, pa je kao od šale položio sve razrede i došao do visoke škole. I nju je ubrzo završio, ali Ezopove basne nije nikada ostavio, i stalno je tvrdio da je to najbolja knjiga koja je ikada napisana.

Ubrzo pošto je završio visoku školu Džoni se s roditeljima preselio u Pitsburg, a uskoro se Džoniju desilo nešto zbog čega je počeo novi život, koji mu je doneo nadimak Jabukovo Seme. Teško je reći šta mu se to dogodilo, jer su kasnije ljudi o njemu izmislili mnoge stvari koje se uopšte nisu desile. Neki kažu da ga je ostavila devojka, neki

da je poludeo od malarije od koje se bio teško razboleo, a neki tvrde da ga je konj udario u glavu. Međutim, nijedna od ovih priča nije tačna. Džoni je bio toliko dobar čovek da ga nijedna devojka nije mogla ostaviti, malariju je lako preboleo, a nijedan konj ne bi mogao da udari Džonija, pošto su konji najbolje i najpametnije životinje i uvek znaju ko im je prijatelj. A znamo da je Džoni bio najveći prijatelj svih životinja. Uostalom, Džoni se nije ni promenio, već je jednostavno postao još više onakav kakav je bio pre, a rekli smo da je još kao dečak bio neobičan.

Bilo kako bilo, Džoni se jednog dana vratio iz šetnje i rekao svojim roditeljima i poznanicima:

— Ja ću od sada sav da se posvetim jabukama. To je moja dužnost, jer su jabuke najbolja stvar na svetu.

Istoga dana Džoni je posadio puno jabukovih sadnica u dvorištu Čepmenovih, i one su vrlo brzo procvetale i donele prve plodove. Međutim, Džoni nije jabuke prodao niti pojeo, već je iz njih izvadio semenje. Zatim je nabavio još više jabukovog semena, sve to stavio u veliku torbu i pošao od kuće do kuće, potom od farme do farme i od grada do grada, sve vreme deleći semenje i učeći ljude kako da gaje jabuke. Išao je svuda po istočnim Sjedinjenim Državama.

Kada je ponovo došao kući, čekala ga je nova berba jabuka. Svuda kuda je prošao nicale su hiljade i hiljade sadnica po mladim jabučnjacima. Bio je oktobar, i Džoni je stajao u voćnjaku, zadivljeno posmatrajući grane koje su se skoro lomile pod plodovima. Oko njega bilo je veliko i šareno društvo domaćih i divljih životinja. Ništa ne može opisati Džonijevu radost što je među životinjama i jabukama, niti njegovu ljubav prema ružičastoj ljusci zrele jabuke, njenoj neobično beloj unutrašnjosti i njenom slatkom i jakom mirisu. Bio je, izgleda, s pravom ubeđen da je jabuka najbolji dar prirode.

Dok je punio korpu zrelim plodovima za jednog siromašnog suseda, Džoni začu neobičan zvuk s obližnjeg puta. Prvo se čulo potmulo i daleko tandrkanje, koje je zvučalo golo sanjivo u mirnoj farmerskoj okolini. Ali se zvuk sve više pojačavao i približavao, i Džoni najzad otrča da vidi šta se dešava.

Video je dugačak niz kola pokrivenih arnjevima, velikih i jakih kola koja su vukli konji ili volovi i u kojima su čitave porodice putovale na

Zapad. Kola su bila gruba i sirotinjska, arnjevi izbledeli, stari i iskrpljeni, ali su lica putnika bila vedra i nasmejana. Putnici su pevali. Džoni ih zadivljen upita:

— Kuda idete, dobri ljudi?

— Idemo na Zapad, Džoni! — rekli su putnici uglas, uvek voljni da prijateljski pozdrave Džonija, već poznatog tvorca jabučnjaka. — Idemo tamo gde ima dosta zemlje za sve, gde je zemlja masna i crna kao noć, gde raste drveće visoko stotinu stopa i gde u rekama ima toliko riba da se reke mogu pregaziti.

— Hajde s nama, Džoni — reče neko. I svi drugi ponoviše ovaj poziv, jer su znali da bi bilo dobro kada bi Džoni Čepmen pošao.

— A da li na Zapadu mogu da rastu jabuke?

— Kako da ne, Džoni! — reče jedan farmer. — Tamo mogu da rastu jabuke bolje od ovih ovde. — I on pokaza na bogat Džonijev voćnjak.

U prvi mah Džoni samo što nije pošao, ali se na vreme setio da treba da obere jabuke i pokupi sve semenje koje može naći, dobiti ili kupiti, pa se zato predomislio, pozdravio se s putnicima, otpratio ih mahanjem i vratio se svojim jabukama. Bio je duboko zamišljen i, kada je sve obrao i uredio, vrlo srdačno se oprostio sa svojim jabučnjakom i svim životinjama. Pošao je na spavanje kao da se više neće vraćati u svoj voćnjak.

Te noći je Džoni sanjao čudan san. Video je jarko osvetljenu krošnju jabuke, a na jednoj grani sedeo je brkat čovek, odeven u trapersko odelo.

— Ja sam tvoj duh zaštitnik, Džoni — reče mu traper. — Prošao sam ovuda, pa sam svratio da ti kažem da treba da pođeš na Zapad. I to odmah, bez oklevanja.

Džonijevo srce zamalo da mu iskoči iz grudi, mada je spavao.

— Zapad je za velike i jake ljude — reče Džoni. — Tamo je mesto Polu Banjanu, a ne meni. Ja sam mali i slab.

— Stidi se, Džoni! — na1mršti se duh. — Što si takva kukavica? Ništa ti nije potrebno sem onoga što imaš. Da samo znaš koliko si potreban na Zapadu! Zamisli samo: žive jabuke, pečene jabuke, pita s jabukama, suve jabuke, kompot od jabuka, pekmez i sve drugo .. .

Kakva bi zemlja bio Zapad bez jabuka? Kažem ti da treba da putuješ, i zato, brate moj, sutra rano put pod noge i na Zapad! Sada moram da idem. Zdravo! Nemoj da zaboraviš šta sam ti rekao!

Traper nestade. Džoni se probudi, ustade, umi se i na stolu ugleda veliku kožnu torbu punu jabukovog semena. Džoni nije bio bogat pa zato za svoj dug i naporan put uze jedno staro, dosta jako, mada iskrpljeno odelo, prebaci preko ramena torbu sa semenom, stavi na glavu svoj „šešir" i pođe. Išao je bos jer je na to bio navikao, a i voleo je da oseća pod tabanima meku i toplu zemlju.

Ljudi koji su rano ustali toga jutra videli su na putu čudnu priliku. Čovečuljak s čudnim šeširom na glavi, šeširom napravljenim od starog lonca s odvaljenom drškom, bos i zapušten, grabio je krupnim koracima pravo na Zapad, noseći o ramenu veliku, očigledno tešku i nabijenu kožnu torbu. Neki su ga pitali zašto je lonac stavio na glavu, a Džoni im je odgovorio:

— Zašto da ga držim u ruci, kada mogu na glavi?

Džoni je pošao na Zapad, ali nije imao određeni cilj, već je kod svake farme zastajao i u dogovoru s farmerom sadio semenje jabuka. Išao je svakoga dana, prelazio ko zna koliko kilometara, baš kao što je išao i prvog dana, išao je i sadio jabuke, objašnjavao ljudima kako da

podignu sadnice, kako da ih presade, kako da potkresuju i ukrštaju voćke, kako da izvađeno seme pretvore u bogate, zdoave i rodne jabučnjake. Sve to Džoni je radio besplatno.

Kada je pred veče prvoga dana svog dugog putovanja prišao jednoj maloj i siromašnoj farmi, naišao je na devojčicu koja se, uplašena od neobičnog čovečuljka s loncem na glavi, sakrila na vrh štale. Ali Džoni je vrlo lako sklapao prijateljstva, i devojčica se uskoro iskrala iz svota skrovišta, pridružila mu se i sklopila s njim prijateljstvo. Tada Džoni izvadi iz svojih prepunih i vrlo, vrlo dubokih džepova par širokih i lepih svilenih traka za kosu. Devojčica ga je ushićeno gledala. To su bile prve trake koje je dobila, čak prve trake koje su dospele tako daleko na Zapad.

Kada je u društvu devojčice prišao kući, iziđe im u susret njena majka, a uskoro im se pridruži i otac. Pošto je malo razgovarao s

njenim roditeljima i sporazumeo se s njima da im napravi jabučnjak, ljudi ga pozvaše na večeru i otac porodice mu ponudi da plati za jabukovo seme.

— Ja neću novac. Moja je dužnost da sadim jabuke, jer su one najbolja stvar na svetu — reče Džoni. — Njih ne može da plati nikakav novac, a meni pare nisu ni potrebne. Bila bi prava sramota prodavati jabukovo seme.

Kada su seli da večeraju, Džoni je tanjir uzeo tek kada se uverio da za sve ima dovoljno hrane. S tanjirom je izišao u dvorište. Tako je čovek radio i kasnije. Govorio je kako napolju može uvek da se vidi toliko stvari da nema smisla traćiti vreme u kući.

Sledećeg dana su Džoni i farmer napravili divan jabučnjak, jer je Džoni uveče bio posadio seme, pa su do jutra nikle lepe i jake sadnice.

Oko svoga jabučnjaka Džoni se naročito trudio zbog devojčice. Pošto su završili posao, seli su da doručkuju, a posle toga je Džoni dugo čitao porodici iz debele i raskupusane knjige.

Tako je, eto, prošao prvi dan i prva noć Džonijevog putovanja, koje ga je vodilo sve dalje na Zapad, preko farmerskih imanja i sela, do gustih tamnih šuma i prostranih prerijskih ravnica. Džoni nije sadio jabuke samo tamo gde su ljudi živeli; gde god bi našao sunčano i pogodno mesto, zastajao je i sadio jabuke. Zato sada širom Amerike ima toliko divljih jabuka. Pažljivo je zalivao i utapkavao zemlju u koju bi stavio seme, i unapred je gradio malu ogradu da čuva mladu stabljiku koja će tek nići. Bio t srećniji nego ikad ranije u životu. Svuda je išao i svuda sretao nove prijatelje. Tamo gde su ljudi tamanili zvečarke i živeli u stalnom strahu od medveda, Džoni je išao bos i praćen svim mogućnim zverima. Ljudi su ga smatrali malo luckastim, ali su bili sigurni da je čarobnjak i junačina. Svake večeri je zato nalazio po neki osvetljeni prozor koji ga je zvao da stane i odmori se. A kada bi mu otvorili vrata, svi bi ga odmah prepoznali i puštali ga da prenoći, dobro ga nahranivši uz to. Deca su se rađala, upoznavala Džonija i rasla, ali svi su se sećali čudnog čovečuljka i uvek ga rado dočekivali. On je za svakoga imao po neki poklon, ili bar dobru reč, i svima je čitao iz debele raskupusane knjige. Životinje su znale da su sigurne u Džonijevom

prisustvu, pa su mnoge veverice i zečevi stalno išle s njim. On bi za njih uvek našao orah, lešnik ili list kupusa.

Indijanci su bili ponajbolji Džonijevi prijatelji, mada nisu voleli većinu belih ljudi. Džonija su Indijanci smatrali za svetog čoveka kota je poslao Veliki Manitu, i nikada ga niko nije dirao. Jednom prilikom sreo je Džoni Indijanca koji mu reče da je njegovo pleme iskopalo ratnu sekiru s namerom da protera ili pobije bele ljude. Džoni je čitavu sledeću noć išao od farme do farme i opominjao ljude, koji su se sklanjali u obližnju tvrđavu. Ali kada su belci hteli da se osvete Indijancima, Džoni to nije dozvolio. Naterao je komandanta tvrđave i najuglednije belce da odu na pregovore s Indijancima. Sam Džoni se oko ovih pregovora veoma zauzeo i tako je sigurno sprečio najveći rat između belaca i Indijanaca u istoriji Amerike. Zato se sada ne može reći koji je od mnogih ratova što su vođeni bio najteži.

Punih četrdeset i sedam godina koračao je bosonogi Džoni i leti i zimi putevima i bogazama Amerike. Za njim su nicala stabla, jabučnjaci, voćnjaci. Male sadnice su se pretvarale u velika jabukova stabla, a zemlju je prekrivao ružičasti cvetni pokrivač. A kada je dolazilo vreme berbe jabuka, ljudi širom Amerike zahvaljivali su čudnom čovečuljku. Džoni je često prisustvovao velikim berbama i slavlju koje je tom prilikom bilo priređivano. Naseljenici su se okupljali iz cele okoline na velike mobe i sve su ruke brale jabuke. Kada bi posao bio gotov, žene bi na dugačke stolove postavljale hranu za sve. Svako je donosio po nešto — pečeno prase, debelu ćurku ili par velikih crnih hlebova. Tada se, usred obeda, odjednom pojavljivao Džoni Jabukovo Seme, veoma prašnjav i umoran, ali nasmejan i oran za šalu. Odmah je dobijao počasno mesto, jer su svi znali da ne bi bilo jabuka, pa ni tog veselja, da Džoni nije mnogo godina ranije prošao kroz taj isti kraj, sadeći jabuke. Džoni je jako voleo skupove prijatelja i zabave farmera. Domaćice su ga u takvim prilikama nudile najboljom hranom, koju je voleo, mada nije baš često imao prilike da je jede. S vremena na vreme bi neka Džonijeva veverica brzo skočila na sto da dobije parče torte s jabukama, ili bi se medved prikrao kroz žbunje i do samih Džonijevih leđa da dobije krušku, ili bi se koja ptica krišom uvukla pod sto da pokupi mrve. U Džonijevom prisustvu niko nije smeo da dirne životinju, ma koja ona bila.

Jednoga dana pred veče, posle ko zna koliko godina lutanja, Džoni zastade da se odmori u jednom od svojih već razvijenih i starih jabučnjaka. Postelja koju je izabrao bio je ležaj na mekoj i gustoj, tamnozelenoj travi ispod razgranate jabuke. Džoni je malo čitao, dok je bilo dovoljno svetlosti, a kada je sunce zašlo, on se ispruži i zaspa. Veverice su polegale preko njega da ga pokriju kako ne bi ozebao, a jedan zec mu se sakrio pod ruku pošto je bio veoma plašljiv. Svi su mirno spavali i bilo je veoma tiho.

Tada se u krošnji jabuke nad Džonijem pojavi jarka svetlost i Džoni na grani ugleda jednog lice starog trapera. Odmah se seti da je trapera video mnogo godina ranije i da je to njegov duh zaštitnik. Nekada kršni momak, traper je sada bio starac.

— Ti si moj duh zaštitnik. Kako si? — upita Džoni.

— Eh, kao što vidiš, ne baš najbolje — reče traper. — Bole me krsta, kao i tebe. Došao sam, stari moj, da ti kažem da se spremiš za dug i dalek put.

U prvi mah se Džoni zbunio, ne znajući šta to duh misli. A kada je shvatio, brzo reče: — A ne, nikako! Ne motu sada da napustim zemlju. Prvo treba da rastupim ovo seme, a zatim da pomognem u nekim berbama. Najozbiljnije ti kažem da ne mogu da idem.

— Džoni, ti tu torbu nećeš nikada isprazniti, jer je čarobna i nikada se ne prazni. Hteo — ne hteo, moraš da pođeš, jer tamo kuda ću te odvesti ima toliko zemlje da ćeš večito moći da sadiš jabuke, a nikada da pređeš svu zemlju. Indijanci, tvoji i moji prijatelji, tu zemlju zovu Večna lovišta. Uostalom, i ti si delimično Indijanac. Tamo ima puno životinja i svega drugog, samo nam jabuke nedostaju. Moraš ići da ih posadiš.

Džoni se srdačno nasmeja i oči mu zasijaše.

— To je nešto drugo — reče i ustade. — Pođimo!

Otišli su, i više nikada niko nije video Džonija Jabukovo Seme kako luta po Americi. Ali se često događa da ga vide kako sedi na grani kakve jabuke i smeje se, okružen jarkom svetlošću. Kao duh zaštitnik svih američkih jabuka, Džoni obilazi voćnjake, sedi na granama i smeje se, sa starim loncem na glavi. On se i danas brine

o jabučnjacima Sjedinjenih Država, jer kada je sunce pri zalasku sasvim bledo-ružičasto, ljudi ga zovu „jabukov cvet“.

Tada svi kažu:

— Dobro će roditi Džonijeve jabuke ove godine.

TRAPER I POLITIČAR DEJVI KROKET

U vreme kada je Majk Fink provodio svoje poslednje dane na reci Misisipi kao brodar i kada je Pol Banjan već bio otišao vrlo daleko na Zapad, u Tenesiju se rodio Dejvi Kroket, najveći traper i, kasnije, čuveni političar.

Iztledalo je da je porodica Kroketovih sasvim obična. Oni su, kao i drugi stanovnici Tenesija, živeli u čvrsto sagrađenoj kući od hrastovih debala, obrađivali zemlju, jeli prženo medveđe meso lovačkim noževima, držali nešto stoke, tukli se s Indijancima i radili sve što su radili i drugi doseljenici na Dalekom Zapadu koji nisu živeli u gradovima ili tvrđavama, već na međusobno veoma udaljenim porodičnim farmama.

Iz svega što su radili ne bi se dalo zaključiti da je porodica Kroket u stvari bila izuzetna. Ali treba reći da roditelji i drugi rođaci Dejvija Kroketa nisu bili nimalo običan svet. Zemlja na farmi Kroketovih bila je tako masna i plodna da je na njoj raslo sve što se posadi. Njegov otac je jednostavno u proleće kopao prstom rupe i u njih stavljao seme, a u jesen je sabirao obilne plodove, ma šta da je posadio — voćku, žito, puščano zrno, sekiru, krompir, gusku ili češalj. Na Kroketovoj farmi je raslo sve, ali se ipak moralo dosta raditi. Tako je, na primer, i sama zemlja rasla ako nije bila obrađivana. Ako bi Dejvijev otac iskopao rupu (a motao je da kopa rupu u masnoj crnoj zemlji sve do središta Zemlje), ne bi nikako mogao ponovo da je zatrpa, jer gomila iskopane zemlje nije mogla da popuni rupu. Uvek mu je ostajalo dovoljno dobre zemlje da je izvozi u zemljom siromašni Kanzas. Kako vidimo, bilo je vrlo mnogo poslova i muka sa farmom, ali stari Kroket je stizao sve da obavi i još da drži krčmu

za putnike i namernike koji su išli dalje na Zapad. Stari Kroket bio je čovek neobične snage i čudnih sposobnosti. Mogao je najgoru oluju da ukroti običnim smehom i da je pretvori u sunčano vreme, i obratno, a ako bi samo udahnuo divni vazduh u dolini reke Nolačaki, u kojoj mu se nalazila farma, njegovo disanje čulo bi se u Zapadnoj Virdžiniji kao rzanje kakvog džinovskog konja. Naravno, ljudi su to znali i nije ih ništa čudilo. Dejvijeva majka je, opet, još kao devojka mogla natraške da preskoči sedam metara visoku žičanu ogradu, da igrajući nogom izbuši rupu u dvostrukom hrastovom patosu, da uplete više vune neto cela jedna predionica na Istoku, da za tren oka iseče deset stopa debelo stablo i na njemu preplovi reku Nolačaki, služiće se svojom keceljom kao jedrom.

Pošto su Kroketovi imali dosta posla ne samo na farmi već i u krčmi koju su držali, nisu mogli mnogo da se brinu o svom sedmom i najmlađem sinu Dejviju. Ali nije ni bilo potrebno da se brinu. O dečaku se ponajviše starao njegov stric, zvani Stari Galamdžija, koji je sinovcu napravio hrastovu kolevku kakvu nije imao nijedan dečak u Tenesiju. Mali Dejvi je nekoliko meseci pio bivolje mleko umesto običnog, pa je tako ojačao da je već posle šest meseci prohodao.

Počeo je da izlazi i šeta po šumi i jednoga dana se vratio vukući za sobom na uzici jednu svu premlaćenu i sasvim krotku divlju mačku. Roditelji su ga upitali šta će mu to, a Dejvi reče da hoće da je koristi kao jastuk, jer je meka i vrlo topla. Posle toga je Dejvi držao divlju mačku na svojoj kolevci, a ona se svakog jutra sama protresala kao živi jastuk. Ostala je s Dejvijem sve dok on nije otišao među političare. Jednom prilikom, dok su Kroketovi sa svojom starijom decom bili na njivi, dotrčao je, sav zadihan, neki sused i rekao da je dva minuta ranije video kako jedan džinovski panter ulazi u kuću Kroketovih, na šta stari Kroket reče:

— Jadna životinja! Nisam siguran da će Dejvi znati kako da iziđe na kraj sa krznom.

Kada su iste večeri završili rad i vratili se kući, zatekli su Dejvija kako, opasan majčinom keceljom, stoji kraj ognjišta i prvi put peče svoje čuvene „panterske šnicle Dejvija Kroketa“. Otac se bez potrebe brinuo za panterovo krzno, jer je Dejvi krzno raširio, po svim pravilima, između dugačkih motki i stavio ga da se suši. Kasnije je

Dejvi ovo krzno koristio kao pokrivač, uz svoj stari i poznati pokrivač, jednog vrlo debelog i širokog krokodila, koji je živeo kod Kroketovih kao neki član porodice.

Dejvi je rastao u dolini reke Nolačaki, koja je bila odličan kraj za obučavanje u trapersko-lovačkoj veštini. Ovakoga jutra Dejvi bi seo na leđa svoga psa, ko zna koliko starog čupavog Bučera, i jašući ga odlazio u šumu, gde je bilo neobično mnogo zverinja. Da mu medvedi, panteri i divlje mačke ne bi dosađivali, Dejvi bi s vremena na vreme viknuo, a pas je sve vreme lajao, pa su životinje bežale na sve strane. Pošto mu roditelji još nisu hteli da daju pušku, Dejvi je, da pravo kažemo, krao od oca sačmu i pljuckao je na životinje, koje su, pogođene, padale kao pokošeno snoplje. Dejvi je uvek mogao da ubije tuce životinja jednim zrnom. Ali najdraže mu je bilo da ode u šumu, nađe kakvog opakog i namćorastog medveda, stane pred njega i bez reči ga obori svojim iskeženim osmehom.

Ubrzo je Dejvi Kroket postao tako poznat lovac da su životinje počele o njemu da govore. Tako je jednom prilikom, u svojoj petoj godini, Dejvi otišao u šumu sa tek dobivenom puškom i sreo jednog lepog i vrlo debelog rakuna. Kapa od rakunova repa koju je Dejvi nosio od svoje prve godine već se bila dosta otrcala. Zato je Dejvi podigao pušku i nanišanio, kad rakun odjednom skoči sa grane, sklopi šapice i reče mu:

— Dejvi, nemoj da pucaš. Znam ko si ti i doći ću sam da me odereš. Ali nemoj da mi bušiš kožu bez potrebe.

Dejvi je bio iznenađen i obradovan ovakvom poslušnošću. Zato nije pucao niti je odrao kožu rakunu, već se oprijateljio s njim i kasnije često razgovarao. Postali su odlični prijatelji.

Tako je Dejvi rastao u šumi i na obalama reke Nolačaki, hranio se najboljim komadima medveđeg mesa koje je svakoga dana donosio svojim roditeljima, i sve više jačao. Kada je imao osam godina, počeo je da pomaže ocu oko poslova u krčmi. Bio je već sasvim porastao i težio je oko osamdeset kilograma.

Jednog dana cepao je neke balvane u šumarku kraj kuće, kad začu očev glas:

— Dejvi! Ej, Dejvi!

Dejvi zamahnu sekirom, rascepi jedan hrast i ostavi u deblu sekiru, pa otrča kući. Pokazujući na jedno omanje stado stoke, otac reče:

— Dejvi, uvedi ova goveda u dvorište za stoku.

Dok je Dejvi gonio u koral stoku koja je umorno mukala, stari Džon Kroket je u kuću uveo nepoznatog stranca. Kada je Dejvi u koral uterao i poslednje grlo i kožnom uzicom osigurao kapiju korala, stranac iziđe na kućni prag i pozva ga:

— Ej, momče, koliko ti je godina?

— Osam, strančе — reče Dejvi.

— Nemogućno! — reče stranac zadivljeno. — A koliki si već! Da li bi došao da te nešto pitam?

Dejvi mu priđe, a stranac ga uvede u kuću. Seli su za sto u prostoriji koja je služila kao krčma, i stranac mu reče:

— Ti si Dejvi Kroket, zar ne? Čuo sam o tebi dosta. Ljudi pričaju da si najbolji strelac u Tenesiju i da nema boljeg lovca od tebe. Da li bi hteo da pomogneš da ovu stoku oteram u Virdžiniju? Ja sam farmer Sajler.

Dejvi se rukova sa čovekom, zamisli se i reče:

— A pod kakvim uslovima bih pošao?

— Dobijaćeš šest zlatnika mesečno, hranićemo se zajedno, kupovaću ti municiju za lov i dobićeš tele na poklon. Ili dva zlatnika više . . .

Dejvi nije mnogo voleo da ide tako daleko od kuće. Mada se ni1e ničega plašio, nerado je mislio na tako dugački put, pošto nije znao šta ta sve čeka i s kakvim će se sve nevoljama sukobiti. Ali u isti mah Dejvi uhvati zabrinut očev pogled i vide da otac želi da ga pošalje sa Sajlerom u Virdžiniju, mada nije ništa govorio niti ga je terao. Iako mu bilo krivo što će nekoliko meseci ostati bez sina, stari Džon Kroket je priznavao da je dečak vešt i sposoban i bio je siguran da će Dejvi dobro obaviti svoj posao, a popodici su zlatnici, kao i svakome, bili vrlo potrebni.

Najzad Dejvi reče da pristaje i dogovori se sa Sajlerom kada će sutra ujutro krenuti. Pošto je svima zaželeo laku noć, Dejvi ode da se

naspava, a majka ostade još malo da mu spremi sve što je potrebno za put.

U zoru sledećeg jutra Sajler i Dejvi krenuše, goneći ispred sebe neveliko stado stoke. Dejvi se pozdravio s roditeljima, stavio na rame pušku, natovario konja, pojahao ga i pošao na put koji će trajati punih šest nedelja.

Za to vreme Dejvi je prvi put u životu osetio šta je umor. Mada su bila malobrojna, goveda koja je Sajler gonio na ovoju farmu u Virdžiniji bila su neverovatno nemirna i svojeglava. Išla su svako za sebe i kuda je koje htelo, pa je Dejvi po ceo dan morao da ih skuplja po okolnim brdima. Napredovali su vrlo sporo, a sve vreme su morali da se bore s razbojnicima i ratobornim Indijancima. Tako se Dejvi sreo s mnogim indijanskim poglavicama i postao njihov dobar poznanik.

Bio je to prvi duži put Dejvija Kroketa i, mada mu se na putu veoma svidelo, Dejvi je na kra1č počeo da čezne za kućom i poznatim šumama Tenesija. Zveri u Virdžiniji i na putu nisu bile tako velike i dobre kao u Tenesiju, a reke i potoci nisu bili tako bistri i brzi. Bili su svega dvetri milje daleko od mesta na kojem je Sajler hteo da napravi veliku farmu, kada sretoše jednot farmera sa sinom, nekoliko godina starijim od Dejvija i dosta dobro razvijenim. Dečak priđe Dejviju i reče mu:

— Čujem da si ti iz Tenesija, momče. Kako se zoveš?

— Ja sam Dejvi Kroket, čovek iz šume. Ja sam pola konj, a pola krokodil, i nikako ne trpim kornjače koje kradu. Imam najbržeg konja, najlepšu sestru, najsigurniju pušku i najružnijeg psa u Tenesiju. Mogu da ronim dublje i da izronim suvlji od svakog čoveka s ove strane Misisipija. Moj otac može da nadlovi svakog lovca u Kentakiju, a ja mogu da nadlovim svoga oca.

Tako se Dejvi prvi put predstavio na način koji će kasnije biti poznat širom Amerike. Ovako se predstavljao svuda kud je išao, u brdima i ravnicama, na obali okeana i među rečnim brodarima, u svakoj kući, krčmi ili tvrđavi. Tako se predstavljao i u američkom Kongresu, u koji su ga kasnije kao svog političkog predstavnika poslali stanovnici Tenesija.

Kada je nepoznati dečak saslušao Dejvijevo predstavljanje, nije mogao da mu se ne podsmehne:

— Jeste, sećam se, kažu da ima jedan takav u Americi. A kažu da svako u Tenesiju pred ručak ubije po jednog medveda.

— Potpuno tačno, prijatelju — reče Dejvi, koji nije hteo da povede bezobraznog dečaka, pa se pravio da ne razume žaoku. — Ja sam do sada ubio nekoliko hiljada, a kada se vratim kući, loviću po jednog svakoga dana. Ali ne puškom, već smehom.

Drski neznanac ovo nije mogao da izdrži, već je otišao, toliko mu je smetalo Dejvijevo hvalisanje.

,,A ko zna, možda je taj uobraženko stvarno tako opasan", mislio je dečak.

Mi, naravno, znamo da je sve što je Dejvi rekao čista istina.

Posle kratkog odmora Sajler i Dejvi nastaviše put i ubrzo se ulogoriše na mestu na kojem je bila sakupljena grdna građa za buduću Sajlerovu farmu. Posle večere Dejvi pođe da se prošeta, ali ga Sajler pozva:

— Dejvi, hodi za trenutak!

Kada mu je Dejvi prišao, Sajler izvadi iz džepa šest lepih i novih zlatnika i stavi mu ih na dlan, pa reče:

— To ti je za dosadašnji rad. A za posle, videćemo! Vrlo sam zadovoljan tvojim radom i mislim da ti treba povećati platu.

— Za kakav budući rad? — reče zbunjeno i iznenađeno Dejvi. — Pa ja sutra polazim kući, u Tenesi.

— Šta? — zapanjeno će Sajler. — O tome nema ni govora! Ja sam se sa tvojim ocem dogovorio da mi pomogneš oko stoke, a to znači da ćeš ostati dokle god ja budem želeo. Ne možeš ni misliti na povratak kući.

Dejvi je bio veoma zbunjen. Nije mogao poverovati da ga je otac tako reći prodao. Nanjušio je tu neko Sajlerovo maslo. Posle dobra dva-tri sata ubeđivanja Dejvi pristade da ostane još malo, koliko da pomogne Sajleru oko građenja farme i brige o stoci.

Punih mesec dana gradili su Sajler i Dejvi farmu, a krajem meseca došli su Sajlerova žena i sin, koji je bio najtrapaviji i

najnesposobniji mladić na svetu. Kada je farma bila gotova, Sajler pozva Dejvija i dade mu osam zlatnika kao platu i nagradu za trud. Opet je nastala svađa oko Dejvijevog odlaska kući, i ta svađa se završila time što je Sajler zapretio da će pucati na Dejvija ako ovaj bude pošao kući. Dejvi je, besan, otišao na spavanje i letao sasvim obučen, s punom puškom i spremljenom torbom, rešen da iste noći pobegne.

Negde oko ponoći, kada su svi u kući spavali a Sajlerov sin još bio na nekoj zabavi u susedstvu, Dejvi otvori prozor i lako skoči u dvorište. Pas zamalo što nije zalajao, ali ga Dejvi na vreme potapša po glavi i pomilova. Onda se prikrade kapiji, otvori je i pođe niz put — naravno, lažljivo zatvorivši kapiju za sobom. Bio je mrkli mrak. Nebo je bilo crno kao mastilo, duvao je vrlo jak vetar i Dejvi je tačno zaključio da će najdalje za jedan sat početi jaka mećava. Pred mladim Dejvijem bio je petnaest milja dug put do prve krčme na drumu, gde se, kako je čuo prethodnog dana, nalazio karavan kola na putu za Tenesi.

Dejvi je išao što je motao bolje, i desilo se sve baš onako kako je predvideo. Posle možda jednog sata hoda počela je neobično jaka vejavica. Zavijao je ledeni severni vetar, noseći milione i milione kilograma kao brašno sitnog snega. Dejviju nije bilo lako, ali se ipak uspešno probijao kroz vetar, i može se reći da je bio radostan što će mećava pokriti njegove tragove.

Otprilike jedan sat pred zoru Dejvi je, potpuno beo, upao u dvorište drumske krčme. Od gustog snega jedva je video kola i konje, i tek što je ušao u krčmu pozdravi ga jedan poznati glas:

— Ej, Dejvi! Pa zar si to ti, momčino?

Dejvi se okrete i u dimljivoj i slabo osvetljenoj prostoriji ugleda svog suseda i dobrog prijatelja Dana. Ovaj se upravo pripremao za put. Dejvi se veoma obradovao.

— Da nisi ti s ovim karavanom za Tenesi, Dane?

— Baš ja. Štaviše, lično ga vodim. Dugo te nisam video. Da nećeš možda s nama? Čuo sam da si kod farmera Sajlera.

— Bogme, hoću da idem kući. Bio sam kod Sajlera, ali mi se ne sviđa. Samo, bojim se da se otac ne naljuti, jer Sajler me uverava da

otac ne očekuje da se vratim.

— Gluposti! — reče Dan. — Kada sam poslednji put video Pona Kroketa, a to je bilo pre mesec dana, on te je očekivao i stalno je govorio: „Neće valjda onaj moj krokodil da se oženi kakvom namigušom iz Virdžinije?“

Dejvi se zadovoljno nasmeja, a Dan mu se pridruži. Kada su seli da doručkuju, počeli su razgovor o Tenesiju, koji se nije završio punih deset dana, sve dok Dejvi nije sišao s kola kod Roanoke. Za to vreme putovali su po drumovima raskaljanim ranom zimom, nešto zadržavani blatom, nešto snežnim nanosima, a nešto Danovim poslovima. Kod Roanoke Dejvi nije više mogao da izdrži sporu vožnju kolima, pa se oprostio s Danom, zahvalio mu za sve ljubaznosti i sišao. Uputio se peške, prečim putem, i iste večeri stigao do neke reke. Tu se ulogorio, pripitomio jednog medveda, zavukao se u njegovo krzno kao u krevet, dok je medved mirno ležao na leđima, i zaspao sanjajući da je kod kuće. Ujutro je ustao u samu zoru, zapalio vatru, založio se malo i popio lonac kafe, pozdravio se s medvedom (koji mu se zahvali što je bio upotrebljen kao krevet) i pošao niz reku. Tražio je prelaz preko reke i baš je zastao na nekoj steni, kad začu brz topot konja za sobom. Okrenuo se i uskoro ugledao ozbiljnog starijeg čoveka kako, jašući na lepom i visokom konju, vodi još lepšu kobilu. Čovek je imao pošteno i iskreno lice i Dejvi vide da neće biti neprilika. Čovek reče:

— Hoćeš li preko reke, momče?

— Da, rado bih je pregazio — reče Dejvi.

— Mogu ti ustupiti ovu kobilu. Znaš, ne volim da putujem sam. Treba da prođem pored krčme Kroketovih, a zatim da nastavim na Istok.

Dejvi se nasmeja i reče:

— Vidite, i ja idem do krčme Kroketovih. Ja sam tamo neki sin. Zovem se Dejvi Kroket.

— Zar je mogućno? Džonov sin Dejvi, za koga su rekli da je nestao negde u Virdžiniji! Baš mi je milo što mogu da ti pomognem, mladiću. Otac će te jedva dočekati.

Dejvi je sa starim čovekom, koji se zvao Džordž Barker, prejahao planine i došao do Crnog klanca. Tu je Barker hteo da skrene, ali mu Dejvi nije dozvolio. Do kuće Kroketovih, koja je, kako se vidi, mnogim ljudima služila kao značajan geografski pojam, bilo je ostalo samo pet milja. Dejvi reče:

— Otac bi se mnogo ljutio ako ne biste svratili do nas kad smo tako blizu, pogotovu što ste toliko učinili za mene. Zaista ne znam kada bih stigao kući da vas nisam sreo. Moraću uskoro da nabavim nekog konja, a ne da čekam hoće li mi se ukazati kakva srećna prilika.

Najzad je Džordž Barker pristao da pođe s Dejvijem do kuće Kroketovih. Uz put reče Dejviju:

— Znaš šta, momče, ta kobila koju jašeš jedna je od najboljih u Sjedinjenim Državama, ali ja osećam da si ti najveći junak u Tenesiju i da ćeš napraviti velika dela. Hteo bih da budem tvoj prijatelj i zato primi tu kobilu na dar.

Dejvi nije hteo ni da čuje. U prepiranju su stigli do krčme. Ušli su unutra i pozdravili se, ali im ukućani jedva odgovoriše.

— Pa dobro, šta je s vama? Mama, oče, šta se dešava? — reče Dejvi, uplašen da ipak nije pogrešio pobegavši od Sajlera.

Džon Kroket diže svoju sedu glavu kao Da je opčinjen, pa odjednom đipi kao oparen i ciknu kao da ga je ujela zvečarka:

— Pa to je on! Mama, Dejvi je došao! Ej, deco, on je tu! On, Dejvi! Vratio se!

Sva braća i sestre, njih šestoro, majka i otac Kroket, počeše da se otimaju ko će prvi zagrliti Dejvija. Kažu da se takva tuča do tada nije videla u Tenesiju. Kada se najzad bura stišala, kada su se majka i sestre site naplakale i braća izduvala, Dejvi sede i reče:

— Mislim da je red da vi, stari ljubazni krokodili, pozdravite Džordža Barkera. Skratio mi je put bar za petnaest dana.

Naravno, večera koju je mama Kroket napravila toga dana bila je najluđa večera u istoriji porodice Kroket. Tu se jelo i pilo cele noći, a tek trećeg dana, kada su svi bili siti i vrlo veseli, Džordž Barker se pope na konja, natovarenog medveđom kožom, tucetom rakunskih krzana, tovarom kolača mame Kroket i džinovskom mešinom

najboljeg kroketovskog piva. Barker je, razume se ostavio Dejviju divnu mladu kobilu Dejzi, sa potpunom opremom.

Već sutradan po Barkerovom odlasku Dejvi se latio svojih starih poslova na farmi i u krčmi. Kopao je, sekao drvo, brinuo se o konjima i stoci putnika, išao u lov i ribolov, sve vreme stičući glas najboljeg strelca i najmoćnijeg čoveka u Tenesiju.

Mada se radovao što je kod kuće, Dejvi je uskoro počeo da putuje širom Tenesija, pa čak i izvan njegovih granica. Ta njegova putovanja trajala su po nekoliko dana ili najviše dve nedelje.

Kada je jednom tako otišao u Severozapadni Tenesi, dosta zabačen i divlji kraj, Dejvi je doživeo zanimljivo streljačko takmičenje. U tom kraju ga još nisu znali lično. Bili su, istina, čuli za Dejvija Kroketa, ali nisu znali da je taj krupni i nepoznati stranac baš on.

— Dobro izgleda ovaj momak — govorili su, videvši ga.

— Ne bi valjalo potući se s njim — dodavale su kavgadžije.

Dejvi je u to vreme prebivao daleko u šumi, lovio i tragao za zverima, i nije imao prilike da se upozna s ljudima sve do velikog streljačkog takmičenja.

Tu su se sakupili svi ljudi i najbolji strelci iz tog kraja i okoline, visoki, vešti i hrabri ljudi s dugačkim puškama. Bilo je tu farmera, lovaca i trgovaca, zanatlija, dečaka i staraca. Među njima je bio i Meson Velika Nota, veoma zao i prgav čovek, prava zvečarka. Svi bi više voleli da je Meoon ostao kod kuće.

Baš na dan takmičenja Dejvi je na svojoj kobili Dejzi došao u grad da kupi jednu sekiru. Videvši gomilu sveta, upitao je trgovca:

— Šta se to dešava u gradu? Da li je rat s Indijancima ili prošao? Otkuda ovoliki svet?

— Danas se održava takmičenje u streljanju, malo niže niz put. Ljudi se takmiče za govedo.

— Da li bi vredilo da pogledam?

— Možda, ali nisam siguran. Ovde je Meson Velika Noga, a on je najbolji strelac, pa se ljudi i ne takmiče s njim. Pored toga veliki je grubijan.

— Ko je taj Meson? — upita Dejvi.

— Najbolje da ga sam pogledaš, stranče — odgovori trgovac.

Dejvi se pridruži gomili sveta koja je hitala prema mestu takmičenja. Kada su tamo stigli, Dejvi vide da je prva nagrada jedna krava, i to cela, a ne rasparčana.

Svi ljudi su, s prikrivenim besom, stajali mirno i tiho razgovarali, naslonjeni na puške. A po strani stajao je jedan čovek, sasvim sam i tako krupan da je Dejvi na prvi pogled utvrdio da je to Meson Velika Noga. Čovek je imao ruke velike i debele kao stabla drveća, a vrat mu je bio debeo kao držalja sekire Pola Banjana. Imao je pesnice kao zapadno-virdžinijske bundeve, a kada bi progovorio, šesnaest žena bi poletelo u vazduh. Dejvi priđe ljudima i poče da puni pušku.

— Ej, stranče! — upita ga Meson. — Šta tražiš ovde?

— Dođoh da se takmičim, da pucam — naivno će Dejvi.

— Zakasnio si — reče osorno Meson. — Ja sam dobio kravu.

— Ali nikakve rupe na meti ne vidim, pa . . .

— I nema ih — prekide ga Meson. — Niko nije ni pucao, jer svi znaju da sam ja najbolji strelac u Tenesiju.

Dejvi pogleda po okupljenom svetu i vide da nema nikog ko bi se usudio da Mesona nazove lažovom.

— Ali ja sam stranac — reče Dejvi. — I nikada nisam video kako si ti dobar strelac. Da li bi hteo da nam pokažeš svoju veštinu pre nego što se raziđemo?

Meson je u prvi mah hteo da odbije ovaj izazov. Ali pogledao je Dejvija i bio savladan, uprkos svojoj osornosti, jer je u Dejvijevim očima bio tračak onog osmeha kojim je krotio medvede. Ne treba reći da se Dejvi bio naivno iskezio. Dejvi se nije smejao, ali čudan osmeh krasio je njegovo lice.

— Napuni dobro svoju škljocaru, stranče! — reče besno Velika Noga. — Pokazaću ti malo streljačke veštine od koje će ti poskočiti ta rakunova kapa.

Cilj na ovom takmičenju bio je četvrtasti komad papira zasečen s gornje strane, isti onakav kakav su upotrebljavali svuda u Americi i koji je bio poznat sa streljačkih takmičenja Majka Finka. Meson i Dejvi legoše da pucaju.

— Ja sam prvi — reče Meson protivno svim pravilima, jer je uvek izazivač imao pravo na prvi metak.

— Kako god hoćeš — reče Dejvi, s onim istim osmehom na licu i istim izrazom u očima.

Velika Noga podiže pušku, pažljivo nanišani i pritisnu obarač. Sudija koji je stajao kod cilja doviknu:

— Pun pogodak, Mesone!

Ali ovo, izgleda, nije nikoga obradovalo, sem samog Mesona, naravno. Ljudi su se ponašali kao da je u središtu Mesonove mete ranije bila probušena rupa.

— Sad je na tebe red, strančе — reče zadovoljno Meson, siguran da će pobediti. Iskezio se neprijateljski na Dejvija, kao divlja mačka na kokoš.

Dejvi podiže pušku i opali, uopšte ne nišaneći.

— Pun pogodak, strančе! — objavi sudija radosnim i odlučnim glasom. Okupljeni svet je tapšao i vikao, a Velika Noga se namršti.

— Srećan slučaj — reče.

— Kako bi bilo da pucamo ponovo? Nema smisla da koljemo i delimo ovako lepu kravu.

Meson Velika Noga stade na liniju, podiže pušku, i posle dugot i pažljivog nišanjenja opali. Bili su se dogovorili da pucaju stojeći. Pogodio je pored samog cilja.

— Nikada to nećeš postići, strančе — reče Meson.

Dejvi stade i opali, ne gledajući i ne nišaneći, kao i prvi put. Sudija i ljudi koji su pritrčali meti sagoše se da pogledaju rupu od Dejvijevog zrna. Ali rupe nigde nije bilo.

— Promašio je čitav stub! — urlao je veseli Meson, skačući i udarajući se u grudi pesnicama kao majmun.

— Čekaj: da pogledamo malo bolje — reče Dejvi i priđe meti.

Ljudi mu s poštovanjem napraviše prolaz.

Kada je prišao meti, Dejvi iščupa stub iz zemlje, nasloni ga na koleno, dok su ga ljudi zapanjeno posmatrali, i zavuče sečivo svoga noža duboko u Mesonovu rupu. Povuče levo-desno i na zemlju popadoše dve kugle.

— Dva zrna u istoj rupi! — vikali su ljudi. — Stranac je saterao svoju kuglu u Mesonovu rupu! To nije strelac, već čarobnjak!

Tada nastade tako velika vika i takav pljesak i oduševljenje kakvi se još nisu čuli u Tenesiju. Ljudi su klicali i pucali u vazduh, a žene u oduševljenju bacale svoje šešire. Dečaci i devojčice popeše se na drveće Da bolje vide šta se dešava.

— Krava je tvoja — reče sudija Dejviju. — Pobedio si Mesona Veliku Nogu isto tako sigurno kao što je sigurno da ima dosta sunca u leto.

— Hvala vam, ali bi bilo bolje da kravu date onoj porodici kojoj je najpotrebnija. Ja imam šta mi je potrebno, ali ima još dosta siromaha u Tenesiju, na žalost.

Svi ponovo počeše da kliču Dejviju, sem Velike Noge, naravno. On je bio sav crven od besa, kao kuvani rak, i skoro sasvim lud, kao da je borove iglice žvakao.

— Ti, mali ništavni gade, ubiću te! — urlao je na Dejvija. — Raskinuću te na komade pa ću te iseckati kao repu ...

— Ako nas dvojica imamo da kažemo nešto jedan drugom, bilo bi bolje da se najpre upoznamo — reče Dejvi. — Moje ime je Kroket, Dejvi Kroket.

Kad je to čuo, Meson Velika Noga, najopasniji siledžija Severozapadnog Tenesija i jedan od najvećih nasilnika uopšte, spusti ruke niz telo i preblede kao krpa. Kolena mu zadrhtaše, a zubi zacvokotaše kao da osamnaest detlića u isti mah

kuca u drvo. Najzad, kad je pribrao snagu, okrenu se i polete nizbrdo kao topovsko đule.

— Dosta dobro trči — reče Dejvi. — Moraću jednog dana da se takmičim s njim u trčanju.

I potom pođe da se rukuje s okupljenim ljudima, svojim novim prijateljima u Severozapadnom Tenesiju.

Zatim je nastalo veliko slavlje, jer su ljudi bili srećni što su upoznali svog velikog junaka. Posle dobre večere i igranke koja je trajala do duboko u noć, Dejvi pođe kući, duboko u šumu, da se spremi za put, jer je čuo da je potreban zbog nekih većih nereda s Indijancima, negde znatno južnije u Tenesiju.

Rano sledećeg jutra krenuo je sa svojim prijateljem Džordžom Raselom, koji mu je doneo rđave novosti o neredima. Jahali su kroz šumu, a Dejvi je od same zore bio nešto ratoboran i kao nabijen barutom, verovatno zato što nije dovoljno spavao.

— Ništa bolje za doručak od krokodilskog mesa — gunđao je. — Od njega postaješ spreman na sve. A reke nigde ni od korova!

Jahali su skoro ceo dan, a pred veče Džordž reče:

— Dejvi, osećaš li miris Indijanaca?

— E, moj brajko, ja ga pratim već puna dva sata — reče Dejvi. — A kroz pet minuta naći ćemo prve tragove mokasina.

Bilo je kako je Dejvi rekao, mada se i on iznenadio kada je video koliko ima indijanskih tragova. Izgledalo je kao da su svi Indijanci Sjedinjenih Država iskopali ratnu sekiru. Dejvi je potražio i našao tragove ratnih boja na lišću, a Džordž se bio zaneo sanjajući jednu vojničku večeru, s dosta pečene govedine i puno masti za moče.

— Voleo bih da se već nešto desi — reče on posle puta od nekoliko milja, koji su prešli tiho kao senke. — Tako sam gladan da više ne mogu da mislim.

Na ove reči, koje je Džordž izgovorio tako tiho da ga je samo Dejvi čuo, ovaj zaklima glavom. To je bio znak da je neustrašivi Dejvi osetio veliku opasnost i da je na oprezu. Džordža steže nešto hladno oko srca.

Skoro istog trenutka začuše udaljenu viku i pucnje, koji su bili sve jači i sve češći.

— Možda su Indijanci, — promrmlja Dejvi nečujnim šapatom — ovaj, dobro naoružani.

—Možda su i vojnici tu — reče zaneseno Džordž, nadajući se dobroj večeri.

— Biće da su tu i jedni i drugi — reče najzad Dejvi. — I biće da su vojnici u neprilici.

On obode konja i nestade u šumi. Džordž pođe na drugu stranu, jer su obojica znala šta treba da se uradi.

Buka je postajala sve glasnija. Pucnjava se pretvorila u stalan tutanj, a oštri indijanski ratni krici parali su vazduh. Dejvi je jahao sve

brže i stao kao ukopan kod same okuke puta. Jedan vojnik je ležao na zemlji.— Šta se dešava? — upita Dejvi, skočivši s konja.

Vojniku je rame bilo zavijeno. Pridržavao je ruku dok je žedno pio iz Dejvijeve čuture. Tada mu reče:

— Velika družina Indijanaca Krik sačekala nas je u zasedi. Valjda znaš kakvi su to Indijanci. Uvek nemirni, uvek ratoborni, spremni na svaku podvalu. Naročito vole da napadaju s leđa. Ja sam ranjen i sakrio sam se ovde, u nadi da me neće naći. Moji drugovi se još bore s njima, mada nemaju nikakvih izgleda. Indijanci su se rodili u šumi i poznaju je kao svoj džep. A pored toga, ima ih četiri puta više nego nas i podjednako su dobro naoružani. Bolje bi bilo da se izgubiš, strančе, i da dovedeš pomoć, ako je ikako mogućno.

Dejvi nije bio siguran da je baš sve što vojnik kaže istina, zato što je dobro poznavao Indijance Krik. Oni jesu bili ratničko pleme i često su pravili neprilike, ali su ih uvek prvo beli izazivali. Sada je bilo kasno za ispravljanje krive reke, već je moralo nešto hitno da se preduzme. Zato Dejvi malo primiri vojnika, ohrabri ga i sede na konja. Nestao je u šumi kao sablast. Mogao je da vidi mrke prilike Indijanaca kako skakuću od drveta do drveta, naoružani puškama, strelama i lukovima, tomahavcima i noževima. Videlo se po ratnim bojama da su spremni za borbu na život i smrt. Strele su letele između drveća kao kiša, a od ratnih urlika prolamalo se nebo.

Dejvi je ugledao jednog vojnika kako klečeći puca. On vide da je ovaj opalio poslednje zrno, slomio pušku o glavu jednog Indijanca koji se bio prikrao puzeći, i nestao u žbunju zasut kišom strela. Dejvi zaključi da je vreme za akciju.

Seo je na konja i opet nekuda krenuo, a samo je on znao kuda. Ubrzo se bojna buka znatno izmenila. Puščana vatra više se skoro nije čula, jer su vojnici bili istrošili municiju na neprijatelja kota tako reći nisu ni videli. Indijanci su već počeli svoju pobedničku pesmu, i malo je nedostajalo da vojnici sasvim nastradaju.

Dejvi zađe malo dublje u šumu, stade i okrenu svoju vernu kobilu Dejzi.

— Brigada, stoj! — viknu on iz sveg glasa. — Bajoneti na puuuuške!

Nadjačao je sve indijanske urlike. Dejvijevu komandu izmišljenoj jedinici čuli su i vojnici i pomislili da im je cela brigada pritekla u pomoć.

— Dolazi pomoć! — povikali su. — Ne popuštajmo!

Indijanci su takođe začuli komandu. Spustili su svoje lukove i počeli da zure u šumski gustiš. I Džordž je čuo komandu, pa i on povika:

— Bataljon, stoj! Bajonete na puuuške!

— UUURRRAAA!!! — povikaše vojnici. — Dolazi čitava armija!

— Brigada, paaaLI! — povika Dejvi i jurnu kroz šumu, udarajući po drveću i žbunju kratkim štapom. Pravio je više buke nego krdo besnih slonova.

— Bataljon, paaaLI! — povika Džordž i jurnu u pravcu suprotnom od Dejvijevog. I on je kratkom batinom udarao po drveću i žbunju.

Indijanci su bili mirni oko desetak sekundi, a zatim jurnuše kao meteori kroz šumu, spasavajući život. Ostavili su sve svoje oružje i pobegli glavom bez obzira. Ipak nisu smeli da prihvate borbu sa celom armijom. Kažu da su nastavili svoje bežanje punih mesec dana, ali izvesno je da posle toga nije više bilo sukoba sa Indijancima Krik, jer su oni na tom, kasnije čuvenom, proplanak ostavili sve oružje, pa su se pretvorili u mirno zemljoradničko pleme.

Kada su se Indijanci razbežali, Dejvi se probi kroz čestar i odjaha do majora, po činu najstarijeg među napadnutim vojnicima.

— Prva brigada raportira, majore! — reče sasvim ozbiljno, dok je Džordž prišao s druge strane i rekao:

— Bataljon A druge brigade raportira ...

Major nije mogao da veruje svojim očima. Okretao se oko sebe i pogledom tražio vojnike. Najzad promuca:

— Hoćete reći da ste sami ... ovaj, da ... Mislili smo...

— Da, momče — reče Dejvi. — To smo i želeli da mislite. I Indijanci su mislili isto. Vidite da nema velike razlike između njih i vas, zar ne?

Vojnici se okupiše u gomilu oko Dejvija i Džordža. Kada su shvatili šta se desilo, svi zaželeše da se s njima rukuju.

— Ovo ste sjajno izveli — reče major. — Veliko hvala!

— Nije to ništa, i nema na čemu — odgovori učtivo Dejvi. — U stvari, malo smo zastali na svom putu da s vama prezalogajimo. Nismo čestito ručali punih mesec dana.

— Na žalost, sve što imamo jeste pečena govedina i kačamak, i mast za moče — poče da se izvinjava major.

— Nema ničeg naročitog — dodade jedan vojnik.

— Ništa nam bolje i ne treba — oblizivao se Džordž.

Kažu da su te večeri Dejvi i Džordž pojeli po dvadeset četiri tanjira kačamaka s pečenom govedinom i sokom od pečenja. Sigurno je da je Džordž preko svega pojeo i osamdeset i dve moče. A posle toga uvukoše se s mukom u svoje vreće za spavanje da se dobro odmore posle tolikog jela.

Sledećeg jutra major je poslao dva vojnika do Dejvija i Džordža, koji su spavali na obali najbližeg potoka, da ih pozov'1'' na doručak. Hteo je dobro da im se oduži za uslugu i da ih povede do tvrđave kojoj je napadnuti garnizon pripadao.

Kada su vojnici našli ostatke vatre i vreće za spavanje, videše da je samo Džordž u svojoj vreći i da spava kao zaklan. Dejvija nigde nije bilo. Vojnici su vikali i vikali, ali im niko nije odgovarao. Pošto je bilo nemogućno da neko ukrade Dejvija Kroketa, oni pođoše da ga potraže. Posle možda pola. sata začuše njegov glas. Dejvi je govorio:

— Hajde, medo, iziđi! Budi dobar, medo, neću ništa da ti uradim. Iziđi, kad ti lepo kažem.

Vojnici su u prvom trenutku pomislili da je Dejvi Kroket poludeo ili se napio, a tada se probiše kroz žbunje i zastadoše kao ukopani. Dejvi je stajao na jednoj čistini u šumi, bez ikakvog oružja, smejao se i zvao medveda koji se bio sakrio u žbunje preko puta.

Jedan od vojnika, onaj pametniji, zadrža svoga druga pre nego što je stigao da išta vikne i dade mu znak da ćuti i gleda šta će se desiti. U žbunju preko puta Dejvija puče jedna grančica. Vrana uplašeno graknu,raču se neko njuškanje, mumlanje i režanje iz žbunja. Medved tek što nije izišao.

— Hajde, medo! — ponovi Dejvi. — Iziđi, molim te.

Kupinov žbun se pokrenu i otvori, i velika čupava medveđa glava pojavi se iz lišća. Dva mala zla i zakrvavljena oka pogledaše Dejvija iznenađeno. Velika i gladna čeljust široko se otvori.

— Tako i treba — reče Dejvi. — Hajde, iziđi lepo, šta oklevaš! Hoću da te oborim na leđa smehom, i ti to znaš. Zato ne treba da se stidiš.

Vojnici, koji su prvo bili čuli o njemu, a dan ranije i upoznali Dejvija Kroketa, zamalo što ne ciknuše od iznenađenja. Imali su retku sreću da prisustvuju lovu na kroketovski način.

Medved mu se preteći približi, a Dejvi se na njega blago nasmeja, široko iskeženih zuba. Medved pokaza svoje oštre žute zube, ali je Dejvi i dalje mirno stajao i smejao se. Medved se na kraju, pomalo zbunjen, uspravi na zadnje šape i polete na Dejvija, ali se Dejvi, ne pomerivši se s mesta, glasno zakikota.

— Tako i treba, medo! — reče. — Sad si gotov.

I dalje je stajao, iskežen, i sve vreme gledao medveda u oči. A tada poče da se dešava čudo. Medved odjednom spusti šape, stade i neobično glupo pogleda u Dejvija. Hteo je da se okrene, ali nije mogao da odvoji svoj pogled od Dejvijevog. Besno crvenilo poče da nestaje iz medvedovih očiju, i one dobiše blagi i tužni pseći izraz. Dejvi ga je i dalje posmatrao, nasmejan, pokazujući svoje jake i bele zube, i tiho mu govorio:

— Hajde, medo, lezi! Ti si dobar i poslušan medved, mada kažu da su u ovom kraju medvedi vrlo opaki. Ali ti si dobar, i zato lezi. Vidiš da si već pobeđen.

Da čudo bude veće, medved se spusti na sve četiri, a zatim polako, vrlo polako, prvo leže na) trbuh, a potom se prevrnu na leđa, sve vreme ne skidajući pogled s Dejvijevih očiju. Na kraju poče da maše šapama kao kakva razmažena mačka ili kao najpitomije meče. Bio je pobeđen. I dalje ne odvraćajući pogled, Dejvi mu priđe i reče blagim glasom:

— A sada, medo, pođi poslušno sa mnom ili ću te ubiti i odrati tvoje debelo i lepo krzno.

Medved ga posluša i pođe za Dejvijem kao pas, držeći glavu uz Dejvijevu nogu, pitomo grokćući i trljajući vrat o kožne Kroketove

pantalone. Dejvi ga je češao po vratu.

Tek kada su Dejvi i medved izišli na drum, vojnici su se usudili da im priđu i obrate se Dejviju, pozivajući ga da dođe na doručak. Kada je video vojnike, medved ljutito zamumla, ali ga Dejvi lako lupi po njušci, i on zaćuta kao zaliven.

Dejvi se zahvali na pozivu i pođe na doručak, vodeći uz sebe medveda, dok su ih vojnici pratili naperenih pušaka i na pristojnom rastojanju.

Kasno po podne toga dana napadnuti garnizon je umaršovao u svoju tvrđavu, vodeći sobom dvojicu čupavih i neobrijanih trapera i jednog ogromnog grizlija. Kažu da je to bio najveći medved koji je viđen u Tenesiju.

Za večerom, dok je razgovarao s pukovnikom koji je komandovao tvrđavom i dok su mu nazdravljali, Dejvi se zahvali rečima:

— Kažem vam da ovakvu večeru još nisam doživeo u svom životu, a u njemu se svašta desilo. I možete se uvek hvaliti da ste najbolja jedinica na Divljem zapadu, jer to tvrdi Dejvi Kroket, čovek iz šume. To tvrdim zato što znam, a ja imam najbržeg konja, najlepšu sestru, najsigurniju pušku i najružnijeg psa u Tenesiju. Mogu da ronim dublje i izronim suvlji od svakog čoveka s ove strane Misisipija. Moj otac može da nadlovi svakog lovca u Kentakiju, a ja mogu da nadlovim svoga oca.

Vojnici su tapšali, Džordž je tamanio moče, žene su zadivljeno posmatrale Dejvija, a pukovnik se zamislio. Bio je to stari pukovnik i nameravao je da se povuče iz službe i poveriti politici. Znajući koliko je Dejvi omiljen u narodu, imao je s njim poseban plan.

Kada se večera završila i ljudi se povukli na spavanje, pukovnik je s Dejvijem dugo razgovarao i ubeđivao ga da treba da se kandiduje za Kongres. Dejvi se opirao, ali kada mu je pukovnik rekao da će tako mnogo bolje moći da pomogne narodu Tenesija a da će ipak imati vremena da lovi i živi u prirodi, Dejvi se složio.

Iste godine održani su izbori, i Dejvi je jednoglasno bio izabran za predstavnika Tenesija u američkom Kongresu. Svi su glasali, niko nije bio protiv i samo se jedan čovek uzdržao od glasanja. To je, naravno, bio sam Dejvi.

Nećemo pričati šta je sve Dejvi učinio za stanovnike Tenesija i cele Amerike kao poslanik Kongresa, ali treba reći da je pune četiri godine, a zatim još četiri — jer je ponovo bio izabran — Dejvi Kroket žario i palio po američkoj skupštini. Dolazio je u svom kožnom traperskom odelu i s kapom od rakuna, i svaki govor počinjao svojom uobičajenom rečenicom, koja ga je proslavila.

Kada je tako učinio mnoga dobra i korisna dela i kada mu je politički rad dosadio, Dejvi Kroket poče malo da putuje po svetu. Išao je u Afriku i tamo smehom ukrotio jednu veću porodicu slonova, pola tuceta lavova i četiri nilska konja.

Obišao je čitav svet, lovio sve moguće zveri u svim krajevima zemlje i u svim podnebljima, sprijateljio se s mnogim ljudima pa mu je najzad i to dosadilo. Vratio se u Tenesi, bio malo sa svojim roditeljima, već starim i ne tako moćnim kao pre, i zatim počeo da luta poznatim putevima rodnog kraja. Našao je jedno veliko crnogorično drvo sa šupljim deblom i u šupljini uredio sebi stan. Navukao je dosta mahovine i suvog lišća, sve to pokrio s dosta kože i tako sebi napravio udoban ležaj. Svuda po šupljini ukucao je u deblo velike kuke na kojima je visila njegova odeća, oružje i veliki komadi raznovrsnog suvog mesa. Bilo je dosta mračno u toj šupljini, ali Dejviju to nije smetalo, jer je imao dobar vid.

Stanovao je neko vreme u tom drvetu i jednom prilikom, usred noći, probudio se iz najlepšeg sna. Oko sedamnaest sekundi je ležao misleći šta ga je to probudilo, i najzad se dosetio. Bilo mu je vrlo hladno. Stari petao je kukurikao u blizini drhtavo i uplašeno, poluglasno i ne tako rado.

„Izgleda kao da nije siguran da li treba da kukuriče“, pomislio je Dejvi.

Ohladio se od neprijatnog iznenađenja. Ako petao kukuriče, znači da je jutro, a ako je jutro, zašto još vlada mrak.

Skočio je iz kreveta i dršćući od zime otišao do ulaza u šupljinu drveta. Pogledao je napolje i sve mu je odjednom postalo jasno. Bilo je to jezivo hladno i neobično jutro. Bilo je tako hladno da Sunce nije moglo da iziđe. Zora se bila zamrzla.

„Bolje bi bilo da ovo što pre rešim“, pomislio je Dejvi.

Navukao je svoje čizme, koje su se bile smrzle pa je prethodno morao da ih raskravi. Napunio je torbu komadima suvog jelenskog mesa, stavio u torbu jedno hladno pečeno prase i izišao napolje, nabivši na glavu svoju kapu od rakunovog repa. Bilo je vrlo mirno i tiho kada se Dejvi uputio niz drum; petao je bio digao krila od kukurikanja i vratio se na spavanje.

Nad zemljom je vladao mrak, i samo se nad planinama video tanak pojas svetlosti, tamo gde se bilo zaglavilo Sunce i zamrzla zora. Dejvi pođe prema udaljenoj i slaboj svetlosti, pevajući u ledenoj tišini smrznutog jutra. Nije mogao da čuje svoju pesmu, jer su mu se reči smrzavale čim bi izašle iz trla, ali on za to nije mario. Pljuckao je smrznute reči iz usta u ritmu pesme i nastavio da peva kako bi dokazao da nikakav mrak ni hladnoća ne mogu da poremete raspoloženje Dejvija Kroketa. Uskoro je bio u podnožju Stenovitih planina.

„Vreme je za doručak", pomisli Dejvi. Sede kraj puta i izvadi suvo jelenje meso. Meso se bilo tako steglo na mrazu da je morao pola sata da lupa komade o koleno pre nego što bi mogao da ih sažvaće. Ali to, naravno, nije moglo da mu pokvari doručak. Znao je da se mora dobro najesti pre nego što počne da se penje uz planinu, a voleo je jelensko meso, bilo ono smrznuto ili prženo, suvo ili kuvano. Kada se dobro najeo, bilo je već prošlo jutro, pa se nije moglo reći da je smrznuto jutro, već smrznuto prepodne. Kako se Dejvi približavao vrhu, svetlost je bivala sve jača. Dejvi je čuo čudnovatu buku, neko šištanje, stenjanje i mumlanje, od kojih je podrhtavalo stenje pod njegovim stopalama. Najzad je stigao na vrh.

— Baš kao što sam i očekivao! — reče Dejvi glasno.

Ispred njega nalazila se velika i složena gomila međusobno povezanih mašina koje su okretale Zemlju oko njene osovine. Svuda po mašinama bio se uhvatio led, a usred gomile leda i gvožđa, čvrsto uhvaćeno s dve strane, bilo je zarobljeno Sunce. Ono se trzalo i otimalo, stenjalo i brektalo, šištalo topeći led oko sebe i potresalo Zemlju, ali nikako nije moglo da se oslobodi okova, jer se tek otopljeni led ponovo stezao i hvatao Sunce ledenim kleštima.

Dejvi zatrese glavom.

— Vrlo je dobro što sam došao! — reče poluglasno. — Bilo je krajnje vreme. Stvar izgleda veoma ozbiljna.

Pogleda oko sebe misleći čime bi se mogao pomoći. Svakoga trenutka bivalo je sve hladnije. Tada začu brundanje malo niže na stazi kojom je došao, i sasvim neočekivano pred njim se pojavi medved. Bio je to jedan od najvećih medveda koje je Dejvi video u svom životu, a može se reći da je on video dosta čudovišno velikih medveda. Medved je ljutito brundao i režao, penjući se pravo k Dejviju. Bio je očajnički gladan, jer po tako smrznutom danu nije mogao ništa da nađe za jelo. Mada je, kao i svi drugi medvedi, već poznavao Dejvija Kroketa, pošao je na njega u nameri da ga savlada, jer je od gladi izgubio svaku moć zrelog rasuđivanja. Medved je na sebi imao tako debeo sloj sala da uopšte nije osećao hladnoću.

Dejvi kratko uskliknu od zadovoljstva. Nije mogao da puca na medveda, jer bi se meci smrznuli čim bi izišli iz cevi. Nije imao vremena da ga savlada smehom, a mrzelo ga je da upotrebi nož. Zato je jednostavno skočio na medveda i stegao ga u najjači zagrljaj u istoriji Amerike. Pre nego što se moglo odbrojati do tri, medved je ležao mrtav.

Tada je Dejvi učinio ono što mu je bilo palo na pamet. Omotao je vruće medvedovo telo oko zamrznute mašinerije Zemlje. Pogurao je neke poluge i pokrenuo neke ručice, i Zemlja je počela ponovo da se okreće. Sunce se oslobodilo ledenih okova i skočilo na nebo. Požurilo je da bi nadoknadilo izgubljeno vreme.

Kada je pažljivo očistio celu mašineriju od ostataka leda, Dejvi se uputi u dolinu. Dok je sišao, Sunce se već približilo zalasku. Ptice su veselo pevale u toplom predvečerju, a kada se Dejvi približio svom šupljem deblu, stari petao je tako kukurikao da su crepovi odskakali sa krovova.

Ljudi su sutradan došli da se zahvale Dejviju, jer su se neki bili popeli do vrha planine i videli mrtvog medveda na mašineriji Zemlje. Pošto su videli da je medved zadavljen, a pošto je tolikog medveda motao da zadavi samo Dejvi Kroket, znali su da je on spasao svet. Dejvi je skromno i srdačno primio njihovo zahvaljivanje i pošao u lov.

Dejvi je godinama stanovao u svom šupljem drvetu, a nekoliko godina posle nezgode sa Suncem jednog letnjeg dana ležao je u debeloj hladovini i spavao, kad ga trže zadihan i uzbuđen glas koji je zvao:

— Dejvi! Ej, Dejviii! Jesi li tu? Gde si? Dejvi!

Dejvi Kroket otvori jedno oko i pogleda niz stazu koja je vodila do njegovog stana. Spavao je u mreži za ležanje, razapetoj između dva džinovska bora. Baš je sanjao o medveđim šniclama s prelivom od pečuraka i bio je dosta ljut što su ga probudili. Nije hteo da ustane, već se lenjo okrenu na bok i reče:

— Ovde sam. Ko je to?

Zajapuren čovek u crnom odelu ulete u dvorište hukćući i jedva stiže da kaže:

— Ustaj, Dejvi Krokete! Velika nesreća se

bliži Zemlji!

Dejvi se protegli, ispruži ruke i noge, i pri tom zamalo što nije ubio divlju plovku koja je letela iznad njega pod oblacima. Potom sede na svoju mrežu i upita:

— Prvo se izduvaj, a zatim mi lepo i polako ispričaj šta se dešava. Ne volim nikakvu paniku.

Čovek sede na jedan panj, skide šešir, obrisa znoj sa čela i, još uvek isprekidanog daha, reče:

— Evo, u ovome je stvar! Zemlji se sve više približava jedna veoma velika i opasna kometa, a ti znaš šta to znači. Ako bi tresnula o Zemlju ili je samo zakačila svojim repom, Zemlja bi bila gotova i svi bi ljudi na njoj izginuli. Ti si jedini u stanju da je savladaš i spaseš čovečanstvo.

— Ccc! — reče Dejvi iznenađeno. — U stvari, dobro je da kometa stiže, jer već nedelju dana nisam imao nikakvog zanimljivog posla.

— Ja sam došao iz Vašingtona — reče čovek, inače dosta ozbiljna i mudra izgleda. — Dozvoli da ti kažem da smo učinili sve što smo mogli, ali bez ikakvog uspeha. Ubrzali smo kretanje Zemlje,

ali kometa se baš okomila da nas tresne. Izmenili smo zakon o kometama i time ih stavili van zakona, ali ona ipak dolazi i sve je bliže. Čak smo sazvali Kongres i Senat na vanredne sednice i raspisali nove izbore. Izglasano je da komete treba da nestanu s neba, ali ova ipak dolazi brzo kao munja. Ništa ne može da je uplaši, i očekuje se da danas pred veče udari o Zemlju.

Dejvi ustade i sede na panj pored onog na kojem je sedeo činovnik iz Vašingtona. Zabaci kapu daleko na potiljak i reče dosta zabrinuto:

— Ne izgleda naročito sjajno.

— Da, da, moj Dejvi. Nimalo sjajno! Zato sam došao da te pitam možeš li da nam pomogneš.

Dejvi poče da misli. Najzad odgovori:

— Čudi me što se ranije niste setili da ja mogu da vam pomognem. Ali sad . . . svejedno. Idi u Vašington i kaži ljudima i Predsedniku da odmah prestanu da se brinu.

Oko podne Dejvi je spakovao torbu s hranom, opet je napunivši suvim jelenjim mesom i dodavši jedno pečeno prase, uzeo je svoju pušku Betsi, seo na svoju kobilu Dejzi, već slepu od starosti, i počeo da se penje uz Staru dimljivu planinu. Sobom je poneo i gitaru da bi prekratio vreme dok se penje.

Nad Zemljom, još dosta visoko, Dejvi je mogao da vidi kometu. Bila je velika kao šest sunca i svakog trenutka se povećavala.

— Izgleda da će ovo biti ozbiljan posao — promrmlja Dejvi.

Uskoro seraču udaljena tutnjava. To je tutnjala kometa, i sa svakim Dejvijevim korakom buka je postajala sve jača. Kada je Dejvi stigao na vrh planine i sjahao, buka je bila tolika da su mu zubi zvonili.

— Previše galami ta kometa! — razdra se Dejvi.

Tada je tle pod Dejvijevim stopalima počelo da se zagreva i svakog trenutka bivalo je sve toplije. Prvo je video da se lišće na drveću zapalilo. Dejvi hladnokrvno otvori torbu i izvadi pečeno prase, stavi ga na zemlju, i kada se ono dobro zagrejalo, kada mu je kožica ponovo postala rskava i sočna, Dejvi ga pojede u slast. U međuvremenu je vazduh postao usijano beo.

— Nešto je vrućina! — reče Dejvi i raskopča bluzu. Ali kapu nije skinuo, naravno.

Tada poče da duva vetar. Bio je to najjači vetar koji je ikada duvao na kugli zemaljskoj. Čupao je drveće iz korena, a stene velike kao kuće valjao niz planinu.

„Baš šteta što nemam zmaja od hartije!" pomisli Dejvi, koji je bio veliki majstor u pravljenju zmajeva i koji je jako voleo da se igra s decom, naročito s decom svoje sestre, „najlepše sestre na svetu". — Ovo je pravo vreme za puštanje zmajeva — dodao je.

U tom trenutku stiže kometa. Njen tutanj, vrelina i vetar koji je pravila oboriše Dejvija na kolena, ali on odmah ustade i zgrabi kometu za vrat u trenutku kada je već dodirivala Zemlju. Planina se bila razmekšala od vrućine, a zvezde se pogasile.

Kada ju je Dejvi zgrabio, kometa se trže kao oparena i đipi u visinu, pokušavajući da se oslobodi i sruši svoga protivnika. Ali Dejvijevi prsti su je čeličnom snagom stezali i polako puštali da mu izlazi iz šaka. Kad se kometa skoro cela izvukla, Dejvi još čvršće steže kometin rep i poče da je vrti oko sebe. Prvo polako, pa potom sve brže i brže, dok najzad nije kao kakvo džinovsko kladivo fijukala oko njega. Kometa je bila izbezumljena od straha, a Dejvi ju je sve brže vrteo, i kada se skoro bila prekinula, hitnuo je u svemir. Poletela je kao iz topa u tamnu dubinu .vasione i brzo nestala, da se više nikada ne pojavi u blizini Zemlje.

Zaduvan, Dejvi Kroket sede na zemlju. Dunu malo u prste, jer su mu se bili zagrejali od usijanog kometinog repa. Zatim obrisa ruke i poče da jede. Na usijanoj zemlji suvo jelensko meso bilo se lepo zagrejalo, pa ga je Dejvi sladio s velikim uživanjem. Kada se najeo, poče da se gega niz planinu, vodeći Dejzi na povocu, pevajući i svirajući u gitaru. Na pola puta ga je dočekala gomila ljudi, predstavnici svih naroda sveta, koje je predvodio onaj isti činovnik iz Vašingtona. Ljudi pozdraviše Dejvija trostrukim URA!

— Pošli smo ti u susret, Dejvi, u nameri da ti zahvalimo što si spasao Zemlju i čovečanstvo. Želimo da priredimo malo slavlje u dolini, ako nisi umoran, naravno.

Treba reći da se Dejvi osećao umornim, mada sasvim malo, i da ga je nešto mučilo u ramenima, jer kometa baš nije bila laka. Ali

razume se da Dejvi nikada ne bi rekao da je umoran, pogotovu ako su ljudi hteli da mu zahvale sedeljkom.

— Umoran?! Ja umoran! — reče Dejvi. — Pa ja sam tek počeo da radim. Mogu da pojedem za doručak pečenog pantera, a kada sam dosta žedan, popijem celo jezero. Komete su šala za takvog gromovitog munjdžiju kakav sam ja.

— Tako smo i mislili — rekoše ljudi i pođoše za njim u dolinu.

Iste večeri priredili su veselje, koje je trajalo tri dana i tri noći. Na kraju Dejvi reče:

— Ja sam Dejvi Kroket, čovek iz šume. Ja sam pola konj, a pola krokodil, i nikako ne trpim kornjače koje kradu. Imam najbržeg konja, najlepšu sestru, najsigurniju pušku i najružnijeg psa u Tenesiju. Mogu da ronim dublje i da izronim suvlji od svakog čoveka s ove strane Misisipija. Moj otac može da nadlovi svakog lovca u Kentakiju, a ja mogu da nadlovim svog oca. Sada sam rešio da opet malo putujem. Ne znam gde ću kada biti, ali možete me pozvati kad god sam vam potreban. Samo dovoljno glasno zapevajte moju pesmu, i ja ću sigurno doći.

Otišao je daleko na Jug, obišao Teksas, ratovao sa Špancima i rđavim ljudima, živeo sa stočarima, upoznao Majka Finka i dogovorio se s njim kako će deliti prve nagrade u streljačkim takmičenjima, jer su pri prvom susretu mesec dana pucali i takmičili se uzaludno pošto nisu mogli da nadstrele jedan drugoga.

Neki kažu da je nestao u bici sa Špancima koji su opsedali tvrđavu Alamo; ali to ne izgleda verovatno. Biće da se pridružio Pekosu Bilu, Toniju Dabru ili Polu Banjanu. Ja sam čvrsto ubeđen da je negde daleko na Zapadu i da još pomaže ljudima.

ŠUMSKI ČOVEK TONI DABAR

U visokim planinama Zapadne Virdžinije, tamo gde se reka Il, primajući uz put mnoge pritoke, spušta u dolinu koju planinci zovu „Rupa“, nalazi se logor drvoseče Tonija zvanog Dabar, i njegovih drugova. Toni Dabao nije nikada živeo među ljudima kao Pol Banjan, već je sve vreme provodio u šumi, gde je i rođen. Ali to ne znači da Toni nije bio dobar čovek i da nije pomagao ljudima. Ceo narod Virdžinije zna za Tonijeve podvige i svi su osetili plodove rada ovog šumskog čoveka.

Logor Tonija Dabra je veoma teško naći zato što ni najbolje karte Virdžinije ne pokazuju pravi tok reke Il, a sam logor je vrlo duboko u šumi. Ali ako se čovek potrudi da u mislima brzo prođe kroz šumu i planinu i ako uspe da zamisli tačan tok reke Il, vrlo brzo će se naći u Dabrovom logoru.

Pošto dobro zna da se čovek na ovakvom putu veoma zamori i ogladni, Toni Dabar svakog tek prispelog putnika povede u kuhinju i upita:

— A kako bi bilo da probaš ovu odličnu pitu s čarobnim zapadno-virdžinijskim jabukama?

U njegovom logoru uvek je bilo odlične pite s jabukama i, mada se niko nije zanimao zemljoradnjom, puno najboljeg zapadno-virdžinijskog voća. Među njima isticale su se ogromne lubenice.

Toni Dabar imao je par volova koji su svaki dan mogli da rastegnu i da ga povuku do sredine iduće nedelje. Ako je trebalo da se završi neki veliki posao, ovi volovi su dan istezali dva do tri puta. Jedino što nisu mogli da povuku bile su lubenice, i to samo zato što su lubenice okrugle pa nisu imali za šta da ih uhvate.

Lubenice u zapadnoj Virdžiniji, a naročito kod Tonija Dabra, bile su toliko velike da je najmanja mogla da stane samo na najveća kola. Tako je jednom Toni stavio jednu vrlo malu lubenicu na džinovska kola u koja su bili upregnuti njegovi bikovi. Ali bikovi nisu vukli, već samo pridržavali kola da se ne srvaju niz planinu, Jer bi u tom slučaju lubenica poklopila čitavu dolinu zvanu ,,Rupa“. Kola su se polako kretala niz brdo, ali kada su došla blizu korita reke Il, veze popucaše, lubenica pade s kola i tako jako tresnu o zemlju da se rascopa.

Kada ostaci lubenice pođoše niz reku, jako nabujalu od lubeničinog soka, Toni i njegovi drugovi skočiše s obale na semenke, koje su plovile poput splavova, i uputiše se u dolinu svirajući, pevajući i pričajući šale. Kažu da u dolini ljudi nisu znali šta da rade s tolikim nagomilanim semenkama. Toliki dovoz drveta niz reku Il nije pamtio niko u Zapadnoj Virdžiniji. Ljudi su imali pune ruke posla da ovo neobično drvo, nagomilano u ogromnim količinama, izvuku na obalu. Toni je sve semenke prodao kao prvoklasne balvane, bez ijednog čvora, a pilana je posle toga obustavila otkup drveta za punih šest meseci. I dan-danas u Zapadnoj Virdžiniji stoje neke od najboljih kuća, napravljenih od semenki Tonijeve lubenice.

Toni Dabar je tako ne samo izvadio štetu zbog razlupane lubenice već i zaradio i umnogome pomogao ljudima. On j e, uostalom, uvek tako postupao da koristi i sebi i ljudima, i sve što mu se dešavalo bilo je dobro i u pravo vreme.

Možda najbolja od svih priča o Toniju Dabru, a tih priča ima tušta i tma, jeste ona o tome kako je napravio branu od šećerleme Time je znatno pomogao ljudima, a naročito obradovao decu.

Jedne godine palo je neobično mnogo kiše u Zapadnoj Virdžiniji i reka Il je počela da se izliva, preteći sve većim poplavama. Jedan mali grad koji je bio najbliži Tonijevom logoru tek što nije bio poplavljen i odnet u dolinu.

Niko u gradu nije mogao da smisli išta pametno, sve dok jedan dečak, još đak u osnovnoj školi, nije rekao svojim drugovima:

— Hajdemo do Tonija Dabra. On će sigurno znati šta da uradi.

Svi dečaci iz škole prihvatiše predlog svog druga i pođoše u šumu da potraže Tonija, koji im je i ranije više puta pomogao u nevolji.

Sigurno bi se izgubili da Toni nije čuo kako dolaze i poslao jednog svog druga drvoseču da ih dočeka i dovede u logor.

Drvoseča je našao dečake i doveo ih pravo u logorsku kuhinju. Toni ih upita:

— A kako bi bilo da probate po komad ove odlične pite sa čarobnim zapadno-virdžinijskim jabukama?

Kada su se najeli pite s jabukama, dečaci ispričaše Toniju kakva opasnost preti njihovom gradu i kako se njihovi roditelji boje da će se svi — i odrasli i deca — podaviti u poplavi. Kada su Toni i njegovi drugovi drvoseče čuli šta se dešava, poskakaše sa stolica, posekoše nekoliko velikih stabala, oboriše ih u nabujalu reku II i, pojahavši ih, uputiše se gradu. Svaki je nosio po jednog dečaka na ramenima. Toni Dabar je preuzeo komandu. Kada su stigli u grad, on povika:

— Otvorite sve radnje i magacine i privatne kuće i donesite sav šećer i sav kikiriki koji se u gradu može naći!

Ljudi u gradu učiniše kao što je rekao, a potom Toni naredi svojoj družini:

— Momci, odgurajte svu burad šećera i odnesite sve džakove kikirikija šest milja uz reku, sve do Kovačeve okuke.

Kada su to uradili i kada se sav šećer i kikiriki našao kod Kovačeve okuke, Toni naredi nekim ljudima da polako i pažljivo sipaju šećer i melasu izmešane s kikirikijem u reku, a nekima, opet, da dugim i vitkim borovim stablima mešaju vodu reke, sada gustu kao sirup.

Svi su radili ono što im je rekao, i to veoma pažljivo i vredno, kao dabrovi, tako da se ubrzo sav šećer i kikiriki nađoše u reci, dobro izmešani.

U međuvremenu je Toni Dabar otišao u logor i odmah se vratio noseći bočicu za sirće veliku kao fabrika i pun slanik velik kao zgrada Kapitola u Vašingtonu. Istresao je svu so i prosto sve sirće u reku, dok su njegovi drugovi vredno i pažljivo mešali sada već sasvim gustu masu. Kada je završio, Toni reče:

— Hajdemo niz reku da vidimo šta će biti.

Uto se pojavilo sunce jer je već bio prošao peo dan i cela noć kako su radili, i topli jutarnji zraci osvetlili su bledomrku masu

nabujale reke. Silazeći niz planinu, ljudi su gledali kako reka postaje sve deblja i sve sporija. Što je podne bilo bliže, reka je sve više rasla i zgušnjavala se. Baš kad su bili kod grada, reka potpuno stade; sama je bila napravila visoku i jaku branu od šećerleme, mrku i sjajnu, s puno belih parčadi kikirikija. Brana je opasivala čitav grad i protezala se malo dalje i niže niz reku. Štaviše, svakog je trenutka bivala sve deblja i sve viša, tako da je nestalo i poslednje opasnosti od poplave.

— Odlomi parče brane i probaj — reče Toni Dabar dečaku koji se setio koga treba pozvati u trenutku opasnosti. Dečak otkide malo parče brane i okusi ga.

— Pa to je najbolja zapadno-virdžinijska šećerlema s kikirikijem! — uzviknu on.

Tako je i bilo, i tako Toni Dabar nije samo spasao gradić već je uz to dečacima poklonio šećerlemu koju su cele zime želeli. Mogli su da se naslađuju do mile volje, jer je šećerlema bila neobično dobra i velika, kao i sve drugo u Zapadnoj Virciniji u slavno doba Tonija Dabra.

KRALj REKE MAJK FINK

Da smo živeli na obalama Misisipija ili drugih reka Srednjeg zapada u vreme kada je Amerika bila mlada, mogli smo lično da poznajemo Majka Finka, Kralja Reke i najboljeg brodara. Mogli smo da razgovaramo s njim kada bi zastao u našem mestu. Bio je vrlo grlat i uvek nasmejan, širokih ramena i mišićav. Ponosno crveno pero krasilo je njegov brodarski kožni kačket.

Ljudi iz gradova i sela duž reke Misisipi smatrali su Majka Finka za razbojnika. Ali on to nije bio, mada je, istina, izmišljao i sprovodio neke svoje zakone, a time se čak i hvalio. Ali Majk nije bio rđav čovek i uvek je pomagao ljudima, boreći se za pravdu i protiv lupeža. Njegov duh bio je duh reke, neumoran, radoznao, nestrpljiv da vidi i čuje što više, sve što se nalazi iza prve rečne okuke.

Kada se Majk Fink, ko zna koliko davno, rodio u predgrađu Pitsburga, tranica> između indijanske zemlje i grada bila je jedva dva metra udaljena od kuće Finkovih. Majk se rodio u dugačkoj i niskoj brvnari i prve dane proveo je u kolevci postavljenoj medveđim krznom. Njegovi roditelji, otac traper i majka domaćica, bili su dosta siromašni pa su sina pokrivali jelenskom kožom. Kako je bio veoma milo dete, Majka su gnjavili svi prijatelji njegovih roditelja, grebli ga svojim bradama, cmakali i glasno mu tepali na uvo, tako da je Majk ubrzo počeo da beži iz kuće, a kad je prohodao, počeo je i da spava napolju. Najomiljenija igračka bila mu je lovačka puška, a kada su počeli da mu rastu zubi, Majk ih je oštrio na krupnoj sačmi. Još pre nego što je izišao iz kolevke bio je odličan strelac, a kako je s roditeljima živeo daleko u šumi pa su mu najbolji drugovi stanovali ko zna koliko milja daleko, Majk je naučio da trči bolje neto iko u

nekoliko država unaokolo. Pošto ga je mrzelo da stalno trči, dovikivao se s drugovima udaljenim po nekoliko milja, pa 1e tako postao jedan od najvećih vikača u Ohaju. Kad ga nije bolelo grlo i kad je bio ljut, tako je glasno vikao da su ga mogli čuti Pol Banjan i njegovi drugovi, daleko gore u Severnim šumama. Tako je Majk postao najbolji strelac, najbolji trkač, vikač i radnik u Ohaju i susednim državama.

Kada je imao otprilike četiri godine, hranio je svoju porodicu paprikašem od veverica, pečenim patkama i sočnim jelenskim butovima. Imao je u šta da gađa koliko goc je želeo, jer su Finkovi stanovali dosta duboko u šumi. Ali niko sem njegovih roditelja nije znao kako je Majk dobar strelac. Jednoga dana, dok je lutao po šumi i pevao tražeći kakav dobar komad jelenjeg mesa, Majk vide otlas na kojem je pisalo:

VELIKO STRELjAČKO TAKMIČENjE NA FARMI DEJVIDA NILA ! ! !

NAGRADA — OD 11 DOLARA!!!

Jedno gađanje 25 centi!

Majk otrča kući i reče ocu:

— Oče, održava se veliko streljačko takmičenje na farmi Dejvida Nila. Mogao bih da oprobam sreću. Daj mi dvadeset pet centi.

Otac mu dade poslednjih dvadeset i pet centi, siguran da će Majk pobediti, mada je znao da će najbolji strelci iz Ohaja doći da se takmiče za govedo koje košta jedanaest dolara.

Majk je, rešen da ljudima pokaže svoju streljačku veštinu, pevajući i kličući odjurio kroz šumu kao vetar, dok je za njim opadalo lišće. Naravno, nije zaboravio da ponese svoju pušku, koja se zvala Sveskida.

Za sva takmičenja u gađanju širom Amerike važmla su tada ista pravila. Nagrada je obično bila govedo, koje se delilo na više delova. Peti deo bili su koža i loj. Svaki čovek morao je da se reši za koji će se deo takmičiti, i za svaki opaljeni metak mooao je da plati po dvadeset i pet centi. Onaj ko pobedi u takmičenju za jedan deo imao

je pravo na jedan besplatan metak u sledećem krugu. Tako je Majk Fink, znajući da će pobediti u svakom pojedinačnom krugu, poneo samo dvadeset i pet centi. Onome koji bi dao govedo za nagradu uvek bi se to isplatilo, jer je dosta skupljao od onih koji su promašivali.

Jureći kroz šumu, Majk Fink je video ono što će kasnije postati njegova krilatica:

— Ja mogu da nadstrelim, nadbijem, nadtrčim i nadvičem svakog momka u ovoj zemlji, i to je gola istina. Ko ne veruje, nek dođe da mu pokažem!

Kada je stigao na farmu Dejvida Nila, na livadi gde se održavalo takmičenje bio se okupio grdan svet. Dvadesetak ljudi stajalo je naslonjeno na puške i čekalo da počne gađanje. Među njima su se nalazili najbolji strelci iz nekoliko država. Došao je čak i jedan momak iz logora Tonija Dabra. U neposrednoj blizini farmerove brvnare sedela je grupa žena koje su došle da posmatraju.

Majk hrabro pristupi Dejvidu Nilu.

— Došao sam da se takmičim! — reče on.

Dejvid Nil se okrete i pogleda levo i desno od sebe, pogleda i preko ramena, pa ne reče ništa. Pravio se da ne čuje i ne vidi ko se to javio. A možda i nije video Majka, koji je tada još bio mali, svega četiri godine star.

— Pogledaj dole. Tu sam, ispred tebe! — reče Majk. — I došao sam da se takmičim za govedo.

Dejvid Nil ga pogleda i reče, tobož vrlo iznenađen:

— Pa to je pravi klinac. Mali Majk Fink! Pogledajte, ljudi, Finkov mali je došao da se takmiči u gađanju.

Brvnara i drveće zatresoše se od gromoglasnog smeha koji se prolomio. Ljudi se zaceniše od smeha.

Najzad mu jedan reče:

— Trči kući i igraj se s lutkom.

— Ostavi pušku i sedi tamo sa ženama — reče mu drugi, već pomalo ljut. — Možeš još i da se povrediš.

Majk steže pesnice. Žalio je što nije visok deset stopa i snažan kao što će biti kad poraste. Tada se niko ne bi usudio da mu se podsmeva.

— Pokazaću ja svima vama! — povika Majk i nadjača smeh. — Hoću da se takmičim za svih pet delova. Evo mojih dvadeset i pet centi. Više ne dam, jer ću pobediti.

— Čuj, Majk, — reče mu prijateljski Dejvid Nil — bolje bi bilo da odeš kući. Nema smisla da izgubiš dvadeset i pet centi.

— Ostaću ovde ma šta se desilo — reče odlučno Majk.

Videvši da će teško izići na kraj sa tvrdoglavim dečakom, Dejvid Nil uze dvadeset pet centi i dozvoli mu da se takmiči u prvom krugu, gde je nagrada bila koža i loj. Ljudi su se ređali u pucanju na ovako zasečeno parče hartije,

OVDE JE CILj

koje je bilo pričvršćeno za drveni stub visok dva metra. Pucalo se sa rastojanja od sto koraka.

Kada su se svi izređali, beli papir je bio izbušen na sve strane, ali niko nije pogodio u sam cilj. Majk je bio poslednji, pošto je poslednji i došao. On leže na zemlju i povuče oroz, uopšte ne ciljajući.

— Posred mete! — reče Dejvid Nil, koji je bio sudija. — Baš si srećan, Majk. Koža i loj su tvoji. Imaš pravo na jedan besplatan metak.

Treba reći da se mnogi nisu trudili oko prvog streljanja, jer su koža i loj slaba nagrada, a mnogi su hteli i da prvo ispitaju šta koji od takmičara može. Ali ipak neki nisu bili zadovoljni Majkovim uspehom.

— Sreća! — govorili su jedni.

— Treba tog balavca išibati i poslati kući!

— Zašto? — pitali su se neki. — I ovako mu to ne može ponovo poći za rukom.

— Hoće! — reče Majk. — Poći će mi za rukom i uzeću celo govedo. Ja mogu da nadstrelim, nadbijem, nadtrčim i nadvičem svakog momka u ovoj zemlji, i to je gola istina. Ko ne veruje, nek dođe da mu pokažem!

— Baš je drzak ovaj mali — reče jedna od žena koje su gledale takmičenje, nadajući se da će tog dana jesti sveže goveđe šnicle.

Ali ubrzo je izgledalo da klinac govori istinu. Ponovo je pogodio posred mete. Zatim je dobio i treći i četvrti deo nagrade.

— Pomerite metu malo dalje — gunđali su ljudi. — Suviše je blizu, pa on pogađa što je mali, a nama to samo smeta.

Svi su se složili da pomere metu, ništa ne pitajući Majka. Ali mu se zato obrati Dejvid Nil:

— Majk, da li se ti slažeš da pomerimo metu?

— Kako god hoćeš — reče Majk. — Ja mogu da nadstrelim ...

— Dobro, dobro — reče Dejvid Nil. — To smo već čuli.

Pomerili su metu i počeli da se takmiče za poslednji i najlepši deo vola. Mnogi ljudi pogodiše vrlo blizu samog središta. Kada je došao red na Majka, on podiže svoju pušku Sveskidu, polako nanišani i pritisnu oroz.

— Bravoooo! — povika Dejvid Nil. — Alal ti vera, dečače! Govedo je tvoje. Još bolje što ne moramo da ga koljemo.

Majk pažljivo nasloni pušku na drvo, obrisa ruke i zataknu palčeve za džepove svojih iskrpljenih pantalona. Pogleda redom u lica ljudi koji su bili rekli da je suviše mlad za streljačko takmičenje i podsmevali mu se.

— Znao sam da ovo motu da uradim, i uradio sam — reče on hladno. —I da od sada znate da ću pobediti na svakom takmičenju i da neću dozvoliti da mi se iko podsmeva, jer ja mogu da nadstrelim, nadbijem, nadtrčim i nadvičem svakog čoveka u ovoj zemlji, i to je gola istina. Ko ne veruje, nek dođe da mu pokažem!

Ali ljudi nisu hteli da ga slušaju, već počeše da se razilaze kućama.

— Ovo je najbezobraznije dete koje sam videla — reče jedna dosta stara žena, koja je, poput drugih, bila srdita kao medved.

Majk je odvukao vola kući i poklonio ga roditeljima. Ali nije prestao da se vežba u streljanju svojom puškom Sveskidom. Ubrzo posle toga niko više nije hteo da se s njim takmiči.

— Ako će Majk pucati, zašto da uludo trošimo novac! — govorili su ljudi. Tako su nestala streljačka takmičenja u okolini, a time i najveće zadovoljstvo ljudi toga kraja.

Najzad nekome od ljudi pade na um dobra misao.

— Nećemo dozvoliti Majku da se takmiči, ali ćemo mu zato svaki put dati kožu i loj. To će biti nagrada za njegovo odustajanje od takmičenja. Mi ćemo moći slobodno da pucamo, a njemu ćemo tako priznati da je najbolji strelac.

Tako su i učinili, i to je odgovaralo Majku da ne može biti bolje. Svi su priznavali da je najbolji strelac, nije trošio municiju, dobijao je kožu i loj, koje je dobro prodavao, i, što je najvažnije, mogao je da se hvališe.

Oko svoje desete godine Majk je postao izvidnik na granici prema Indijancima. To je bio sjajan život, pun doživljaja i pucnjave, jahanja i borbi, rvanja i pesničanja, ali Majk ipak nije bio zadovoljan. Znao je da još nije našao svoj pravi posao, zato što je bio suviše snažan i vešt za obične poslove stanovnika Divljeg zapada.

Jednoga dana u nekoj tvrđavi blizu reke Ohajo Majk srete starijeg čoveka u crvenoj košulji i s kožnim kačketom na glavi. Dok su sedeli i jeli mladu pečenu jagnjetinu, koju je Majk neobično voleo, čovek ga je posmatrao, pa mu najzad reče:

— Momče, ti si dosta mlad, ali sasvim dobar za život na reci. Video sam kada si jutros podigao ona dva topa golim rukama. Ako hoćeš, pođi sa mnom. Dosta si bio na suvom. Život brodara na reci pravi je život za tebe i jedino na reci možeš da napraviš velike stvari. Hajde, momče, sa mnom! Na reci se, istina, mnogo radi, ali tvoja grbača je sasvim dobra za taj posao.

Majk je sa zanimanjem gledao kožnu kapu, crvenu košulju i preplanulo, zadovoljno lice brodarevo. Gledao ga je, pa se najzad nasmeja i povika:

— Ja sam oblorepi rakun ako ti nisi u pravu! To je pravi život za mene. Poći ću s tobom, pa kud puklo da puklo!

— Kada živiš na reci, svakoga dana viđaš nove gradove, nova sela, nepoznate ljude i predele, i to ne samo svakoga dana, nego svakog časa dok ploviš niz reku viđaš sve nove i nove stvari i niko

ne zna šta sve možeš doživeti, šta te čeka iza prve okuke ili u prvom mestu u kojem pristaneš.

— Pa dobro, šta čekamo? — upita Majk. — Hajde! Pođimo što pre! Hoću da stalno viđam nova mesta i nove ljude od ovog trenutka pa do smrti.

Majk Fink tako postade brodar. Predao se životu na reci od prvog trenutka, i ništa nije toliko voleo kao veliku i sporu vodu Misisipija. Njegov dom postala je prostrana i teška drvena lađa s ravnim dnom, kakve su se koristile na američkim rekama u to doba koje nije poznavalo ružne parne brodove i njihovo smešno njakanje. Lađe na kojima su uz i niz reke Zapada plovili Majk i njegovi drugovi, kao i svi drugi brodari, nisu pokretale čudne i nepoznate mašine, već samo snaga ljudskih ruku, i Majk nije ništa toliko voleo da radi koliko da peva i viče, gurajući brod dugačkom čakljom ili uigravljajući teškim i širokim kormilom. I niko nije bio tako dobar i tako izdržljiv brodar kao Majk. Voleo je Majk Fink blistavu površinu širokih reka, voleo je noći na laganoj struji Misisipija i grube šale brodske posade.

Čim je došao na reku, Majk je počeo da stiče ugled i ubrzo je postao jedan od najviše cenjenih brodara. Posle nekoliko žestokih tuča sa starim i iskusnim ljudima sa reke, Majk je bio izabran za najboljeg brodara i time stekao pravo na naziv Kralja Reke. Odmah je taj svoj novi položaj obeležio time što je na kožnu kapu brodara pričvrstio dugačko i lepo crveno pero, koje je iščupao iz perjanice jednog pobeđenog poglavice prirečnih Indijanaca.

Ali život na reci nije bio samo veseo, niti je bio lak. Lađari su morali da se bore s besnim vetrom, snažnim strujama, rečnim gusarima i Indijancima, tako1 da su stalno držali jake i dobro naoružane straže. Često se nisu usuđivali da pristanu ma gde, pa im baš nije bilo lako da dođu do hrane. Ali Majk Fink je mogao da čuva stražu od danas sve do sutradan, kada je opet započinjao svoj svakodnevni posao. On je jedini smeo da pristane na svakom mestu i u svako vreme, a svi gusari i ratoborni Indijanci bežali su čim bi čuli njegov glas koji se prolamao miljama unaokolo.

Lađari su bili poznati kao najgrublji momci u tom kraju Amerike. Kada bi velika barka s ravnim dnom1 došla do nekog mesta i ukotvila se u pristaništu da tu provede noć, mnogi građani su se

zatvarali u svoje kuće i stavljali teške reze na vrata i prozore. Te noći se nije moglo spavati. Svaki čas ljudi su se budili i slušali viku, glasan smeh i orgijanje lađara. Ujutro su svi izlazili iz kuća i pomagali da se popravi ono što su lađari preko noći polomili i pokvarili. A lađari su u to vreme bili već daleko od grada.

Kada je Majk postao lađar, već poznate i uobičajene šale postale su još luđe, i po čitavu noć su trajale tuče ili sa građanima mesta gde bi pristali ili između samih lađara. Majk nije nikada propuštao priliku da se potuče. Ponekad se tukao sa svojim najboljim drugovima, samo radi uživanja u bici. Ponekad bi izazvao trojicu-četvoricu ljudi s kakve druge barke i sve ih izudarao. Uz i niz reke Ohajo i Misisipi bio je poznat kao najgrublji, najmoćniji, najbučniji lađar; a kako je Misisipi jedna od najdužih reka na svetu, Majk je verovatno bio najveći lađar celog sveta.

S vremena na vreme Majkove borbe su postajale mnogo opasnije od običnih čarki i sportskih pesničanja. To su bile bitke s onim rečnim gusarima koji su bili toliko ludi da se upuštaju u borbu s Majkom i njegovim drugovima. Gusari su napadali mnoge brodove, i mnoge su ljude, pa i čitave posade, ubijali, ali Majku nisu mogli nauditi. Kasnije su se gusari udruživali da bi Majku smrsili konce, ali im to nije nikako polazilo za rukom. Zato su ljudi Majku poveravali najskuplje i najopasnije tovare, jer su bile sigurni da ih od njega niko ne može oteti.

Na nekim mestima su Majkov brod ponekad dočekivali rđavi Indijanci. Majk ih je susretao s podsmešljivim zadovoljstvom:

— Hodite da se bijete, kukavice! Šta se krijete u ševaru, sram vas bilo? Ja sam veliki podsmevač i razbijač glava! Ja mogu da nadstrelim, nadbijem, nadtrčim i nadvičem svakog čoveka u ovoj zemlji, i to je gola istina. Ko ne veruje, nek dođe da mu pokažem! Uhuuu!

Majk Fink je bio beskrajno hrabar i jak. Ali je bio i neobično lukav. Mogao je da se snađe u ovakoj prilici i da nadmudri svakoga, čak i farmera Bidla.

Farmera Bidla i njegovu farmu znali su svi duž Misisipija. Njegove su livade bile najveće i najzelenije, a žito najviše i najrodnije. Svinje su mu bile najdeblje, a krave davale najviše mleka. Svi su znali da je

Bidl najbogatiji farmer, jer su svi od njega pozajmljivati novac uz ogromnu kamatu. I svi su znali da je Bidl najtvrđa, najgora cicija na svetu.

Jednoga dana kapetan Majk Fink, koji je već bio poznat kao Kralj Reke, sedeo je na palubi svoje lađe i sanjivo razmišljao. Zelena je voda svetlucala na suncu, a vetar je sa travne i zelene obale donosio sladak miris deteline.

— Imam jednu veliku želju, — mrmljao je Majk — a to je dobar komad sveže pečene jagnjetine s dosta luka. Već mi je dosta dvopeka i dimljene lađarske govedine.

— I meni se jede jagnjetina — reče jedan Majkov prijatelj. — Zamisli sočan i mastan komad od buta, još vruć i mekan kao ... Ej, Majk, gledaj tamo, na obali ... čitavo stado ovaca! Gledaj, molim te... Hajde da kupimo, Majk, umreću od želje ...

— Nećeš umreti i nemoj sanjati o jagnjetini — reče neko. — To su ovce farmera Bidla, a od njega nećeš kupiti ni kilo zemlje.

Sumornost se ocrta na licima posade. Već su skoro osetili ukus mlade jatnjetine u ustima, ali niko nije ni mislio na pogađanje s Bidlom. Prodavao je samo kada je morao, i naplaćivao je dvaput više nego što je njegova roba vredela.

Majk Fink se trže i otvori oči. Zatrepta gledajući preko blistave vode, i osmehnu se tucetu punačkih jaganjaca.

— Hmmm, jagnjetina, — promrmlja — izgleda da neću moći bez nje.

Okrenu se jednom lađaru i upita:

— Šta je u onom velikom sanduku pod palubom, momče?

— Burmut, Majk — odgovori čovek.

— Vidiš, tako sam i mislio — reče mišićavi kapetan. — Dela, donesi taj sanduk na palubu, momče.

Mornar požuri da posluša, a Majk odvoji deset funti burmuta u veliku kožnu vreću.

— Okreni k obali! — viknu on. — Večeras ćemo jesti jagnjetinu, ili sam ja ćoravi aligator.

Čim je barka dodirnula obalu, Majk skoči pravo na livadu i izdvoji šest najboljih jaganjaca iz stada. Zatim, zagrabivši svaki put dosta burmuta, namaza njuške jaganjaca burmutom i napuni im nozdrve. Svih šest jaganjaca počeše da bleje na sav glas i da skaču kao pomahnitali, kijajući po šest puta u pola minuta. Potom Majk namaza burmutom jaganjce ispod repa, a oni počeše da se prevrću i trljaju zadnjice o travu. Majk potrča prema farmerovoj kući, vičući:

— Bidle! Eeej, Bidle! Gde si? Ima li koga? Biiidle!

Vrata se otvoriše i farmer Bidl iziđe u dvorište.

— Šta hoćeš, bestidni rečni galamdžijo i svađalice?

— Bolje bi bilo da pripaziš na svo1e ovce, Bidle. Hajde, požuri! — reče Majk i potrča ka reci.

Bidl je trčao kao izbezumljen, prateći Majka do livade, a tada stade kao ukopan, užasnut slikom koju je video. Šest najboljih jaganjaca džilitalo se po livadi, bacalo zadnje noge, blejalo i kijalo.

— Oh, gospode, šta je to s njima? — zajauka očajni Bidl. — Šta im se desilo, lađaru?

— Više puta sam video ovce da to čine — reče Majk zabrinuto i vrlo ozbiljno. — To je nesumnjivo crna skakavica, najgora od svih stočnih bolesti.

— Oh, šta da radim? — kukao je Bidl. — Propašću ako izgubim ovo stado.

To je bila tako očigledna laž da je Majk počeo da se cereka. Srećom, Bidl je bio tako uplašen da nije ni primetio Majkov smeh.

— Možeš samo jednu stvar da učiniš, — reče Majk — a to je da pobiješ obolelu jagnjad pre nego što se ostala stoka zarazi.

— Uh, pa to je grozno! A pored toga, kako ću pobiti baš bolesnu jagnjad kad ona trče kroz celo stado? Mogao bih da ubijem i neku zdravu ovcu, da bog sačuva!

Ova poslednja pomisao natera Bidla da ponovo zakuka i zaplače.

— Hajde, dosta s plakanjem, čoveče — reče Majk umirujući ga. — Ja sam Majk Fink, Kralj Reke i najbolji strelac u Ohaju. Oboriću bolesne jaganjce pre nego što stigneš da obrišeš oči.

On podiže pušku i poče da puca, jedva nišaneći i kao vetar brzo puneći pušku. Sa svakim metkom padalo je i umirivalo se po jedno blejavo i kijavo jagnje.

— Sada ću da pokupim ovu jagnjad i da ih odnesem na reku. Moramo da ih bacimo daleko, negde gde neće moći da naprave nikakvu štetu.

,,Bolesna“ jatnjad se istog trenutka nađoše u vodi, pored same Majkove barke. Dok se uplakani i nesrećni Bidl vraćao svojoj kući, a Majk ga pratio i tešio, lađari povadiše jagnjad iz reke, odraše ih i spremiše za pečenje. Kada su Bidl i Majk stigli do kuće, farmer reče:

— E, reko-plovče, moram da ti zahvalim za pomoć i da te nekako nagradim. Istina, veliku sam štetu pretrpeo, ali kakva bi tek bila da su se sve ovce zarazile. Hoćeš li da ti poklonim ovo burence jabukovače? — i pri tom pokaza na burence koje je zahvatalo jedva stotinak litara.

Majk, znajući da od Bidla teško može nešto dobiti i iznenađen ovim poklonom, reče stidljivo:

— Pa, hoću. Hvala ti; mislim da će mi dobro doći kad nazebem. Jabukovača je najbolja za oblote.

Sledeće noći mesečina se kao srebro bila prostrla preko mirne i ravne površine Misisipija, dok je barka lagano plovila nošena strujom. Majk Fink se oko ponoći ispruži na palubu i reče sanjivo:

— Jeo sam toliko jagnjetine i pio toliko jabukovače da ću nedelju dana spavati. Neću da me iko budi, jer sam ja čupavi i lažljivi lupež koji vara poštene farmere i cicije. Nosim na svakom ramenu po jedan džak pun podvala, a uz to mogu da nadstrelim, nadbi... — i uto slatko zahrka.

Ploveći gore-dole po reci i praveći šale slične ovoj sa Bidlom, Majk Fink je stekao dosta neprijatelja. Bilo je sve više ljudi duž obala Ohaja i Misisipija koji nisu marili za Majkove mangupluke. Mnogi su ga zvali lupežom, ali on to zaista nije bio. Bio je samo vrlo veseo i veliki galamdžija, jednom rečju pravi Kralj Reke. Ljudi, međutim, to nisu mogli i nisu hteli da shvate. Neki od njih su se toliko žalili na Majka i njegove drugove da je sud raspisao nagradu za onoga ko ih uhvati.

Ali Majk je bio veliki čovek. Njegove mišice videle su se kao veliki hlebovi ispod svetlocrvene košulje. Voleo je žestoke tuče i tukao se kao zmaj, pa se niko nije usuđivao da ga izazove, niti je iko mogao da ga primora da dođe pred sud. Majk nije činio ništa što nije želeo, a nije video nijedan pravi razlog zbog kojeg bi trebalo da mu se sudi.

— Nisam učinio ništa rđavo! — grmeo je glasom sličnim' gromu. — Ja jesam jedan repati galamdžija i Kralj Reke, i jesam najljući među lađarima, ali činim sve što čine i drugi ljudi s reke. Neka me niko ne tera pred sud jer sam ja stvarni frktač i razbijač glava i mogu da nadstrelim, nadbijem, nadtrčim i nadvičem svakog čoveka u ovoj zemlji, i to je gola istina . . .

— Ko ne veruje, nek dođe da mu se pokaže! — dodavali su njegovi ljudi, znajući napamet Majkovu omiljenu rečenicu.

Tako je Majk nastavio po starom, klizeći polako niz reku, gurajući barku čakljom uzvodno, praveći grube šale i tukući se sa svima i na svakom mestu. Ljudi su se i dalje žalili, a sud je stalno povišavao nagradu.

Jednoga dana, tek što je Majk Fink ukotvio i privezao barku u pristaništu nekog omanjeg gradića, jedan čovek, ne veći od dečaka, dođe do barke i stidljivo ga oslovi.

— Oooprooostiiiteee, — oteže on — ja, ja tražim kapetana Finka, Kralja Reke.

Ljudi ustadoše i počeše da se smeju.

— Da li tražiš posao? — reče jedan. — Možda želiš da guraš čakljom lađu za Majka?

— Ili možda hoćeš da ga izazoveš na tuču? — podsmevao se drugi.

Svi se gromko zakikotaše na ovo pitanje; jer je čovek bio tako nejak da bi ga Majk mogao savladati potpuno vezan.

— Ne, gospodo — reče mali čovek. — Došao sam da uhapsim kapetana Finka i izvedem ga pred sud.

Čovek raširi kaput, i ljudi na njegovim grudima ugledaše šerifsku zvezdu.

— Ha, ha, ha! — zaori se smeh preko palube i od zadovoljstva ljudi počeše da udaraju jedan drugog po ramenima. To je bila

najbolja šala koju su ikada čuli.

— Šta kažeš, da uhapsiš Majka i da ga izvedeš pred sud, je li, šerife?

— Bolje bi bilo da se što pre čistiš odavde, prijatelju — reče mu jedan čovek kada mu se povratio dah. —•Ako Majk čuje šta si rekao, može se desiti da preletiš čitav grad.

Ali mali čovek nije otišao. Veoma tužan i zabrinut, seo je na stub za vezivanje brodova i kao siroče čekao.

Bio je skoro mrak kada je Majk došao iz grada. Pevao je na sav glas, gegajući se obalom.

— Zdraz-dra-zdravo, Majk — reče šerif. — Da li me se sećaš?

Majk je zurio u njega. Potom se nasmeja iz sveg srca i reče:

— Kako da ne, Džek! Bilo je vrlo davno, ali bili smo dobri prijatelji. Još kako se sećam.

— Došao sam da te zamolim za jednu veliku uslugu, Majk — požuri mali čovek. — Vidiš, ja sam sada šerif. Zarađujem vrlo malo, a izdržavam veliku porodicu. Deci su potrebna odela i cipele, a bogme trebaće i za hranu. Majk, da li bi dozvolio da te izvedem pred sud i dobijem nagradu?.

Majk se češao po glavi:

— Ali ja nisam učinio ništa rđavo. Ja sam samo veliki galamdžija i pravi aligator, ali ja nisam ....

— Znam sve, Majk — reče šerif. — To će videti i sudije kada im ti lepo objasniš. Ništa ti se neće desiti, a mene bi time veoma zadužio. Znaš, nagrada je velika.

— Ali, Džek, ja nikako ne volim sud. Tamo je strašno dosadno — dodade Majk.

— Kako ti hoćeš, Majk. Samo sam mislio da te zamolim ... ako bi hteo i mogao da mi učiniš tu malu uslugu.

Majkova posada je sa zanimanjem gledala i slušala šta će se desiti. Svi su bili iznenađeni kada videše da se Majk smeje, pruža ruku šerifu i govori:

— U redu, Džek, uradiću to. Ako si siguran da se ništa neće desiti, otići ću pred sud. Voleo bih da pomognem tvojoj porodici, ali neću da

idem u zatvor, ma šta se desilo.

— Ne brini, Majk, ništa se neće desiti i nećeš ići u zatvor. Doći ću sutra jutro po tebe, a sada moram da idem.

— Čekaj da ti nešto kažem, Džek — naredi Majk. — Hoću da idem pred sud, ali pod jednim uslovom. Ne želim nikuda da se maknem bez svoje barke. Ako idem pred sud, ići ću na svojoj barci. Inače od svega toga nema ništa.

— U redu, Majk — reče šerif. — Ići ćeš barkom pred sud.

Pozdravili su se i poželeli jedan drutom laku noć.

Sledećeg jutra šerif je na obalu doterao džinovska kola i dva para jakih ohajskih volova. Majkova posada je podigla barku sa celim tovarom na kola, a kada se svi popeše na kola, Majk sede na pramac i poče da naređuje.

Put do sudske zgrade bio je dug i težak. Poslednji deo puta penjao se uz strmo i blatnjavo brdo. Noge volova teško su se zabadale u debelo blato, a kada su bili na sredini uspona, Majk iznenada povika: — Čaklje u ruke, momci!

Ljudi zabodoše čaklje u meku zemlju, a Majk naredi:

— Guraj nazad!

Uprkos svem trudu volova, kola s barkom spustiše se u podnožje brda.

— Predomislo sam se — reče Majk kada su se zaustavili. — Sudije mogu da me strpaju u zatvor, a ja, kao poslušan i dobar čovek, ne bih mogao iz njega da pobegnem.

Mali šerif je skoro čupao kose od očajanja.

— Neće, Majk, boga mi! Nema nikakvih dokaza protiv tebe — govorio je. — Hajde pred sud, molim te. Seti se moje gladne dece.

Majk se duboko zamisli. Konačno naredi da se krene uz brdo. Dok su se volovi znojili, Majk je vikao:

— Ha, ha, ha! Ja sam jedini lađar koji je plovio po suvu. A jedini sam čovek koji ide dobrovoljno pred sud, i to samo zato što mogu da nadstrelim, nadbijem, nadtrčim i nadvičem svakog čoveka u ovoj zemlji, i to je gola istina. Ko ne veruje, nek dođe da mu pokažem!

Njegovi ljudi su pomagali volovima zabadajući čaklje u blato i gurajući kola, i sve vreme su ponavljali za Majkom:

— On je najbolji lađar. Ko ne veruje, nek dođe da mu se pokaže! Haha, haha, hahaha!

Kada su već skoro bili na vrhu brda, Majk se ponovo predomisli. Kola se sjuriše niz blatnjavo brdo kao đule. Bilo je potrebno preko pola sata da šerif ponovo nagovori Majka. Na kraju krajeva, ovaj se reši, i posle trećeg pokušaja ispeše se do samog vrha i dođoše do sudske zgrade. Majk i njegovi drugovi umaršovaše u sud. Šerif požuri da uzme svoju nagradu.

Suđenje je trajalo jedva deset minuta. Protiv Majka nije bilo nikakvih dokaza, pa ga sudije oslobodiše.

— Ovaj slučaj je rešen — reče predsednik suda.

— Uraaaa! — vikali su Majkovi drugovi.

— Tišina! — povika sudija. — Lađari se kažnjavaju globom od tri dolara ukupno zbog galame u sudu, a farmeri i drugi građani koji optužuju nevinog kapetana Finka globom od po pet dolara zbog lažnog okrivljavanja i svedočenja.

Farmeri su se bunili, ali sudija ih kazni još sa po jednim dolarom zbog pravljenja nereda U sudu.

Majku je u međuvremenu sve dosadilo, pa reče svojim ljudima: — Hajde, momci! Nazad na reku! Ovo suviše dugo traje.

Pre nego što ih je iko mogao zadržati, ljudi poskakaše kroz prozore sudske zgrade, i sudija još nije bio stigao ni da izrekne novu kaznu zbog pravljenja nereda, a oni su već jurili niz brdo. Dok su se kola s barkom kotrljala kao luda, posada je pevala i vikala na sav glas. Njihova barka je jedina uspela da zaplovi po suvoj zemlji Amerike.

Kada su stigli u pristanište i spustili barku u reku, dojurio je sudski pisar i doneo im deset hiljada. dvesta dvadeset četiri dolara, koliko im je pripadalo od globe što je pokupljena od farmera. Možete misliti koliko je ljudi optuživalo ni krivog ni dužnog Majka!

— Ja sam ćoravi aligator ako se ne isplati otići pred sud! — kleo se Majk Fink, požurujući ljude da što pre zaplove. Bio je veoma nestrpljiv da ponovo porinu barku u reku, pošto mu se plovidba po

suvom nije dopala. Okrenuo se samo jednom i na vrhu brda video malog šerifa kako mu veselo maše novim šeširom.

Takav je bio Kralj Reke Majk Fink. Uvek je voleo da pomaže ljudima, a naročito da uzima od bogatih i daje siromašnima.

Sutradan posle suđenja Majk Fink je sedeo na pramcu svoje barke, na svom omiljenom i od

sedenja već uglačanom mestu. Noge su mu visile niz barku i brčkao je prste u vodi, vičući:

— Ja sam Kralj Reke Majk Fink! Moja barka je najbolja, najjača i najbrža na Misisipiju i svim drugim rekama Amerike! Imam posadu kakvu nema nijedan kapetan, i to samo zato što ja sam mogu da nadstrelim, nadbijem, nadtrčim i nadvičem svakog čoveka u ovoj zemlji, i to je gola istina. Ko ne veruje, nek dođe da mu pokažem!

Izgledao je veseo i veselo je vikao, ali su ga morile teške brige i srce mu je strepelo od onog što je dan ranije čuo u sudu. Neki farmeri su razgovarali i zahvaljivali sudbini što će se uskoro osloboditi Majka i njegovih ludorija. A jedan dobar prijatelj rekao mu je:

— Bogami, Majk, izgleda da ćeš uskoro morati da digneš ruke od brodarenja. Dovukli su na reke novu vrstu brodova, kojima nisu potrebne čaklje niti toliki lađari. Nema više guranja lađe niti vesala. Novi brodovi imaju u sebi neke nove i čudne mašine koje brekću, stenju i puštaju paru. I te mašine teraju brodove uz reku brže nego što je ikada ijedan brod mogao da ide.

Kada je to čuo, Majk je izgrdio prijatelja, inače jednog dobrog i poštenog starca, koji ga nikako ne bi lagao.

— Nemoj da mi pričaš bajke, Džone! — grmeo je Majk. — Na ovoj reci i na svim drugim rekama nema bržeg broda od mog i nema bolje mašine od moje posade. Ti to znaš, i zato nemoj da mi pričaš izmišljotine. Svaki čovek koji kaže da postoji brod brži od mog laže i izmišlja, i imaće sa mnom posla.

Bio je veoma ljut i namršten, čvrsto stisnutih pesnica, ali se starac samo smeškao.

— Nema potrebe da na mene vičeš, Majk — rekao je. — Parni brodovi su došli i nikakvo ih vikanje neće oterati. Uostalom, videćeš.

Vrlo brzo će barke kao što je tvoja morati da nestanu s Misisipija. Svuda će biti samo para i stenjanje. Meni je vrlo žao, jer ja ne volim nove brodove, ali to je istina.

— Nemoj ti ništa da žališ, niti da se brineš za mene i moje ljude — ljutio se Majk, trudeći se da sakrije ono što ga je plašilo. Bio se setio kakvi su pronalazači Pol Banjan i Kemp Morgan, pa je pomislio da su oni lako mogli izmisliti neku novu vrstu brodova. A ipak, parne lađe! Lađe bez čaklji i gurača! Šta bi se desilo s Kraljem Reke kada bi nestalo starih brodova? Zato reče starcu:

— Reći ću ti nešto, Džone. Reka voli naše barke, jer joj one odgovaraju. Reka neće trpeti parne brodove. Ima nečeg nepoštenog u tome da brod pokreće mašina, a ne čovek, koji ga je napravio. I Majk Fink se neće nikada pokoriti nijednoj parnoj lađi. Moju barku mogu da polome, i samo tako da me oteraju s reke.

Zato je sada, dok je sedeo na pramcu, na svom uobičajenom i od sedenja već uglačanom mestu, Majk Fink bio zabrinut i uznemiren. Istina, hvalisao se i vikao u vetar, ali crne misli su ga morile. Stalno je čuo starčeve reči:

„Stare barke će nestati ... meni je žao ... meni je žao, Majk... ali to je istina... to je istina .. . parne lađe ...“

Sedeo je i mislio, mislio, mislio, sve dok nije zaključio da tako nešto ni Pol Banjan ni Kemp Morgan ne bi hteli da izmisle. Oni su mogli da izmisle parne lađe, ali nikada ne bi tako nešto uradili, jer su bili pošteni momci i nikad ne bi hteli da oteraju s reka svoje prijatelje lađare.

Najzad Majka preseče strašna pomisao. A šta ako su ti parni brodovi dovučeni iz Evrope? Oni tamo u Evropi ni o čemu ne vode računa, baš njih briga za lađare s Misisipija, oni su ... I tu Majkove strašne misli presečen čudan i potpuno nepoznat zvuk. Daleko s peke, iza prve okuke, dopiralo je neobično stenjanje, frktanje i neka čudna tutnjava, kao da je proradio veliki gejzir i da u isti mah stenje deset nilskih konja. To je sigurno bila parna lađa, jer su Majku i njegovim drugovima rekli da ona pušta otprilike takav zvuk. Znači, istina je — preblede Majk. Parna lađa je ipak došla da osvoji Misisipi! E, neće vala!

Zvuk je bio sve jači. Lađari su s nestrpljenjem čekali.

— Ako ona i izgleda tako ružno kakav joj je glas, pomrećemo kad je vidimo — reče jedan od lađara.

Najzad se parna lađa pojavila i oni, na svoje iznenađenje, pa čak i divljenje, videše da nije ružna. Štaviše, bila je vrlo lepa. Visoka i široka, potpuno bela, brzo i dostojanstveno je sekla struju, jureći uzvodno kao od šale. Oko belog pramca veselo su igrali talasi; sjajni mesingani zakivci blistali su na suncu. Izgledalo je da se reka ne ljuti; čak kao da se radovala.

— Moramo da skrenemo k obali — reče Majkov krmanoš. — Ne možemo u isto vreme s njom u kanal. Vidiš kolika je.

Ali Majk skoči i zgrabi krmu.

— Nikada se neću skloniti tom belom čudovištu koje je došlo da nas otera! — vikao je, upravljajući barkom pravo na pramac parnog broda. S broda se začu ljutiti pisak sirene.

— Nemoj ti meni da sviraš — gunđao je Majk, ne želeći da prizna da je pobeđen. — Šta oviraš? Idi svojim putem!

— Pazi, Majk! Pazi! — vikala je uplašena posada dok se rastojanje između brodova sve više smanjivalo, a parna lađa kao luda trubila i stenjala, pokušavajući da skrene

Skoro istog trenutka začu se strašan tresak. Majkova barka se raspala, a parna lađa se jako ulubila odmah ispod pramca.

— Tonemo, Majk! — povikaše Majkovi ljudi — Plivaj na obalu!

Nekoliko trenutaka kasnije Majk se s drugovima našao na obali, i dok su se ljudi svlačili da osuše odela, Majk je sedeo i gledao kako se parna lađa približava drugoj obali da bi se izvršile potrebne opravke. Majkova barka je u međuvremenu potonula.

Ljudi su zabrinuto posmatrali svog kapetana i tešili ga, mada ni sami nisu bili sigurni da je istina to što govore:

— Hajde, Majk, razveseli se. Kupićemo novu barku.

Ali Majk odmahnu odrečno glavom.

— Ne! — reče tužno. — Meni je dosta plovidbe. Ja sam još galamdžija iz zemlje groma i munje, ali Kralj Reke je ono belo čudovište. Neću više da plovim, zato što sam dobar i pošten borac. Pobedila me je mašina, ali ja još mogu da nadstrelim, nadbijem,

nadtrčim i nadvičem svakog čoveka u ovoj zemlji, i to je gola istina. Ko ne veruje, nek dođe da mu pokažem!

Majk je zatim ustao, okrenuo leđa reci i otišao sa svojim drugovima daleko, daleko na Zapad. Više se o njemu nije nikada ništa čulo.

MOĆNI CRNAC DžON HENRI

Džon Henri bio je najbolji radnik na izgradnji železnica u Ohaju i drugim južnim državama. Čekićem teškim deset kilograma, čija je držalja bila dugačka oko dva i po metra, Džon Henri je udarao po velikim zašiljenim čeličnim šipkama koje su držali njegovi pomoćnici. Na taj način Džon Henri i njegovi drugovi odvaljivali su stene i pravili rupe za eksploziv pomoću kojeg su sklanjali čitava brda sa trase nove pruge ili bušili tunele u brdima Srednjeg zapada. Dok je Con Henri izmahivao i gromovito udarao po tupim krajevima čeličnih šipki, njegovi pomoćnici su šipke okretali i vrteli u tek napravljenim rupama, i na taj način iz njih izbacivali kamenu prašinu koja se stalno nagomilavala.

Godine 1870. Džon Henri je radio na gradilištu Velikog tunela kroz planinu Bend. Bile su potrebne pune dve godine teškog i napornog rada hiljade radnika da naprave taj tunel kroz žilavi kamen planine Bend u Zapadnoj Virdžiniji. I dok su se ljudi mučili i znojili, gutajući kamenu prašinu i dižući komad po komad stene u vazduh, neki besposleni čovek na Istoku sedeo je u svojoj sobi i izmišljao parnu bušilicu.

Kada je bušilica najzad bila gotova, čovek je došao na gradilište Velikog tunela i potražio glavnog inženjera. Razgovarao je s njim pola sata, pokazivao mu kako radi bušilica i oni najzad pozvaše vođu družine Džona Henrija, jednog starog i iskusnog crnca, koji je gradio sve mogućne železnice u Severnoj Americi.

— Imam jednu mašinu — rekao je pronalazač — koja može da radi bolje od svakog radnika-minera.

— A ja imam u svojoj družini najboljeg radnika-minera u svim Sjedinjenim Državama i jednog od najsnažnijih ljudi na svetu — reče stari crnac. — To je moj rođak, Džon Henri, crnac sa čeličnim mišicama. On radi u dve smene, po ceo dan, i nijedan njegov zamah ne promaši ono čemu je namenjen.

— Ali moja mašina ne mora da jede kao Džon Henri!

— Džon Henri radi više nego što pojede — odgovori stari predradnik. — On ima čekić od deset kilograma koji jede kamen, i nijedna plata nije suviše velika za takvog radnika. Kladim se da može zubima da uhvati svoj čekić i pobedi vašu mašinu kao od šale, vezanih ruku. Ako to ne bude učinio, ja pristajem da radim s vašom parnom bušilicom, a ako on pobedi, vi ćete mi dati svoju bušilicu da je bacim u reku, a Džonu Henriju daćemo sto dolara.

— Važi! — reče pronalazač. — To je dobra opklada. Ali neću da se Džon Henri takmiči vezanih ruku, jer bi to ponizilo moju mašinu. Neka radi rukama, a ako pobedi mašinu, stenje ove planine pretvoriće se u zlato.

Ljudi iz cele okoline okupiše se da posmatraju takmičenje čoveka s mašinom'. Džon Henri je bio s desne strane, a parna bušilica s leve. Stajali su u već izbušenom delu tunela i čekali da počne nadmetanje. Trebalo je videti ko će dublje prokopati kamen za dve smene rada — čovek ili mašina. Džon Henri je rekao da će sam sebe zakucati u stenje ako ne bude pobedio. On se pozdravio s prijateljima, poljubio svoja dva čekića, s kojima je imao pravo da radi, uzeo jedan u jednu, a drugi u drugu ruku i stao, čekajući znak za početak. Beli čovek, pronalazač i vlasnik parne bušilice, koji je jedini znao kako se njom rukuje, pregledao je svoju mašinu, dobro je oprobao i podmazao. Džonovi pomoćnici su namestili nekoliko pari veoma zaoštrenih čeličnih šipki, koje je za ovu priliku naročito izlio Džo Matarac. Kada je sve bilo spremno, tačno u šest sati ujutro, dat je znak za početak velikog takmičenja.

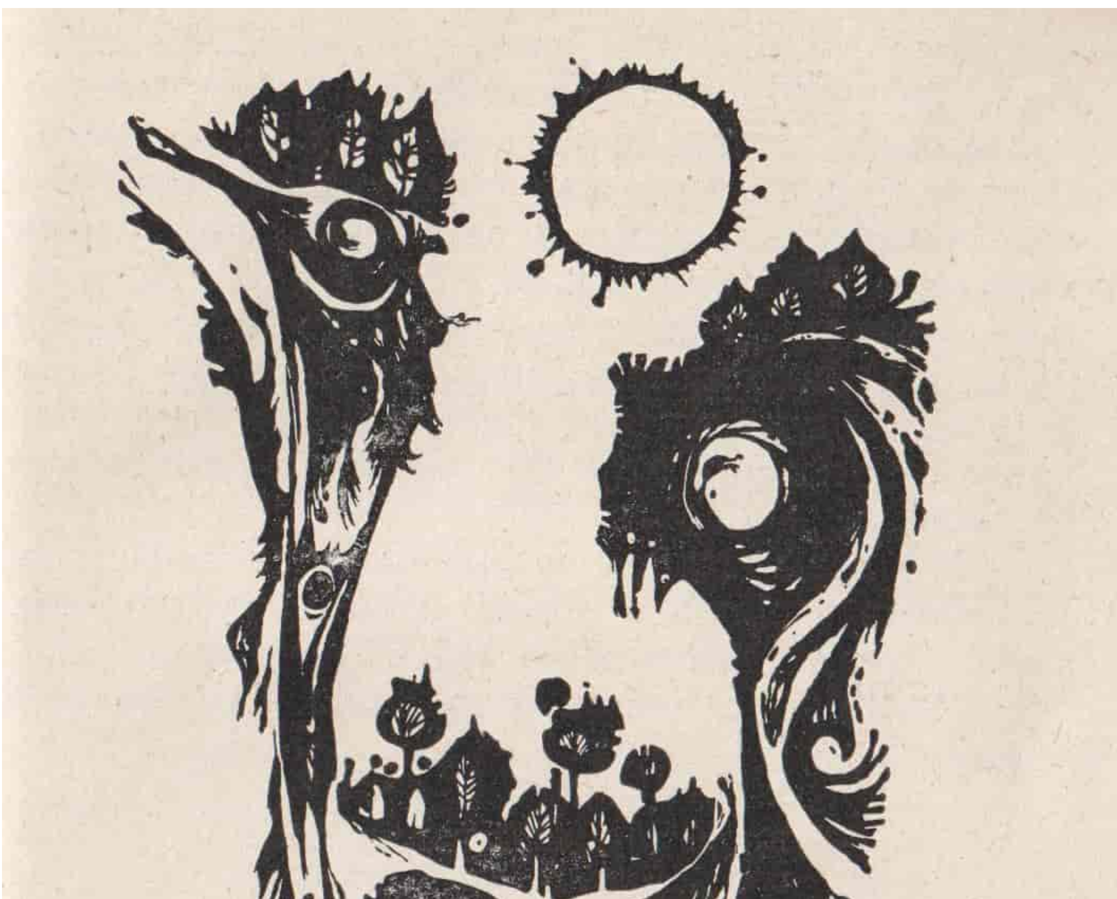
Džon Henri je stajao otprilike oko šest stopa od kamenog zida i izmahivao svom snagom, dok su njegovi čekići leteli kao munja. Neki kažu da je za tu priliku dao da se naprave posebni čekići, teški po dvadeset kilograma, a |neki tvrde da je radio s manjima, od po dvanaest kila; biće da je, ipak, radio s običnim čekićima, ali je radio

kao nikada ranije. Dok je udarao, Džon Henri je pevao staru minersku pesmu:

— Stari moj čekić
zvoni kao srebro,
sija kao' zlato,
grmi kao grom.

U međuvremenu, između dve pesme, Džon Henri je razgovarao sa svojim pomoćnicima. Govorio je onom koji je bio na redu:

— Treba dobro da paziš i
da sve dobro radiš;
pogrešiš li ti,
oboje mrtvi smo mi.

Pomoćnici su ga slušali i veoma pažljivo i vredno nameštali zašiljene čelične šipke. Kada bi jedan, gotovo mrtav od umora, posustao, dolazio bi drugi da ta zameni. Svi radnici iz Džonove grupe izmenjali su se na mestima Džonovih pomoćnika, ali on je nesmanjenom' brzinom udarao i razbijao kamen. Stena se topila pred njim, raspadala se i mrvila. Oko Džona Henrija bila je uvek gomila kamena, mada su svi radnici sa gradilišta tunela dvaput brže nego obično iznosili komade koje su gomilali Džon i parna bušilica.

Oko osam metara dublje iskopao je Džon kada je sirena označila podne. Bili su prodrli do samog srca planine i do najtvrđeg stenja.

Planina je ječala i drhtala. Starci su govorili:

— Mora da sama planina puca;
ovo je bitka baš surova.
Živ čovek mašinu mora slomiti,
tako je bilo i tako će uvek biti.

Čovek koji je izmislio mašinu video je da će biti pobeđen, ali je i dalje radio, uveren u premoć svoje mašine. Radio je kao pomahnitao, menjao glave bušilici, hladio je vodom iz creva koje je bio sproveo kroz iskopani deo tunela, ali sve to bez ikakvog uspeha. Tri sata pred kraj rada Džon Henri je bio četrnaest metara ispred mašine. Radio je nesmanjenom snagom, dok je mašina počela da kašlje i zastaje.

Borba između čoveka i mašine trajala je pune dve smene, to jest dvanaest sati. Tačno u šest po podne sirena je označila kraj radnog vremena, a time i kraj takmičenja. Džon Henri je iskopao dvadeset i četiri metara tunela više od parne bušilice. Mašina je bila pobeđena. Radostan zbog pobede, Džon Henri izmahnu tako snažno da je odvalio dva metra debelu stenu. Potom baci svoje čekiće i iziđe iz tunela pred okupljeni svet u rumeno letnje predvečerje.

Kada je izišao, Džon kliknu i raširi ruke. a tada sasvim neočekivano, kao pokošen, opusti ruke niz telo, potpuno mokro od znoja. Polako, polako, kao laki list u jesen, on kliznu na zemlju i leže na leđa.

Ljudi su ga dočekali poklicima i oduševljenim pozdravima. A kada je iznenada pao, nastade žagor i potom zavlada nepodnošljiva tišina. Uto iz tunela iziđe i posramljeni, kao bulka crveni pronalazač parne bušilice. Zapanjeno je posmatrao kako se oko onemoćalog Džona sakupljaju njegovi prijatelji.

Stari Džonov drug i rođak, vođa njegove družine, uhvati Džona za ruku i upita ga:

— Kaži mi, Džone, brate, šta se to s tobom zbiva.

Džon Henri, crnog lica koje se sijalo od znoja, reče svojim dubokim glasom sasvim nemoćno:

— Nešto je puklo u meni
i ja ću sada umreti.
Rad me je slomio
i na dvoje razvio.

Zamolio je da mu donesu krčag hladne vode Kada se napio, reče mirno:

— Znajte da čovek može,
ali da nikad ne treba
da se s mašinom bori.
Ona se slomiti ne da,
jer srca ona nema;
kako je hladna i bezdušna,
sve će nas prebiti.

Odmorio se malo, pa je nastavio:

— Dajte mi još hladne vode
da ne bih umro žedan.

Ponovo su mu doneli vode. Džon Henri se napio i rekao:

— Sahranite me u belom sanduku od belog jelovog drveta.

Zakopajte me u pesak na mekoj obali reke. U ruku mi dajte čekić, hoću da ležim s njim. Sad zbogom, drugovi moji, nama je prošao vek.

Poslednjom snagom je podigao glavu, koju mu najbolji drugovi prihvatiše, i poslednjim dahom zapevao:

— Stari moj čekić
zvoni kao srebro,
sija kao zlato,
grmi kao grom.

Istog trenutka ispustio je dušu. Ležao je mirno, kao svaki mrtvi pobednik, sličan velikoj crnoj planini.

Kada su se ljudi osvestili i povratili od tuge, morali su da uskliknu iznenađeni. Iz tunela u kojem1 se Džon Henri takmičio s mašinom

sijalo je zaslepljujućom svetlošću zlato. Džon je pobedio mašinu i kamen se pretvorio u zlato. Zato i sada ima zlata u tvrdim planinama Zapadne Virdžinije.

Drugovi su Džona Henrija stavili u sanduk od belog jelovog drveta, koje su im poslali njihovi prijatelji zapadno-virdžinijske drvoseče. Stavili su Džonu u ruke čekiće kojima je pobedio mašinu i odneli ga na meku obalu reke. Ispunili su njegovu poslednju želju i sahranili ga u belom rečnom pesku. Na grob su stavili kamen s natpisom:

OVDE LEŽI DžON HENRI
CRNI ČOVEK KOJI JE POBEDIO MAŠINU

Mnogo godina kasnije, kada je pruga bila završena, pri ulasku u Veliki tunel svaka lokomotiva pozdravljala je, a i sada pozdravlja, grob Džona Henrija, koji se iz voza vidi na obali reke. Lokomotiva zviždi:

— Tamo leži Džon Henri, čelični crnac koji je pobedio mašinuuuuu!

Iz voza se ne vidi samo grob već i spomenik koji su na ulazu u tunel podigli Džonovi drugovi. Spomenik je velik, od crnog granita, i predstavlja Džona Henrija sa čekićem u ruci. Kažu da se u tunelu još može čuti duh Džona Henrija kako buši stenu, tako snažno i tako zvonko da čelik ječi i peva.

Ali sigurno je da šine u tunelu još zvone kao srebro, sjaje kao zlato i tome kao grom.

ČELIČNI ČOVEK DžO MAGARAC

U gradu Pitsburgu, gde plamenovi iz stalno užarenih visokih peći noću boje nebo crvenom svetlošću i gde visoki dimnjaci topionica i čeličana izbacuju visoko u vazduh digli milione varnica, ljudi neće nikada zaboraviti Džoa Magarca, velikog čeličnog čoveka. I danas se mogu čuti radnici kako otvorena srca, toplo i sa divljenjem govore o velikom junaku i najboljem radniku koji je ikada topio gvožđe.

Ponekad predvodnik grupe radnika koji rade na jednoj peći kaže:

— Dobro je, momci, dobru ste vatru napravili, ali nije ni prineti onoj koju je raspaljivao Džo.

Kod peći za topljenje priča se ponavlja. Visoki i snažni ljudi u isprljanim i nagorelim radničkim odelima, koji pune peći gvozdenom rudom, krečnjakom i kokosom, vole da slušaju i govore o Džou Magarcu.

— On je sam bio jedna topionica. Bio je cin koji je mogao da dodirne tečno gvožđe, a da se ne opeče. Čak je golim rukama odvajao odlivke.

— Kakav je to bio čovek! — govore ljudi u livnici dok nadgledaju mašine i pritiskuju razne poluge da bi se belo, tečno gvožđe pretvorilo u nesalomljive čelične grede za oblakodere. — Njemu nije bila potrebna presa. Pravio je čelične držače za vreme odmora, igrajući se, i to golim rukama.

— Niko sada ne pravi čelik kakav je pravio Džo, i nigde više nema takvog čoveka — govore s tugom najstariji radnici u noćnoj smeni. — Njegovo vreme je bilo doba džinova i pravih junaka — govore radnici, vadeći u ponoć svoje užine, debele sendviče s mesom, i jedući u svetlosti Besemerovih konvertera.

Ponekad, ako se posao odvija kako treba, jedan od mnogih mladih Meštrovića, livaca, prekida posao i počinje da priča a svi ga rado slušaju. On priča o danima kada je njihov deda, veliki Stiv Meštrović, radio pored Džoa Magarca, koji je stajao pred otvorenim vratima peći broj 7.

Veliki Stiv Meštrović došao je iz jedne daleke evropske zemlje pre vrlo mnogo godina. U svojoj dalekoj zemlji na Balkanu pravio je čelik, ali bio je tako dobar radnik da za njega nijedna čeličana nije bila dovoljno velika. Zato je i došao u Pitsburg. Vrlo brzo je dobio da radi na otvorenom ognjištu i, kako je bio odličan radnik, zarađivao je dobro, pa je kupio malu i lepu drvenu kuću u blizini železare. Potom je poslao pismo i novac svojoj verenici u daleku domovinu, i ona je došla, vesela i beskrajno dobra. Osnovali su porodicu i uspeli da dobro odgoje svoju mnogobrojnu decu. Imali su devetoricu sinova, kršnih momaka, tako dobrih radnika da se nije znalo ko je od koga bolji, i jednu izvanredno lepu kćer, dugih zlatnih pletenica, koja se zvala Meri. Meštrovićeva deca su rasla dok je ocu sedela kosa. Sinovi su jedan za drugim našli zaposlenje u železari, a Meri je izrasla u divnu devojku, najlepšu u Čelik-gradu, naseobini pitsburških radnika.

Kada je Meri Meštrović napunila osamnaest godina, Veliki Stiv je priredio piknik. Niko u Čelik-gradu ne može da zaboravi taj dan. I niko ga neće zaboraviti iz dva razloga: prvo zato što se tog dana udala Meri, a potom zato što se tog dana prvi put među ljudima pojavio Džo Magarac, džin načinjen od čelika.

Kada je jednog vrućeg avgustovskog jutra Stiv Maštrović, vraćajući se s noćne smene, sreo na ulazu u železaru svoje drugove, reče im:

— Iduće nedelje moja Meri će napuniti osamnaest godina. I znate li šta će se tog dana desiti?

— Valjda će tvoja žena ispeći kolača i pita, pa ćemo prisustvovati maloj zabavi, zar ne? — upitaše ljudi.

— Maloj zabavi? — reče prezrivo Stiv. — Za kakvog me vi smatrate? Iduće nedelje ću prirediti piknik kakav ne pamti čitav Pitsburg. Uštedeo sam za taj dan dvesta dolara i sve ću tada da potrošim. Iznajmio sam igralište za bezbol, i hoću da dođu svi moji

prijatelji. Sve je besplatno. Biće hladnog piva i dosta limunade i jela koliko ko može da pojede. Ispeći ćemo šunke i kobasica onako kako to čine u našoj dalekoj domovini. Zato vas sve pozivam — završi Stiv, smešeći se i namigujući.

— Hvala, Stive, sigurno ćemo doći — rekoše počastvovani ljudi. — Ni za šta na svetu ne bismo propustili tvoj piknik. Da nećeš možda izabrati muža za svoju Meri?

— Možda i hoću — reče Stiv. — Meri je već odrasla devojka i, bogme, vrlo je lepa. Voleo bih da se veri s kakvim dobrim čovekom koji ima dobar posao u železari i koji je primeran radnik.

— Čuj, Stive, — reče Pet Pusik — znaš da ja želim da se oženim s Meri. Više puta sam te pitao smem li da te zamolim za njenu ruku. Ja imam vrlo dobar posao i mislim da nisam rđav čovek.

— Znam, Pete — odgovori Stiv Meštrović. — Ti jesi dobar radnik. Možda si najbolji među mladima. Znam da voliš Meri i ona nije ravnodušna prema tebi. Znam da hoćeš da se oženiš njome, ali to hoće i Eli Stanoski i stotinu drugih mladića koji svi imaju dobar posao i koji su svi dobri radnici. Kaži pošteno, kako da rešim ko je od vas najbolji?

Niko nije umeo da mu odgovori. Pet Pusik je gledao u zemlju, a Stiv nastavi:

— Uzgred budi rečeno, moja Meri je vrlo dobra i fina devojka i sigurno je najlepša u Čelik-gradu. Ona treba da dobije veoma dobrog muža. Čovek koji se njome oženi mora biti izvanredno jak i izvanredno pošten. Nijedan slabić koji nije u stanju da osam sati stoji pored visoke peći ne može ni sanjati da dobije Meri za ženu. Pošteno da vam kažem, Meri će dobiti za ženu čovek koji je jači od mene samoga, a ja ću tog čoveka uskoro naći.

Sada su ljudi bili sigurni da će sledeće nedelje, za vreme velikog piknika, Stiv Meštrović na neki način naći muža za Meri. Zato su se rešili da spreme bogate poklone za kćer svog najboljeg prijatelja.

Stiv Meštrović je u mećuvremenu nastavio da govori, prethodno se isprsivši i pokazavši svoje mišice, tvrde i debele kao kablovi za mostove.

— Ne treba da vam pričam koliko sam snažan — govorio je on. — Možete da pitate u svakoj čeličani duž reke. Od Džonstauna do Vilinga, svuda gde se topi gvožđe, ljudi kažu da je Stiv

Meštrović najjači čovek koji je ikada pravio čelične odlivke.

— Tačno je, Stive, ti si veoma jak čovek — rekoše neki. — Ali kako misliš da odabereš muža za Meri? Hajde, priznaj, jer smo sigurni da ćeš to učiniti u nedelju. Samo, znaj da nećeš naći čoveka koji je snažniji od tebe.

— Imam ja veoma dobar plan — reče Stiv, izlazeći na kapiju železare i mašući svojom torbom za užinu. Video je da su ljudi prozreli njegov plan, pa dodade: — Dođite u nedelju, i videćete. Naći ću najboljeg muža za svoju Meri.

Sledeće nedelje svi Stivovi prijatelji sakupiše se na igralištu za bezbol, koje je bilo na samoj obali reke. Bili su obukli svoja svečana odela i bele košulje, a mladići koji su želeli ruku Meri Meštrović bili su uredili svoje brkove i pažljivo očešljali kosu. Kako su to bili lepi, veliki, snažni momci! Besprekorno odeveni, u belim košuljama i s novim slamnim šeširima, izazivali su divljenje devojaka, koje oni nisu ni gledali pošto su svi želeli za ženu lepu Meri. Mnogi su u džepovima sakrivali lepo zlatno prstenje kupljeno u radnji koja je snabdevala skoro čitav Čelik-grad i u kojoj se moglo svašta kupiti.

Stiv Meštrović je, naravno, došao prvi na igralište. I on je, razume se, bio odeven u svoje najbolje odelo. Pušio je dugačku i debelu cigaru, koju je kupovao samo na veliki praznik ili u izuzetno svečanoj prilici, i učtivo skidao šešir pred svakim tek prispelim gostom.

—Dobar dan, Horki — govorio je. — Kako tvoja beba? A tu je i Stanislav! Zdravo, Stane, šta radiš?

Kako je koji gost pristizao, Stiv ga je vodio do nekog od stolova koji su se ugibali pod obiljem hrane i pića. Stolove je još rano ujutro bila postavila Stivova žena, a devetorica njenih sinova, mladih Meštrovića, stalno su jednim iznajmljenim kamionom dovlačila čitave gomile hrane, burad piva i kazane pune limunade.

Stiv je svima govorio:

— Jedite dosta, prijatelji. A naročito vi, mladići; vama će danas biti potrebno mnogo snage.

Ljudi su ga poslušali, a osobito mladići, koji se kao vuci oboriše na čitava brda pržene šunke, kobasica, kiselog kupusa, sočnih paprika, usoljenog mesa i lisnatih pita, koje su majka Meštrović i Meri pekle čitavu prošlu noć. Ovu bogatu i neobično ukusnu hranu zalivali su desetinama litara limunade, piva i soda-vode. Potom su mladići otišli da razgovaraju s Meri, a stariji ljudi su se okupili oko Stiva da porazgovaraju o svojim brigama.

Na malom daščanom podijumu, kao na kakvoj niskoj pozornici, sedela je Meri Meštrović, obučena u lepu belu haljinu i iskićena crvenim, belim i plavim trakama, kao što su se kitile neveste u dalekoj domovini Stiva Meštrovića. Bila je okružena velikom grupom odabranih momaka. Ta je devojka bila lepa kao neka kraljica ili vila. Imala je krupne, okrugle i plave oči, kao od kineskog porcelana. Koža joj je bila bela kao mesečina, a lep i ljubazan osmejak otkrivao je niz belih i blistavih zuba. Preko ramena bila je prebacila dugački čipkani šal koji je još vrlo davno napravila njena baka, daleko u staroj domovini. Meri se smejala kao prolećno sunce, a kada je njen otac stao na podijum, pljesnuo rukama i počeo da govori, njeni obrazi planuše rumenilom i ona obori pogled na zemlju. Bila je vrlo uzbuđena.

— Dragi moji prijatelji, — govorio je Stiv Meštrović — vi svi znate da je moja kći Meri danas napunila osamnaest godina i već ste naslutili zašto sam vas ovde okupio. Meri je lepa devojka i zato joj je potreban primeran muž. Dosta mladića je dolazilo k meni i molilo za ruku moje kćeri, govoreći: „Ja imam dobar posao u železari i nisam rđav radnik. Radim vredno i lepo zarađujem. Zašto mi ne bi dao ruku svoje kćeri?“ Pošto su mnogi mladići to rekli, a kako ja nisam siguran koji je od njih najbolji, govorio sam svakom od njih: „Mladiću, ako hoćeš ruku moje kćeri, moraš biti izvanredan radnik i neobično snažan čovek, čak jači od mene. Moraš biti jedan od najjačih ljudi u svim železarama duž reke.“ A sada vam svima kažem da su mi ta pitanja i odgovori dosadili. Rešio sam da nađem najsnažnijeg čoveka u svim železarama; zato sam vas ovde okupio, i čovek koga budem izabrao biće muž moje kćeri.

— Kako misliš da ta nađeš, Stive? — upita jedan mladić.

— Vrlo prosto — odgovori Stiv Meštrović. Pozva svoje sinove i naredi im da doteraju kamion sa tri džinovske i neobično teške osovine za lokomotive.

Dok su Meštrovićevi sinovi dovozili kamion i istovarivali osovine, koje su mogle da posluže kao teški tegovi, Meri Meštrović se osmehivala i tako bodrila Peta Pusika. Volela ga je i nadala se da će on pobediti. Želela je da se uda za tog lepog mladića, koji je bio odličan radnik i primeran čovek, ali bila je veoma poslušna i tako strogo vaspitana da joj nije na pamet padalo da ne posluša svog oca.

Bilo je potrebno mnogo ljudi da se osovine snesu s kamiona. One još nisu bile gotove osovine s točkovima, već samo debele čelične šipke s velikim komadima nebrušenog gvožđa na krajevima. Najmanja osovina bila je teška sto sedamdeset pet kilograma, a srednja je težila četvrt tone. Treća je bila najveća i teška pola tone.

— Sada — reče Stiv Meštrović — neka svaki mladić koji želi moju kćer za ženu istupi i priđe ovamo.

Veliki broj mladića istupi iz gomile gostiju i posmatrača i pope se na podijum. Prvi je bio Pet Pusik, koji je gledao Meri s ogromnom ljubavl.u. Potom se na podijum popeše Eli Stanoski i više drugih mladića iz pitsburških železara. Bilo je čak i nekoliko ljudi iz drugih gradova duž reke Monongehel, iz Constauna i Houmsteda. Meri Meštrović je bila najlepša devojka u Čelik-gradu, a to je značilo da je bar među najlepšim devojkama na svetu.

— Vrlo dobro — reče Stiv. — Sada ćemo videti ko je najjači i ko će biti muž moje kćeri. Prvo svako mora da podigne i drži dok ja izbrojim do deset ovaj najmanji i najlakši teg, ovaj od skoro dvesta kilograma, koji svako dete može da digne.

Jedan za drugim mladići su zavrtali rukave na košulji i dizali teret od sto sedamdeset pet kilograma. Prvi je bio Pet Pusik. Pogledao je Meri, nasmešio se na nju, okrenuo se oko sebe da vidi da li ga svi posmatraju i podigao teret bez po muke. Držao ga je punih dvadeset minuta.

Potom su teret dizali Eli Stanoski i drugi mladići. Svi ljudi iz Pitsburga i Džonstauna podigli su osovinu kao da je od kartona, ali ljudi iz Houmsteda su stenjali i napinjali se bez ikakvog uspeha.

Stiv Meštrović i njegovi gosti smejali su se na sav glas.

— Ha, ha, ha! Kakvi ste vi ljudi, tamo u Houmstedu? Vi mora da pravite igle, a ne čelične blokove. Suviše ste slabi za ovo takmičenje, Bolje bi bilo da odete i posedate s decom. Ovo je posao za prave ljude, a vi se još možete povrediti.

Bez ijedne reči ljudi iz Houmsteda siđoše s podijuma i posedaše među posmatrače, decu i žene.

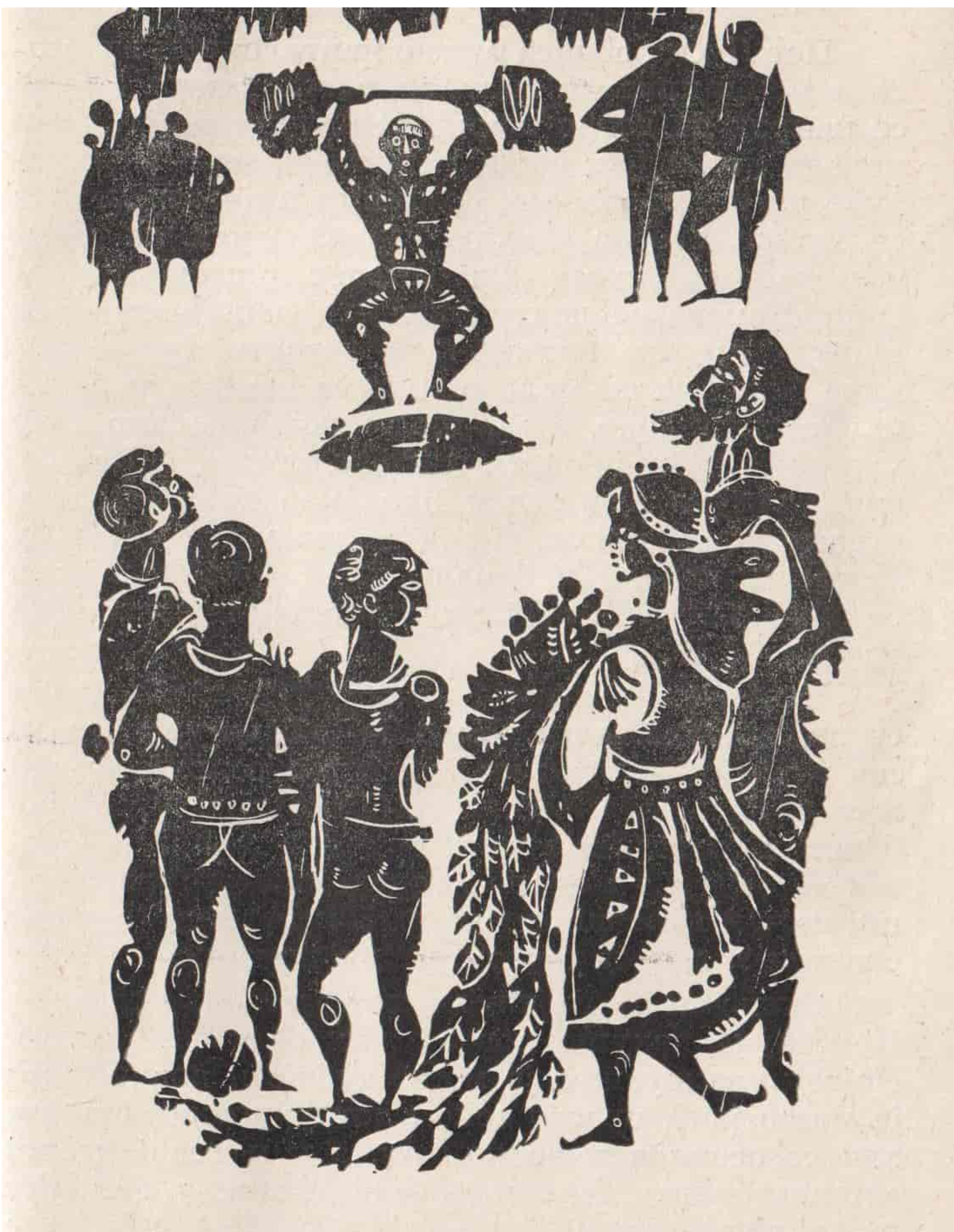
Zatim je na red došlo dizanje tereta od četvrt tone. Opet je prvi pokušao Pet Pusik. Probao je da osovinu podigne kao i prethodnu, ali bez uspeha. Onda se izduvao, napeo mišice i, naglo trgnuvši, podigao teret, mada su svi lepo videli da mu nije bilo baš tako lako. Od ostalih ljudi jedino su uspeli u ovom poduhvatu Eli Stanoski i jedan čovek iz Džonstauna.

Došlo je na red dizanje tereta od pola tone. Mada su ostala samo tri takmičara, i mada su videli da nikome nije bilo lako da podigne teret od četvrt tone, ljudi iz Čelik-grada se oneraspoložiše pred mogućnošću da u takmičenju pobedi čovek iz Džonstauna i da tako najlepša devojka iz Čelik-grada bude primorana da napusti Pitsburg.

— Eto, vidite, — govorili su stanovnici Džonstauna stanovnicima Čelik-grada — vi mislite da ste najjači. A mi kod kuće imamo dosta dečaka koji su snažniji od mnogih vaših ljudi. Treba da dođete, draga deco, da vidite kako se radi u Džonstaunu. Mi smo tako snažni i tako dobri radnici da pri kraju noćne smene rasturimo celu železaru i ponovo je montiramo pre nego što jutarnja omena počne rad. I sve to samo tako, igre radi.

Vladala je mukla tišina kada je Eli Stanovski prišao teretu od pola tone. Vukao je, vukao, napinjao svu svoju snagu, ali bez ikakvog uspeha. Osovina se nije ni pomerila s mesta. Kada je najzad digao ruke od uzaludnog truda i sklonio se u stranu tresući glavom, veoma crven i zaduvan, ljudi iz Čelik-grada pozdraviše ga s dostojnim poštovanjem.

Druti po redu bio je Pet Pusik. Ljudi su ga bodrili:

— Napred, Pete! Hajde, pokaži šta možeš!

Pet Pusik obrisa ruke o pantalone da mu osovina ne bi klizila iz šaka, raširi noge i naže se napred da dobro prihvati veliki teret. Savi

kolena da bi još bolje uhvatio i, iznenada, povuče iz sve snage, ali se ništa nije desilo. On se izduva, duboko udahnu, povuče drugi, pa treći put, nape svu snagu, ali se opet ništa nije desilo. Ponovo se izduvavši kao lokomotiva kad pušta paru, on pokuša i po četvrti put, i osovina jedva da se malo odiže sa zemlje, za jedan palac otprilike, a možda se ljudima samo tako učinilo; teret je opet ležao na zemlji, a Pet Pusik, potpuno iscrpen i bled kao krpa, stade u stranu i nasloni se na zid da se izduva. Ljudi su klicali, vikali i bacali kape uvis, ali mora se priznati da Pet Pusik nije podigao teret kako treba.

Čovek iz Džonstauna pogladi brkove i pokloni se okupljenom svetu. Kada je bio siguran da ga svi gledaju — ljudi iz Pitsburga neprijateljski i sa strepnjom, a njegovi prijatelji iz Džonstauna bodreći ga namigivanjem, vikom i smehom — čovek se osmehnu i naže napred, široko raširivši noge i napevši mišice. Povuče što je mogao snažnije, ali se teret nije ni pomerio.

Stenjući i grokćući kao medved, čovek iz Džonstauna pokuša ponovo, ali opet bez uspeha. Najzad udahnu što je mogao dublje i povuče što je mogao jače, prosto nekom natprirodnom snagom, ali se osovina i ne pomeri, a u njegovoj desnoj mišici nešto puče, i on sede na zemlju, stenjući i jaučući.

Gledaoci su jedva odahnuli i počeli da se misle hoće li Stiv Meštrović priznati pobedu Petu Pusiku, kada se iz gomile začu kao grmljavina dubok i snažan smeh, koji se orio poput oluje nad glavama okupljenog sveta:

— Ha, ha, ha, ha, ha!!!

Svi se okrenuše da vide ko se to smeje. Čovek iz Džonstauna stisnu zdravu ruku u pesnicu, zamaha njom i povika:

— Ko je taj što se podsmeva? Ako taj prijatelj što se smeje misli da je tako snažan da sme da nas ponižava, neka dođe i digne ovaj teret. A posle ću mu ja ovom zdravom rukom slomiti vrat!

Na ove drske i hvalisave reči iz gomile istupi najveći i najsnažniji čovek koga je iko od okupljenih video. Imao je leđa široka kao vrata železare, a bio je visok skoro kao visoka peć. Kada je napeo mišiće na rukama, najmanji je bio veći od grudi najsnažnijeg stanovnika Čeligrada, to jest Stiva Meštrovića. Grudi su mu bile široke kao podnožje visoke peći, a noge snažne kao najveći njujorški mostovi.

— Ko li je taj čovek? — pitali su se ljudi, pošto ga niko nije nikada ranije video.

— Zar to nije najlepši i najjači čovek koga si videla u životu? — upita Stiv Meštrović svoju kćer Meri. — On je pravi radnik za železaru. On će biti primeran muž.

Meri se stresla, ali nije smela ništa da kaže. Nepoznati čovek jeste bio vrlo velik i snažan, ali može se reći da nije bio nimalo lep. Izgledao je kao topljen od metala i imao je tamnoplavu, čeličnu boju kože. Njegov smeh bio je dubok i iskren, ali kao da je dolazio iz nekog šupljeg gvozdenog suda džinovskih razmera.

— Ha, ha, ha, ha!!! — smejao se veliki čovek, penjući se na podijum, dok su se daske pod njim ugibale, a dve slabije pukle na pola. Tek što je stao nasred podijuma, a čovek iz Džonstauna pokuša da ga udari.

Brzo kao divlja mačka, ili bolje rečeno kao munja, veliki čovek ispruži ruku i uhvati Džonstaunca za maramu koju je ovaj nosio oko vrata. Istom rukom zgrabi veliki teg od pola tone, dok drugom rukom uhvati druga dva tereta i sve to podiže odjednom visoko u vazduh, kao da su pera, a ne čelični blokovi. Zavrte osovine rukama, i one počeše da zvižde iznad glava okupljenog sveta, koji se razbeža u paničnom strahu. Tako je snažno tresao čoveka iz Džonstauna da su ovom zubi zazvonili kao zvona pitsburške katedrale. Bio je toliko uplašen da je počeo da moli za milost.

Oni koji nisu pobegli bili su beli kao kreč. Nikada u svom životu nisu videli nešto slično. Većina radnika u železarama i čeličanama je vrlo snažna. Svaki je od njih bio ogroman i težak preko sto kilograma i svi su se dobro tukli, ali u celoj gomili nije bilo nikoga ko bi se usudio da se sukobi sa džinom.

— Ha, ha, ha!!! — i dalje se smejao veliki čovek.

Kada se dovoljno naigrao sa Džonstauncem, spustio ga je na zemlju vrlo pažljivo, kao što majka stavlja dete u postelju.

— Budi miran, dečače — reče svojim dubokim glasom. — Nemoj da ideš po okolini i da pričaš kako ćeš meni ili bilo kod drugom slomiti vrat. Ja ne volim one koji su spremni za podlosti niti ljude koji udaraju i napadaju onako kao što si ti pokušao mene da napadneš.

— Da, gospodine. Izvinite, molim vas. Neću više nikada tako nešto da pokušam. Ne, neću se 134

hvalisati. Na časnu reč, neću! — reče učtivo čovek iz Džoistauna čim ga je džin spustio na zemlju. A zatim se najhitnije izgubi u gomili okupljenog sveta.

— A sada, narode, slušaj — reče džin, obraćajući se okupljenoj masi. — Neka niko ne beži i neka se niko ne plaši. Nikoga neću povrediti i neću napraviti nikakvu nepriliku. Samo sam malo hteo da se zabavim s tim bezobraznikom.

Tada mu priđe Stiv Meštrović. Pogleda velikog čoveka od glave do pete, a zatim se nasmeja i ponudi ga limunadom.

— Kakav si ti čovek? — upita ga Stiv. — Iz koje železare dolaziš? Gde si rođen? Kako se zoveš?

Pošto je popio bure limunade, čovek odgovori:

— Zovem se Džo Matarac. Šta ti o tome misliš?

Na reč magarac okupljeni svet poče grohotom da se smeje, pošto su znali šta ta reč znači na srpskom, na jeziku njihovih predaka.

— Zove se Džo Magarac, zamisli!!! — govorili su ljudi jedan drugom i udarali se po leđima smejući se.

— Sigurno! — uzvrati im veliki čovek smehom. — Zovem se Džo Magarac, jer i jesam magarac. Jedem kao magarac i radim kao mazga. To je sve što činim u životu — radim i jedem. Inače sam izdržljiv kao magarac. Ja sam u stvari pravi čovek od čelika. Čelična mi je glava, i ruke i noge su mi od čelika. Ja sam jedini pravi čelični čovek, i to mogu da vam dokažem.

Tada Džo Magarac zadiže kraj svoje košulje i udari se u grudi. One jeknuše prazno i metalno, kao da je udario po velikom čeličnom tanku.

— Šta je to sad? — zapitaše neki.

— Jadni čovek! Pa to je strašno! — čule su se primedbe drugih.

— Sve je to vrlo prosto i u redu. Ne treba da se plašite niti da me žalite — prijateljski je govorio Džo Magarac. — Ja lično volim što sam od čelika. Svojim čeličnim mišicama mogu da uradim više od svakog čoveka od krvi i mesa, i mogu mnogo bolje da se zabavljam.

Rođen sam u planini punoj rudnika gvožđa, kažu da sam se rodio baš u jednom rudniku, daleko u Severnoj Minesoti. Danas sam doputovao jednim teretnim vozom koji je dovukao rudu u Pitsburg. Ležao sam na gomili rude da prekratim vreme, kada me je galama naterala da ustanem. Pomislio sam da bi bilo dobro da dođem i da se malo proveselim. Ne brinite, nikoga neću povrediti.

Džo tada uhvati veliki teret od pola tone i napravi od njega potpuno okruglu čeličnu loptu, meseći ga kao da je od ilovače.

Stiv Meštrović, sa širokim i zadovoljnim osmehom na licu, uhvati svoju kćer Meri za ruku i privede je Džou Magarcu. Stavivši njenu malu belu ruku na veliki Džoov čelični dlan, Stiv reče:

— Ona je tvoja, Džo. Obećao sam da ću je dati za najsnažnijeg čoveka, i to činim, mada strepim da si ti možda suviše snažan za nju. Ali siguran sam da si pažljiv i dobar čovek i da si zaslužio takvu ženu kakva će biti moja Meri. Znam da tako veliki i snažan čovek može u svako doba dobiti mesto u železari i znam koliko takav čovek može da zaradi. Ti nikada nećeš biti otpušten i bićeš mnogo bolji radnik od mene, ako uopšte želiš da radiš u čeličani. Poći ćeš sutra ujutro sa mnom na rad i gledaćemo da za tebe odmah nađemo neki posao. Evo ti moje kćeri, i želim vam puno sreće.

Meri je za to vreme s očajanjem gledala u Peta Pusika, očekujući od njega neku pomoć, ali on nije mogao ništa da učini. Bio je potpuno ubijen i izgubljen pri samoj pomisli da će ostati bez Meri. Kada je Stiv završio, Meri, kao poslušna i lepo vaspitana kći, pokuša da se osmehne, ali je taj osmeh bio tako očajan i tužan da joj se ukočio na licu. Izgledala je vrlo nesrećna, i najzad briznu u očajnički plač.

Pošto je popio drugo bure limunade, Džo se zagleda u Meri, pažljivo posmatrajući njeno držanje. Najzad reče:

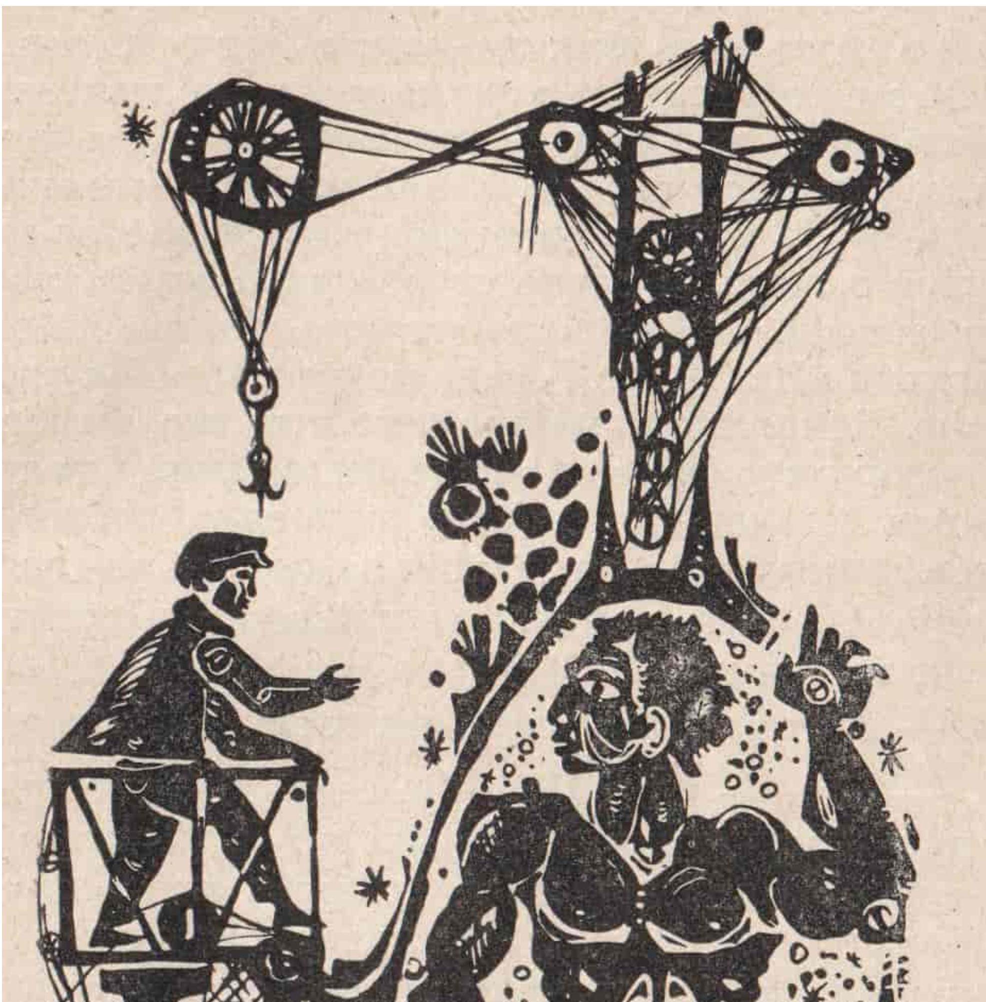
— O, čoveče! Ako se ne varam, ti si Stiv Meštrović i kazali su mi da si najmoćniji i najmudriji radnik u svim železarama duž reke. Ali čini mi se da sada ne postupaš mudro. Ja nikada u svom životu nisam video ovako lepu devojku. Ona može i mora usrećiti nečiji život, ali moj nikako. Ja ne želim da se oženim ni njom ni bilo kojom drugom devojkom. Nemoj da se vređaš, Stive Meštroviću. Velika mi je čast ukazana time što si mi ponudio ruku svoje Meri, ali ona je

suviše dobra devojka za mene, jer Džo Magarac nema vremena za ženidbu. Ja moram da radim, sve vreme moram da utrošim na rad, dvadeset i četiri časa dnevno, i svaki sledeći dan, i svaki dan za danom utrošiću samo na pravljenje čelika. To je moja dužnost i moj život. Hvala ti što ćeš me sutra povesti u železaru. To je najveće priznanje koje si mi mogao odati.

Džo vrlo nežno i pažljivo pusti ruku lepe Meri i nastavi:

— Tvojoj Meri potreban je dobar muž, ali on mora biti čovek od krvi i mesa. Mislim da joj srce zaigra kada vidi Peta Pusika, i to je vrlo dobro, jer je Pet posle mene najjači čovek u okolini. Možda je samo od tebe slabiji. Uveren sam da im treba dozvoliti da se odmah venčaju. Meni bi prepuklo čelično srce ako bih ijednim postupkom ili rečju povredio tako divnu devojku.

Tada Džo Magarac namignu i pozva Peta Pusika, a ovaj se pope na podijum i uze Meri na ruke.

Stiv Meštrović se nasmeja, pristade i ne uvredi se zbog Džoovog odbijanja, već se rukova s njim. Džo je, naravno, pazio da ga ne stegne previše. Odmah zatim Meri i Pet se venčaše, a Meštrovićevi sinovi odjuriše kamionom do svoje kuće i kuće Pusikovih da donesu još hrane i pića. Neki otrčaše po harmoniku, bubanj i violine, i kada se sakupio veliki orkestar, otpoče igranka. Prvi čovek koji je igrao sa nevestom bio je Džo Magarac, koji je kumovao Petu Pusiku. Nije bilo boljeg igrača od Džoa. Mada je bio neobično težak, leteo je po prostoru za igru lako kao pero. To je bilo vrlo dobro, jer bi se rđavo ppovela devojka kojoj bi takvo čudo od čoveka stalo na prste svojim čeličnim stopalom. Igranka, uz obilje jela i pića, trajala je do sutradan ujutro, sve dok sirene na železarama ne pozvaše radnike na posao.

Pred sam početak rada Džo Magarac ode u restoran Mame Horki, gde su se hranili skoro svi radnici iz železare koji nisu imali svoje kuće i porodice.

— Kako ste, Mama Horki? — upita je Džo. — Danas veoma lepo izgledate. Moj nos mi kaže da opremate dobar doručak. Šunka s jajima, zar ne? I palačinke sa džemom i najbolja kafa koja se može naći u Americi. Ja ću od danas raditi u železari, pa sam hteo da sebi obezbedim dobru hranu. Koliko biste tražili za pet obroka dnevno, ali šest puta većih od običnih? Soba mi nije potrebna, jer ću raditi i

danju i noću, u obe smene. Čelični čovek kao ja ne mora da spava, ali mora dobro da se hrani.

— U redu. Uzeću vas na hranu, Džo — reče Mama Horki. — Doručak je između pet i sedam ujutro. Užinu možete dobiti u deset pre podne. Ručak je tačno u dvanaest i želim da su tada svi tačni.

— Dobro, to se razume — reče Džo i plati joj odmah za prvu nedelju petnaest dolara, koliko je tražila za šestostruke obroke. — I ja volim da jedem na vreme. Sada idem da ugovorim posao, ali ću sigurno stići na vreme za užinu.

Džo je stigao tačno u deset pre podne na užinu. Nije mu trebalo dugo da se sporazume o poslu. Čim ga je šef livnice video, reče mu:

— Hodi, veliki čoveče, da potpišeš platni spisak. Potreban nam je čelični čovek da stoji ispred peći broj sedam. To je najgore, najveće i najvrelije ognjište u celoj železari i mnoge ljude je upropastilo. Ali onaj ko zna kako se s njim postupa i ko uspe da izdrži pored njega, može da pravi najbolji čelik na svetu.

— Ne brinite za mene, šefe! — reče Džo. — Ja znam kako se pravi gvožđe i čelik. Mogu da pravim tvrdi čelik za brodove, vitki i savitljivi čelik za oblakoderske nosače, i besprekorni čelik za mostove. Znam da lijem i tanke čelične ploče za automobilske šasije. Samo mi kažite kakav vam je čelik potreban, i ja ću ga napraviti. Hteo bih nešto da zamolim. Hoću da radim i u dnevnoj i u noćnoj smeni, i molio bih da mi ne dajete nikakvu pomoć. Drugi mi samo smetaju kad radim. Ja sam sam dovoljan kao smena kraj jedne peći.

— Kako god ti hoćeš, Džo — reče šef livnice.

Džo Matarac obuče svoje radničko odelo, popi nekoliko stotina tableta kuhinjske soli, koju su morali da uzimaju svi radnici u železarama, napi se vode i ode da radi ispred otvorenog ognjišta peći broj sedam. Vadio je dan i noć, prekidajući rad samo na petšest minuta, koliko mu je bilo potrebno da otrči do Mame Horki i pojede svoj obavezni obrok.

Kada je Džo Magarac punio svoju peć, zahvatao je golim rukama tone gvozdene rude, krečnjaka, koksa i raznih minerala i sve to dobro mešao u šakama, a potom bi mešavinu bacio u peć, u njeno večito gladno i ludo raspaljeno, razjapljeno ždrelo. Džo je vagonete

kojima su drugi ljudi dovlačili rudu, krečnjak i koks nazivao cuclama i „igračkama za dečicu“. Nikada nije koristio naročite prozore u zidu visoke peći da bi video da li rastopljeno gvožđe dovoljno dobro ključa. Koristio je jedan mnogo jednostavniji način. Otvarao je poklopac visoke peći i prosto-naprosto gurao ruku u peć da bi prstima opipao da li se gvožđe i krečnjak dobro kuvaju. Mnogi stari livci, kojima se može verovati, kunu se da su bezbroj puta videli Džoa kako je gurnuo glavu u peć da nešto pogleda, dok su mu oko glave i vrata vijorili dugački i beli plamenovi od istopljenog železa i raspaljenog koksa.

Druga stvar koju svi pamte jeste Džoovo nestrpljenje prilikom primenjivanja raznih sprava koje su inženjeri preporučivali za ispitivanje kakvoće istopljenog metala. S vremena na vreme Džo bi napravio malu probu na taj način što bi prelomio komad stvrdnutog metala, ali to je činio samo kada su mu davali naročiti zadatak.

Inače je Džo uvek znao šta treba da se uradi i pogađao je unapred kakvo će gvožđe ili čelik biti, bez ikakvih proba. Kažu da Džo nije nikada u svom životu pokvario temperaturu u peći.

Kad god je želeo da proveri toplotu koja vlada u unutrašnjosti peći broj 7, Džo je u peć stavljao jednu od svojih dugačkih čeličnih ruku i provlačio dlanom kroz rastopljeni metal. Kada bi počelo da ta peče, Džo je znao da je sve u redu i tada bi potapšao peć.

Bilo je divno videti čeličnog džina kako na platformi za pravljenje odlivaka sipa tečno gvožđe u kalupe. Nije nikada prosuo nijednu kap izvan kalupa.

Ako je trebalo da pravi šine za železnicu, Džo nije voleo da svoje odlivke šalje u valjaonicu. Kada bi njegovi odlivci počeli da menjaju boju i da iz svetložutog prelaze u tamnoružičasto, Džo bi otrčao do platforme za odlivke i počeo da tegli vrelo gvožđe golim rukama. Stezao je komade gvožđa prstima i vukao ih tako snažno i brzo da je jedan njegov pokret rukama zamenjivao dvadeset okretaja valjaka u valjaonici. Motao je prstima da pravi osam šina u jedan mah, a svaka šina je bila tako prava i ispravna kao što svaka železnica može samo poželeti.

Kada je trebalo da pravi čelične cevi, Džo je prosto 'gurao prste u polu-tečni metal i posle sačekivao da se ohladi gvožđe koje mu se

hvatalo na prste.

Čeličnu užad pravio je igrajući se, iz uživanja, a žicu je izvlačio kada je bio naročito setno raspoložen, jer je u drugim prilikama ispadala debela kao šipka s prečnikom od deset santi1metara. Jednoga dana, kada se nešto igrao žicom, slučajno je pogrešio i napravio bodljikavu žicu — bar tako pričaju ljudi.

Svima je bilo jasno da]e Džo Magarac dovoljan za čitav rad jedne železare i da može da zameni stotine i stotine radnika. Pravio je tako mnogo čelika i tako dobar čelik da. je direktor železare, nedelju dana pošto je Džo dobio posao, dao da se napravi velika tabla, koju su stavili na ogradu železare i koja je bila tolika da ju je svako motao pročitati s rastojanja od nekoliko milja. Na njoj je pisalo:

OVO JE DOM DžOA MAGARCA NAJBOLjEG PROIZVOĐAČA ČELIKA NA SVETU

Ovo priznanje pričinilo je mnogo radosti Džou Magarcu i on je učinio sve da to poverenje i priznanje opravda. Radio je vrednije nego ikad. Radio je bez prestanka. Topio je i izlivao gvožđe za ciglo osam sati, mada je drugima za to bilo potrebno dva do tri dana. I sve vreme Džo je radio s tolikom pažnjom s kolikom je Mama Horki pravila svoju čuvenu pitu sa sirom od sedam slojeva.

Svake nedelje Džo je pravio milje i milje čeličnih šina za pruge. Sa šinama je bilo lako, jer je to bio običan čelik, ni naročito čist ni dovoljno fin. Za godinu dana Džo je napravio toliko šina da je to bilo dovoljno za sve pruge u Sjedinjenim Državama.

Pravio je šine brže nego što su ih prodavci proizvoda te železare mogli rasprodati. Šine su počele da se gomilaju u dvorištu za smeštaj viškova robe. Kada je čitavo to dvorište bilo puno, a pošto je Džo još ranije bio napunio sve magazine železare, ljudi počeše da gomilaju šine svuda gde je bilo slobodnog prostora, u krugu železare i izvan njega. Uskoro je dvadeset hektara zemljišta bilo pokriveno brdima šina. Bilo ih je toliko da su ljudi jedva imali mesta da se kreću i rade.

Tada su direktor železare, šef topionice, šef livnice i šef valjaonice održali sastanak s najboljim radnicima. Rešili su da zatvore železaru

na nekoliko dana dok se ne prodaju šine Džoa Magarca.

Posle sastanka šef topionice otišao je do Džoa i rekao mu:

— Ovaj, Džo, hteo sam nešto da ti kažem . . . Znaš, mi imamo toliko nagomilanot čelika da moramo zatvoriti železaru na nekoliko dana, kako bismo mogli prodati viškove. Prekinućemo rad u četvrtak uveče i nećemo otvarati do ponedeljka ujutro. Reći ću ti šta treba da uradiš, Džo. — Šef topionice osećao se vrlo nelagodno što mora velikog čoveka da prekida u radu. — Napuni peć, Džo, smanji vatru, ali tako da u ponedeljak može ponovo da radi. A potom idi i zabavi se na neki način. Odmaraj se, idi na izlet ili igranku. Radi šta hoćeš, Džo, ali nemoj da praviš čelik sve do ponedeljka ujutro.

Džo Magarac se namrštio. Izgledalo je jednog trenutka kao da će reći nešto što ne treba da se kaže. Ali Džo ne reče ništa, pa šef topionice ode do peći broj šest i Stivu Meštroviću reče isto što je rekao i Džou Magarcu. Kada je obišao celu topionicu i kada su svi radnici u železari čuli za prekid rada, šefovi odoše na trodnevni izlet. To isto učiniše i svi drugi radnici sem Džoa Magarca.

U ponedeljak ujutro ljudi se vratiše na posao. Bili su vedri i nasmejani i glasno su pričali o onome šta su videli i radili, o izletima i igrankama i o veslačkom takmičenju koje su priredili za vreme iznenadnog odmora. Kada su počeli rad i videli ludo raspaljeno ognjište peći broj 7, ljudi doviknuše Džou:

— Hej, Džo, gde si bio sve ovo vreme? Kako si?

Niko im nije odgovorio. Džo Magarac nije stajao kraj svoje peći i nije golim rukama mešao otopljenu rudu. Potražili su ga i pregledali celu železaru, ali nigde ne nađoše čeličnog džina. Šef topionice je morao da dovede novog čoveka pred peć i da mu objasni kako treba da se o njoj stara.

Kada je bilo vreme da se visoka peć otvori i iz nje izlije istopljeni čelik, šef topionice dođe da vidi kako izgleda metal koji se sam topio. Stajao je pored kalupa za izlivanje kada odjednom začu duboki glas Džoa Magarca:

— Ha, ha, ha!!! Kako izgleda ovaj čelik, šefe?

Šef topionice skoči i reče:

— Dobro, Džo, gde si do sada?

Okrenu se da vidi gde je Džo, ali ovoga nigde nije bilo.

— Zašto si zakasnio? Gde si, Džo, brate?

Tada ponovo začu duboki Džoov glas:

— Ha, ha, ha!!! Pogledajte u veliku kutlaču za prenos.

Šef se pope na dizalicu i pogleda u džinovski sud kojim se po više tona topljenog metala prenosilo iz topionice u livnicu. A tamo, usred ključalog gvožđa koje mu je bilo do vrata, sedeo je Džo Magarac, dok mu je glavu okruživalo bezbroj belih i plavih plamenova. Šefa je ovo duboko dirnulo:

— Pobogu, Džo! Šta . . . šta to radiš? — promucao j e, zbunjen i užasnut. — Koliko si dugo u tom gvožđu? Bolje iziđi pre nego što se rastopiš. Nemoj biti lud. Ništa ne vredi što si od čelika. Na ovakvoj temperaturi i najbolji čelik se topi. Iziđi, molim te! Šta će ti to?

Džo Matarac se iskezi na svog uplašenog i zabrinutog šefa. Tada dostojanstveno zatvori jedno oko i namignu.

— Ovo je dobro — reče on. — Ovo sam uvek želeo. Ali hteo bih da kažem jednu stvar. Ne sviđa mi se način na koji se upravlja železarom. Kakav je to rad kad se železara zatvara u četvrtak, a otvara tek u ponedeljak? Šta ste mislili da ću ja raditi za vreme tog prokletog trodnevnog odmora? Budite srećni što nisam raspalio sve peći i napravio toliko čelika da zatrpam čitav Pitsbug. A sada me pažljivo slušajte, šefe. Nekoliko dana pre neto što ste zatvorili železaru čuo sam kako je direktor rekao da treba napraviti dve-tri peći izvanredno dobrog čelika za novu železaru, koja će se uskoro graditi i koja će biti najbolja i najveća u Pitsburgu. Je li to tačno?

— Jeste, Džo — odgovori šef. — Istina je.

— Eto, — reče Džo — ja sam, sedeći ovde sam za vreme odmora, počeo da mislim o toj novoj železari. Činilo mi se da je treba napraviti od najboljeg čelika koji se može naći, kupiti ili napraviti. Najbolji čelik pojavi se u Pitsburgu, a najbolji čelik u Pitsburgu pravio sam ja. A ipak se može naći još bolji čelik, a to je onaj od koga je načinjen čelični čovek. Zar nije tako? Taj čelik je savitljiv kao guma, ne može se zamoriti niti istrošiti, ne može zarđati, jer je poznato da se ja nisam, kao mnogi gvozdeni ljudi pre mene, bojao ni vlage ni

kipe. Ako je čelik od koga sam načinjen najbolji, zašto od njega ne biste napravili novu železaru?

Šef topionice htede nešto da kaže, ali Džo mu ni1e dao da dođe do reči, već nastavi:

— Uskoro ćete me izručiti u kalupe, i zato vas molim da me izlijete vrlo pažljivo, jer je taj čelik vrlo dragocen i redak i ništa ne sme da se prospe. Zatim ćete me preneti u valjaonicu. Neka radnici pređu preko mene valjcima dvadeset puta, jer blokovi i šipke koje od mene napravite ne smeju imati ni najmanjih neravnina. Onda me veoma pažljivo i lagano secite u oblike koji su vam potrebni za novu železaru. To će biti najbolji čelik na svetu i samo ga tako možete dobiti. Ako ne budete poslušali moje naloge, ja ću to osetiti i raspašću se u čeličnu prašinu tako da ništa nećete moći da uraditi. A sada, zbogom. Poslušajte moje savete i sećajte se Džoa Magarca, čeličnog čoveka.

Kada je završio, Džo zaroni ispod ključale površine rastopljenog metala i nestade. Šef topionice i drugi šefovi, kao i svi radnici, koji su se u međuvremenu bili okupili, vikali su i zvali ga, ali bez uspeha. Džo Magarac se istopio i izgubio moć govora. Ali je ipak bio tu, u ogromnoj kutlači za prenos više tona istopljenog metala.

Ubrzo zatim radnici su izlili čelik i izvaljali ga onako kako je rekao Džo Magarac. Kada su ga sekli, utvrdiše da je to savršen čelik, čist i gladak, tvrd i gibak, bez ikakvih mana.

Tada šef topionice, šef livnice, šef valjaonice i direktor železnice sazvaše sve radnike i rekoše im:

— Vi ste videli taj čelik. To je najbolji čelik koji je ikada napravljen na svetu. Nikada se više takav čelik neće napraviti, zato što više nikada nijedan čelični čovek neće biti ugrađen u čelične blokove. Od tog čelika ćemo sagraditi novu železaru, kao što je Džo Magarac želeo. To će biti najveća i najbolja čeličana na svetu.

Tako su i učinili. Kada je nova čeličana bila gotova, ljudi videše da je to najbolja, najveća, najzgodnija za rad i najsvetlija čeličana na svetu, i svaki stanovnik Čelik-grada je smatrao za čast da radi u njoj. Na visoku ogradu nove čeličane postavili su novu firmu, napravljenu od električnih sijalica, tako da se i danju i noću videlo šta na njoj

piše. Ona i danas stoji, svetlija od belog sjaja ognjišta visoke peći, i može se videti kako se uzdiže nad rekom. Na njoj stoji:

U OVOM DOMU DžOA MAGARCA
LjUDI PROIZVODE NAJBOLjI ČELIK NA SVETU

BUŠAČ NAFTE KEMP MORGAN

Jedan usamljen čovek džinovskih razmera kretao se i klatio lagano preko peščane pustare Istočnog Teksasa. Za sobom je vukao dugi niz mazgi, vezanih za jedan dutačak i debeo konopac i natovarenih neobičnim alatom. S vremena na vreme čovek je zastajao na svom putu, mirisao vazduh i pokušavao da kao lovački pas nešto sazna nosem. Tim mirisanjem čovek, koji se zvao Kemp Moogan i bio najveći i najmoćniji bušač nafte na svetu, otkrio je dve stvari — da u blizini nema nafte i da se sprema peščana oluja.

Naišavši na malu skupinu nekog kržljavog drveća, čovek priveza mazge za stabla, založi vatru i spremi sebi za večeru pasulj sa slaninom. Kada je završio večeru i popio jednu mešinu piva, Kemp Morgan se spremi za spavanje. Vrlo dobro je znao da će oluja početi kada on zaspi, a prestati pre nego što se probudi. Oluje u Teksasu su uvek tako činile, bojeći se njegovog besa. Zato Kemp ne samo da se nije plašio svih teksaških oluja, kao drugi ljudi, koje je često i panika hvatala, već ih je i prezirao.

Kada se probudio, Kemp se našao na udobnoj peščanoj postelji. Vetar je napravio udoban ležaj, baš prema njegovom telu. Ali Kempovih mazgi nigde nije bilo. Gledajući levo-desno i gore-dole po pustinji, nigde nije video tragove kopita, što je značilo da nisu pobegle niti su ukradene. Malo kasnije Kemp začu jedva čujno njakanje iz vazduha i, pogledavši gore, video šta se desilo. Kao i svaka druga oluja u Teksasu, i ova je bila tako jaka i brza da je oduvala grdan pesak ispod korenja drveća i kopita mazgi. Vezane za osušena i kriva stabla, mazge su stajale četrdeset metara visoko. Kemp Morgan nije mogao da ostane u vazduhu, jer je, kao što je

poznato, bio vrlo težak, pa se polako spuštao kako je oluja odnosila pesak ispod njega.

Kemp malo poskoči, ispruži ruku i uhvati koren jedne od mršavih palmi. Zatim njom zakači ostale i sve ih spusti na zemlju. Potom odveza mazge i nastavi svoje traganje za naftom. Naravno, prvo se dobro najeo.

Kempa Morgana u stvari niko nije poznavao, mada su svi znali da je on najjači i najbolji od svih naftaša, kako su se nazivali radnici koji su tražili naftu i radili s njom. Niko ga nije dobro znao, jer je Kemp uvek radio sam, ali mnogi su se hvalili da su njegovi dobri prijatelji. Tako je to uvek s velikim ljudima. Svaki velik čovek, kao Pol Banjan ili Majk Fink, Dejvi Kroket ili Toni Dabar, uvek ima puno prijatelja koje uopšte ne poznaje. Nije nikakvo čudo što je Kemp Morgan radio sam. Nije postojao nijedan čovek niti ijedna grupa naftaša koja bi mogla da radi koliko Kemp, jer on nije imao takmaca u upornosti i izdržljivosti. Uostalom, Kemp Morgan je obavljao posao čitave ekipe radnika. On je sam tražio naftu i uvek je nalazio. Sam je bušio, a kada bi se pojavio debeo mlaz dragocene tečnosti, Kemp bi ga zaustavio kapom tako da nijednu kap nije gubio. Sam je gradio toranj, sam je tovario i otpremao naftu, ali se ne zna da li je radio za sebe ili za neko preduzeće, jer je Kemp bio ćutljiv čovek i nije voleo da se hvališe.

Kada je radio, ljudi su stajali po strani, na pristojnom rastojanju, i gledali sa čuđenjem i zanimanjem, jer je Kemp koristio svima nepoznate sprave. Jedino kada bi neku od tih oprava odbacio kao nedovoljno savršenu, ljudi su mogli da saznaju za njegove pronalaske, i tada su obično neku od njegovih alatki prilagođavali svojim nejakim pokušajima. Ipak, većina ljudi nije mogla da iskoristi njegove novine u radu, jer je za to bila potrebna snaga koju niko nije posedovao. Ne zna se da li je Kemp Morgan poznavao Pola Banjana i ostale džinove, ali ako nije, to je velika šteta. Čuda bi napravili da su svi bili udruženi.

Rekosmo da je Kemp Morgan zamenjivao celu ekipu radnika. Kada bi svojim osetljivim nosem utvrdio gde ima nafte, Kemp bi uzeo svoju ekspresnu bušilicu, to jest običan ašov s vrlo dugačkom držaljom, i počeo bi da buši. Jednostavno je vrteo ašov i gurao ga u

zemlju sve brže i sve dublje, i ljudi koji su ga videli kako radi kažu da je bušio brže od najsavršenije mašine. Pravu bušilicu je koristio samo kada bi naišao na vrlo tvrdu stenu, i to ako ga je mrzelo da se zamara.

Kada bi jednom počeo da radi, Kemp Morgan bi radio ceo dan, to jest dvadeset i četiri sata, kada mu je opet počinjalo redovno radno vreme, tako da je radio po nekoliko dana bez prestanka. Čim bi se pojavila nafta, Kemp bi zatvorio rupu najbližom stenom, gradio bi toranj i pravio džinovski tank za naftu. Tada bi obično posao prepustio drugim radnicima, a on sam bi išao dalje i tražio nove naftonosne izvore. Ljudi kažu da je sva naftonosna polja u Teksasu i Oklahomi otvorio Kemp Morgan. Možda to nije istina, jer se može verovati da je pojedina polja otkrila nekolicina inženjera. Nesumnjivo je da je Kemp Morgan najskromniji čovek na kugli zemaljskoj, ili bar da je bio, jer se nije nikada pravio važan. Pa ipak, on je odgovoran za priče koje o njemu kruže, jer uvek kada bi otvorio novo polje, razni hvalisavci bi trčali da se pohvale kako su to videli. Možda je tu i tamo ponešto izmišljeno, ali ono što ovde piše živa je istina.

Kemp Morgan je, na primer, imao tako dobro oko da mu uopšte nije bio potreban visak za određivanje savršeno uspravnog položaja, niti libela za određivanje savršeno vodoravnog. Za tri-četiri sata mogao je da napravi toranj uobičajene visine, dok je drugima za to bilo potrebno tri-četiri dana; kada je trebalo da ukuca klin ili veliki zakivak, morao je obuzdavati snagu da ne bi polomio ceo toranj. Najveći zakivak mogao je da ukuca jednim udarcem svoga čekića, a kada je bio ljut, i sam čekić bi uterao u drvo.

Dešavale su mu se čudne stvari. Kada je jednom bušio u sasvim mekoj zemlji, desilo mu se da je izgubio svoju bušilicu. Bušio je, vrteo ašovkao kroz maslo, a on je odjednom počeo da se sve sporije kreće i najzad je sasvim stao. Kada je, malo oznojen i dosta ljut, razgrnuo debeo sloj zemlje, Kemp vide da mu je bušilica ušla pravo u veliku naslagu stipse, koja je obuhvatala ašov, stegla ga i onemogućila da se izvadi. Morao je da ostavi svoj ašov u stipsi, a ljudi su na tom mestu kasnije napravili rudnik stipse.

Drugom prilikom je Kemp Morgan bušio rupu u neobično tvrdoj steni, i kada ju je konačno probušio, iz rupe je kao nafta pokuljala

čista guma. Drugi kraj bušilice bio je izišao usred jedne farme gume u Brazilu. Kemp se nije zbunio, već je mlaz gume isekao u jednake, deset metara dugačke komade i prodao ih nekom čoveku koji je posle otvorio fabriku gume u Akronu, Ohajo. Pošto je jevtino došao do te gume, Kemp ju je i jevtino prodavao, a ljudi su je rado kupovali, jer nisu morali da čekaju dok dođe brodovima preko mora.

Jedne zime je bilo veoma hladno, kao što samo može biti hladno u pustinjama Istočnog Teksasa, ali Kemp Morgan je mirno nastavljao svoj posao, ne obazirući se na hladnoću. Ubrzo pošto je počeo rad pojavio se mlaz nafte, ali kako je bilo veoma hladno, nafta se odmah smrzavala, pa je potisak iz zemlje gurao u vazduh eve viši stub smrznute nafte. Neko drugi bi čupao kose da se našao na Kempovom mestu, ali on se uopšte nije zbunio. Dohvatio je sekiru i počeo da lomi stub smrznute nafte na jednake komade, dugačke po dva metra, i istovremeno ove komade tovario na obične vagone. Vrlo mnogo je tada uštedeo zato što nije koristio skupe vagone-cisterne.

Mnogi naftaši su prosto ostavljali zemljište na kome ništa ne bi našli, ali Kemp Morgan to nije nikada činio. Retko mu se dešavalo da se prevari i počne da buši tamo gde nema nafte, ali ako bi mu se to i desilo, Kemp nije očajavao. Znao je da kanzaški farmeri teško mogu da naprave bilo kakvu rupu u tvrdoj kanzaškoj zemlji, pa bi svoju beskrajnu duboku jalovu rupu izvlačio golim rukama, kidao je na manje, jednake komade i prodavao u Kanzasu. Ubrzo su postale čuvene „priručne rupe Kempa Morgana“, raznih dubina i širina, koje je čovek prosto mogao da stavi na stenu i one bi se u nju same uvlačile.

Ako bi polje bilo veoma pogodno za rad, Kemp bi jednostavno zabadao u zemlju naročiti ašov, otprilike onako kao što ribari harpunom ubijaju velike ribe. Mlaz nafte se pojavljivao tako reći odmah. Retko je Kemp morao da gura ašov malo dublje. A ako bi polje bilo vrlo bogato i mlazevi nafte na njemu dosta jaki, Kemp je gradio svoje čuvene „Morganove tornjeve“. Oni su bili toliko visoki da su radnici koji su na njima radili pošto bi preuzeli od Kempa polje silazili samo jednom mesečno sa tornja, svakog prvog, da prime platu. Ovi tornjevi su imali savitljive vrhove, kako bi ih ljudi mogli skloniti kada naiđe mesec. Ispod ovih tornjeva bile su, naravno,

odgovarajuće bušotine, iz kojih su šibali mlazevi nafte debeli po nekoliko desetina metara. Mlazevi su bili tako snažni da je Kemp pravio naročite nastrešnice da se nebo ne bi isprljalo.

Kemp Morgan je izmislio ne samo najbolje načine rada na naftonosnim poljima već i većinu alatki koje sposobni naftaši i danas koriste. Jedan od njegovih najvećih pronalazaka bio je „gumena bušilica“. Pošto bi izabrao mesto za rupu i bušio sve dok mu se ne bi prispavalo, Kemp bi običnu bušilicu zamenio automatskom i gumenom. On bi je prosto bacao u započetu rupu, a ona je kao neka izdužena i džinovska gumena lopta odskakala i sve dublje prodirala. Pri tom, naravno, nije pravila nikakvu buku, pa je Kemp motao mirno da ode na spavanje.

Drugi njegov pronalazak bio je doboš oko kojeg je mogla da se savije čelična cev bušilice. Tako je Kemp postizao uštedu u vremenu koje je potrebno za promenu bušilice. Ranije su ljudi cev bušilice donosili u komadima i deo po deo gurali u bušotinu. Kemp je, međutim, jednostavno odmotavao na doboš namotanu cev i gurao je u rupu bez zastajkivanja. Na doboš je moglo da se namota nekoliko desetina kilometara cevi.

Mnogi misle da je Kemp Morgan vrlo davno u mladosti morao biti kauboj, jer jednom prilikom, kada mu je eksplodirao džinovski rezervoar pun nafte, Kemp je skočio na samu eksploziju, ukrotio je i smirio naftu kao kakvog divljeg konja. Posle je, treba reći, izmislio sigurnosni ventil koji se i danas stavlja na eve tankove i rezervoare nafte.

Kemp je bio neobično brz na mislima i delu, kao Pol Banjan. Kada je jednom bacio u rupu nitroglicerin, mlaz je izleteo pre nego što je Kemp očekivao. Drugi ljudi bi pobegli glavom bez obzira, ali Kemp je jednostavno pokrio mlaz rukama, a svu pokljulalu naftu pokupio u svoj šešir.

Kada je na takvu veštinu usavršio i kada je izmislio sve mašine koje se i danas koriste, Kemp više nije imao mnogo posla. Mašine je predao običnim ljudima, a on se sa svojim ličnim alatkama uputio pravo na Zapad. Kažu da je dan-danas negde daleko i duboko u Stenovitim planinama zauzet traženjem nafte, ali se o njemu već vrlo dugo ništa nije čulo, niti su ga ljudi skoro videli. Verovatno je mnogo

zauzet, jer su Stenovite planine vrlo visoke i tvrde, pa ih nije lako probušiti.

VELIKI KAUBOJ PEKOS BIL

U nekim knjigama piše da je bilo potrebno preko milion godina da se stvore zapadne planine, ravnice i pustinje. Te knjige pričaju kako je polako i teško u Stenovite planine usecan džinovski zasek poznat pod imenom Veliki kanjon.

Možda se u tim knjigama naogazi istina, ali nije sigurno, jer ako o tome zapitate bilo kog kauboja koji uveče sedi kraj logorske vatre, posle celog dana napornog jahanja, on će vam reći da je Pekos Bil bio taj koji je dao izgled celom Divljem zapadu.

Kada je bio žedan, Pekos Bil je svojim mamuzama kopao reke na Zapadu. Njegove potpetice su izgrebale površinu zemlje i stvorile doline, a kada je suša pretvarala zemlju u prašinu ili kada su obesni vetrovi dizali peščane oluje, Pekos Bil je stizao na vreme, makar i u poslednji čas, da pruži pomoć.

I danas se vide Bilovi tragovi u Dolini smrti, gde se borio sa ciklonom. Svaki čovek može da pokaže kraste koje je Bil napravio žabama, ili trnje koje je dao kaktusima.

Njegov trag se vidi, nazire ili oseća svuda na Divljem zapadu, jer je on skoro punih sto godina pripadao Zapadu, isto onako kao što mu pripadaju umorni i prašnjivi goniči stoke, koji mogu u svako doba ispričati bezbrojne priče o Bilu.

Kada je Pekos Bil imao godinu dana, njegovi roditelji, čije prezime nije poznato i koji su u celoj Americi bili čuveni samo kao Stari Otac i Stara Majka, rešili su da krenu na Zapad. Pred sam put prebrojali su porodicu i utvrdili da ih ima sedamnaestoro, naravno sa njima samima. Pošli su na Zapad da bi našli kakvo dobro i za sve njih dovoljno veliko mesto. Kao i svi drugi pioniri, pošli su velikim kolima

pokrivenim arnjevima i nosili su ogroman kazan u kojem se kuvala hrana za tolike stomake. Putovali su i putovali tražeći zgodno mesto, tu i tamo su zastajali da prenoće, i tako se jednoga dana, kada je bilo neobično toplo — možda baš za vreme veoma vrućeg leta, za koje znamo iz života Pola Banjana — zaustaviše kraj jednog svežeg izvora u kamenitoj teksaškoj pustinji i ulogoriše se. Taman su bili ručali i polegali da se odmore, kada se usred belog dana spusti mrak. Stari Otac ustade da vidi šta se dešava sa suncem i utvrdi da je mrak pao zbog ogromnog roja čuvenih Velikih teksaških komaraca, vrlo sličnih onima koji su napali Pola Banjana. Stari Otac poče da viče od besa, a Stara Majka se trže iz najslađeg sna, skoči, pokupi decu i potrpa ih u kola. Ali je, na nesreću, zaboravila da stavi u kola najmlađe dete, jednogodišnjeg Bila. Kada su se svi našli u kolima, ona reče Starom Ocu:

— Slušaj, Stari, onaj naš najmlađi sin, mislim da se zove Bil, ostao je napolju. Moramo mu na neki način pomoći.

Stari Otac je mislio samo jedan trenutak, a zatim dohvati ogroman porodični kazan i baci ga napolje iz kola. Kazan polete i pade tačno preko maloga Bila, jer je Stari otac bio tako vešt da je uvek znao kuda će pasti ono što je bačeno. Bil se odjednom nađe ispod kazana, i istog trenutka se na kazan, kola i konje obori čitav roj Velikih teksaških komaraca. Ovi komarci su bili tako mnogobrojni da se ništa kroz njihov roj nije videlo, a ako je čovek hteo da prođe, morao je da sekirom sebi proseca put. Komarci su boli sve živo i 1mrtvo svojim čeličnim rilicama i mOgli su da probuše svaku stvar.

Kada su popadali na kola, kazan i konje Bilove porodice, počeli su nemilosrdno da bodu i pri svakom ubodu čulo se po jedno gromoglasno Tras! Komarci su boli konje, ali konji se na to nisu obzirali, jer su imali tako jaku kožu da komarci uopšte nisu mogli iz nje da izvuku svoje rilice. Toliko je rilica ostalo u koži i mišićima tih konja da se i danas čovek može uveriti kako su teksaški konji čvrsti kao čelik. Komarci koji su pali na arnjeve velikih kola takođe nisu ništa uradili, jer su arnjevi bili suviše mekani.

Ali najčudnije je bilo to što se ubrzo posle napada komaraca na kazan, posle svakog komaračkog tras! čulo jedno mnogo glasnije tres! Trajalo je tako jedno pola sata to traskanje i treskanje, a kada

se najzad sve završilo, komaraca više nije bilo. Neki su pocrkali na konjima, neki na arnjevima, a neki su, poluživi, stajali načičkani na kazanu. Stari Otac iziđe iz kola, okrete kazan i nađe svog jednogodišnjeg sina Bila kako sedi i briše znoj sa čela. Tek tada Stari Otac vide šta se desilo i kako je nastajalo ono drugo, glasnije tres!

Svim komarcima koji su se oborili na kazan i koji su svojim čeličnim rilicama uspeli da ga probuše mali Bil je tupom stranom sekire savijao rilice i tako im onemogućio da ih izvuku. Treba reći da je Bil bio uzeo sekiru još ranije da bi, dok mu roditelji spavaju, epremio malo drva za kuvanje večere.

Tako je Bil zarobio čuvene Velike teksaške komarce, a kasnije ih poubijao, pa se oni više nisu pojavili nigde u Teksasu. Stari Otac je bio oduševljen, jer je video da će Bil biti uzoran stanovnik Divljeg zapada.

Posle ovog neobičnog doživljaja Bilova porodica je nastavila put na Zapad, i mora se priznati da nije bilo lako izići na kraj s tolikom decom koja su sva bila kao Bil, ili bar nešto malo neveštija.

Petnaestoro dece i dvoje odraslih dosta su težak tovar za jedna kola s arnjevima, ma kako velika ona bila. Uvek su neki dečaci skakali po madracima, a neke devojčice igrale školice na džakovima prostrtim na dnu kola. Stalno su se po dve-tri devojčice ljuljale na gvozdenim ramovima koji su držali arnjeve, a dva-tri dečaka su se zabavljala očevom puškom pucajući na sve što bi videli. Jednogodišnji Bil, kao najmlađi i zato počasni član porodice, spavao je po ceo dan u već poznatom kazanu, stavljenom usred kola. Jednom rečju, kola Starog Oca, Stare Majke i njihove dece bila su jedna prava pravcata i dosta opasna ludnica.

Putujući preko nekih gudura koje su bile toliko strme da su kola često bila okrenuta točkovima nagore, Bilova porodica se toliko namučila da nije ni primetila kada je njen najmlađi član ispao i tresnuo o ledinu, u neposrednoj blizini reke Pekos. U opštem metežu i galami nisu ni primetili da neko nedostaje sve dok nisu stigli u Kaliforniju, a tada je bilo prekasno.

Bil, međutim, kako je bio dete dosta punačko i gipkih kostiju, pade na zemlju i poče da odskače gore-dole kao gumena lopta. Uopšte se nije ugruvao, i sigurno bi se našao ponovo u kolima da su

ona stajala na mestu. Tako je Pekos Bil naučio da skače sa gipkošću koja je postala poznata širom sveta. Kada se najzad umirio i našao na zemlji, pametni i durašni dečak utvrdi da sedi na kaktusu, koji tada još nije imao bodlje. Kaktus je bio zgnječen, pa mali Bil okusi njegovo ukusno meso i tako saznade da se u teksaškoj pustinji može ugasiti žeđ kaktusovim sokom.

Sedeo je tako mali Pekos Bil na zgnječenom kaktusu, jeo ga i mirno čekao šta će se desiti, budući da je bio veoma hrabar.

Posle jednog ili dva sata, a možda i dana, slučajno na njega naiđe Majka Kojot sa svojim mladuncima. Ona zastade i pogleda Bila.

— Zaista čudno izgleda ovo mladunče — reče Majka Kojot. — Ne čudi me što su ga roditelji ostavili.

Ali ona je bila vrlo dobra kojotica, pa nije mogla da ostavi nezbrinuto mladunče samo. Zato mu reče:

— Hajde s nama. Možda ćeš biti lepši kad porasteš.

Tako se Bil pridružio porodici kojota. Naučio je nečujno da hoda na četiri noge, kao i drugi mladi kojotići, i da kida živo meso oštrim zubićima. Majka Kojot ponosila se neobičnim mladuncem. Bil je takođe naučio da govori kojotskim jezikom i usavršio se u mnogim drugim kojotskim veštinama.

— Ovo je moje najbolje dete — govorila je Majka Kojot porodicama divljeg zeca, zvečarke i prerijskog psa na njihovim zajedničkim čajankama. — Ako smem sebi da polaskam, ono je ne samo najbolje već i najlepše dete. Možda biste ga vi mogli nečemu naučiti?

Kako je Bil bio veoma pametan, Majka Zvečarka je istog dana uspela da ga nauči zmijskom šištanju, čak i pravom zvečarskom zvečanju.

Prerijski pas naučio je Bila da kopa prednjim šapama i da laje, a divlji zec ga je usavršio u veštini skakanja.

Pre nego što je palo veče Bil je mogao da nadmašiti, nadzveči, nadlaje, nadkopa i nadskoči sve njih. Na taj način se usavršio u svim veštinama koje odlikuju primernog kauboja.

Majka Kojot je bila oduševljena i stalno je ponavljala:

— Kako je pametno moje mladunče!

Ali se s tim mladunčetom desila veoma čudna stvar. Jednog jutra ono je stalo na svoje zadnje šape, to jest na noge. Majka Kojot je bila očajna:.

— E, ovo je već suviše! — rekla je. — Nijedno moje mladunče nije na ovakav način koračalo.

Ali Bil nije ništa bio kriv niti je mogao da joj pomogne. Njemu se dopadalo da stoji na zadnjim šapama, uspravan i visok.

Majka Kojot je počela da ga se stidi. Kada više nije mogla da podnese svoj stid, pokupila je ostale mladunce i pobegla u brda. Pekos Bil je ponovo bio sam. Tužan i usamljen, otišao je u preriju da vidi kako su njegovi prijatelji i da se nekom pridruži.

Pokušao je da se pridruži porodici divljeg zeca, ali ga nisu primili pošto nije izgledao kao zec. Nije ga primila ni porodica prerijskog psa, jer je na psa ličio još manje nego na zeca. Nisu htele da ga prihvate ni zvečarke, zato što je imao četiri note pa je na zmije ličio ponajmanje.

Jadnog Bila niko od dotadašnjih prijatelja nije hteo da prihvati, i on je bio veoma usamljen i tužan. Počeo je da luta, sanjajući o nekom dobrom i iskrenom prijatelju s kojim bi stalno bio.

U tom trenutku začu neko lomljenje i buku s druge strane najbližeg brda. Kada je, požurivši, obišao brdo, ugleda najtužniji prizor koji je do tada video. Jedna mnogočlana porodica odraslih orlova lešinara bila se oborila na lepo malo ždrebe.

Ptičurine su bile velike i ružne, sa dugim oštrim kandžama i čudovišno velikim i krivim kljunovima. Bil je odmah video da s takvim napasnicima nema šale i da su oni rešili da se te večeri počaste mladim ždrebetom. Da ono ne bi nastradalo, Bil je morao nešto hitno da preduzme.

Prvo je kliknuo i zalajao tako strašno da su se orlovi, užasnuti, ukočili u vazduhu. Skamenjeni od straha stajali su u vazduhu, ne mogavši da polete niti da išta kažu.

Kada ih je tako smrtno zaplašio, Bil skoči u vazduh kao kakav džinovski zec i poče da šišti poput zvečarke, da grize poput kojota i udara poput munje, te su se najzad orlovi u paničnom strahu trgli iz

okamenjenosti i pobegli kljunom bez obzira. Nikada ranije nisu videli životinju koja je znala tako dobro da se bori.

Kada se orlušine više nisu videle, Bil povede ždrebe do prvog izvora i opra mu rane i ogrebotine. Tada pažljivo odmeriše jedan drugog.

„Baš bih voleo da imam svog konja“, pomisli Bil, koji je, naravno, od svog rođenja znao da jaše. „Konj je pouzdan i koristan prijatelj i uvek bismo mogli da budemo zajedno."

„Ovo konjče veoma čudno izgleda“, pomisli ždrebe. „Da pravo kažem, nikada nisam video takvog ždrepca. Ali ovo čudo ume dobro da se bije, pa b’ih svakako mogao da ga zadržim za sebe.“

Tako je Bil našao svog najboljeg prijatelja, a ždrebe, koje je kasnije bilo poznato kao Bilov konj Udovotvorac, svog dobrog gospodara i jedinog jahača.

Kada je porastao, Bil se proslavio kao najljući kauboj koji je ikada jahao kroz Teksas. Njegov konj Udovotvorac postao je čuven u svetu po ovom ritanju i džilitanju. Njega nije nikada pojahao nijedan drugi čovek sem Bila. Svoje ime konj je dobio zato što je zavio u crno nekoliko kaubojskih žena čiji su muževi pokušali da mu se popnu na leđa.

Od vremena njihovog susreta pa sve dok obojica nisu porasla do svoje pune visine, Bil i Udovotvorac su drugovali, hranili se i pili zajedno, zajednički tražeći hranu i skrivene pustinjske izvore. Bil je brzo naučio konjski jezik, ali njegov konj, mada je bio veoma sposobna i dobra životinja, nije se odlikovao nekom naročitom pameću, pa nije nikako uspeo da nauči ljudski govor.

Nekoliko godina posle njihovog susreta Bila je slučajno sreo jedan postariji kauboj, pa videvši poludivlje i u bradu zaraslo stvorenje, koje je išlo čas na dve čas na četiri noge, priđe mu i pokuša da stupi s njim u razgovor. Bil, međutim, nikada nije bio siguran da li je čovek ili kojot, prerijski pas ili zvečarka, pa zato pobeže i tek se sutradan vrati na mesto na kojem je sreo kauboja. Ovaj je upravo sedeo kraj vatre i jeo prženu slaninu. Bil mu priđe i obrati mu se kojotskim jezikom, a kauboj mu odgovori:

— Šta se praviš lud, čoveče? Ko si ti i zašto si se tako zapustio? Da li uopšte razumeš i znaš da ljudski govoriš, a ne samo da laješ?

Bil se seti nekih starih reči, koje je bio naučio u svojoj porodici, pa reče:

— Dođavola, znam ja i ludski da plicam.

Čovek se nasmeja, povede ga do obližnjeg potoka, pokaza Bilu njegov lik u vodi i reče:

— Vidiš li da si čovek, a ne kojot? Treba da budeš među ljudima i da se urediš, a ne da tako zapušten živiš sa zverima.

— Neka ide sve do đavola, pa ja sam zaista čovek — reče Bil, zadivljeno gledajući svoj lik u bistroj vodi potoka.

Tada čovek odvede Bila do vatre i objasni mu kako da sprema hranu i kafu, sve vreme ga' učeći kako da govori, zato što je Bil još govorio kao dete.

Kada su se rastali te večeri, kauboj, koji se zvao Krivonogi Gerb, reče:

— Sutra ću doći ponovo i doneću ti sve što I je potrebno jednom dobrom kauboju.

Sledećeg jutra Krivonogi Gerb se pojavio u samu zoru, vodeći jednog konja natovarenog svom kaubojskom opremom i najvećim odelom koje je Gerb motao naći. Treba reći da Gerb nije bio upoznao Bilovog Udovotvorca. Kada je ponovo našao Bila, naučio ga je kako da se obrije i obuče, i mora se priznati da je Bil odmah postao najlepši kauboj na svetu. Odelo mu je, istina, j bilo malo tesno, ali kasnije je to postala kaubojska moda. Dugo su kauboji posle toga nosili tesne pantalone i male prsluke, a to, bogme, čine i danas.

Kada je Gerb počeo da uči Bila pucanju iz revolvera, Bil ga je istot trenutka pobedio, jer je imao najpreciznije i najoštrije oko u Americi, a bio je brz kao misao.

U Bilovom upoznavanju kaubojskih veština došao je red na jahanje. Gerb mu privede konja i poče da mu objašnjava kako da se na njega popne. Na to Bil poče da se smeje kao lud i bez jedne reči odvede Krivonogog Gerba iza prvog brda, gde je, na jednoj izvanredno zelenoj i travom veoma bogatoj livadi, pasao

Udovotvorac. Nije bilo lepšeg konja od njega i Gerb, kao dobar kauboj, odmah vide da se s njim niko ne može i ne sme šaliti. Zato nije ni pokušavao da ga pojaše, a kasnije, kada je s Bilom otišao među ljude, dao je konju ime Udovotvorac i svima pričao da je nemogućno popeti se i zadržati se na njegovim leđima.

Bil ispriča Krivonogom kako je našao svog konja i kako se s njim sprijateljio, a potom zviznu oštro i dugačko. Skoro istog trenutka iz obližnje šume dotrča džinovski panter, priđe Bilu i mirno stade. Oko panterovot vrata bila je upletena velika i vrlo besna zvečarka. Gerb podiže pušku i zamalo što ne opali na pantera, ali ga Bil zgrabi za ruku i reče:

— Šta radiš, čoveče? To je moj drugi konj.

Gerb je zapanjeno gledao dok je Bil skakao na panterova leđa, udarao ga u slabine petama i šibao zvečarkom kao korbačem. Panter pojuri kao metak po livadi, poče da skače kao pravi divlji konj i najzad ponovo stade, ispred samog Gerba, strašno urliknuvši.

Gerb se strese od straha, a Bil sjaha, vitlajući zvečarkom i umotavajući je oko ruke kao korbač, pa reče Gerbu:

— Znaš, ja jako volim svog konja, ali moram da ga čuvam, jer je nezamenljiv. Zato sam ukrotio ovog pantera. Za neke poslove je zgodniji od običnog konja. Veoma je izdržljiv, pije malo vode, meko gazi, teško se oznoji i može da preskoči po dve planine odjednom. Uvek ga koristim kada me čeka neki duži put. A moj konj ide uz nas, naravno, nikad ne zaostaje, jer mu je lako da trči bez jahača. Kada sam na njegovim leđima, on može da preskoči samo jednu planinu, a moraš priznati da to nije zgodno ako ti se nekuda žuri.

Kada su tako ceo dan proveli zajedno, pokazujući jedan drugome šta ko zna i može, Krivonogi Gerb i Pekos Bil uveče krenuše na put. Veoma su se mučili idući, i morali bi seći put kroz gusti mrak teksaške noći da to nije činio Bilov panter svojim neobično oštrim pogledom. Pred zoru stigoše na jedan veliki ranč, i tu Bil poče da radi.

Ubrzo se Pekos Bil proslavio kao najbolji kauboj Teksasa i kao nenadmašni radnik. Mogao je da uhvati i žigoše deset hiljada divljih goveda na dan, i jedini je bio u stanju da skrene džinovsko krdo bizona sa puta. Bio je u stanju da petnaest dana ne silazi iz sedla,

mogao je da popije tuce buradi kafe i pojede celu jednu bizonsku porodicu, ako je bila dobro ispečena.

Ali Bil je bio i više nego dobar kauboj. Bio je najobesnije stvorenje i najljući momak zapadno od Alamoa, što će reći da je bio kauboj nad kaubojima. Skakao je bolje nego zec, a s jelenima se takmičio u trčanju i uvek ih pobeđivao. Bio je izdržljiviji od mazgi kopača zlata, a mogao je metkom da pogodi vrh igle s rastojanja od jedne milje. Kada je pronašao laso, mogao je njime tri puta uzastopce da uhvati mrava za članak srednje leve noge, nijednom ne pogrešivši. Mogao je da pljune preko dva sreza, kada bi se na to usredsredio. Neki ljudi tvrde da su ga videli kako leti kad god bi se žurio. Mada ne može da se veruje svemu što ljudi pričaju, sigurno je da su veštine Pekosa Bila bile od koristi ne samo za kauboje već i za sav okolni svet. Zato su se ljudi sećali Bila uvek kada bi bili u nevolji, a Bil, koji je imao neverovatno oštar sluh, čuo bi kako ga ljudi pominju u svojim mislima i žurio bi da im pomogne. Brži od oluje, Udovotvorac ili Veliki Panter nosili su ga tamo gde je bio potreban, tako da je Bil uvek stizao na vreme. Mogao je da pođe iz jednog mesta u pet sati ujutro, a da na cilj svog putovanja stigne oko dva istoga jutra, kako bi mogao da odspava dva-tri sata pre nego što će doći nesreća zbog koje su ga ljudi pozvali. Bio je tako vešt da je prestizao vreme i mogao da spreči ono što se već desilo.

Svojim revolverom i svojim lasom Bil je pobeđivao sve što se opiralo, a takođe i sve što nije pružalo otpor. Tako se jednom prilikom daleko na Jugozapadu pokvarilo vreme. Preko ravnice je počeo da besni uragan, čupao je drveće iz korena, vadio kuće iz temelja i sve to, zajedno sa stokom, stogovima sena, krdima bizona i drugih životinja, s ljudima i njihovim stvarima, nosio iz države u državu.

Ljudi po rančevima počeli su da se ukopavaju u zemlju da bi se sakrili od vetra, jer ciklon ipak nije mogao da prevrne zemlju. Oni koji su bili poneti uraganom gore su lovili i pekli meso, kuvali ga u svojim kazanima, muzli krave i pravili maslo, ali i njima, kao i onima pod zemljom, bilo je dosadilo da žive onako kako nikada nisu živeli. Neko od njih se setio Bila, a Bil je to čuo, seo na Udovotvorca i odjurio da pomogne ljudima, koji su već nedeljama živeli u vazduhu ili pod

zemljom i koji su se bojali da će ostatak svoga života provesti kako ne treba.

Čim je Bil seo na svog konja i pojahao ga, našao se gde je bila potrebna pomoć. U galopu i sam sličan uraganu, Bil je zavrteo laso, iznenada ga pustio i uhvatio uragan pre nego što je ovaj uspeo da se okrene. Potom je počeo da steže i kroti uragan, i posle nekoliko trenutaka ovaj je bio smiren i pažljivo položen na zemlju. Iz njegovog levka, kao iz kakvog džinovskog tunela, počeli su da izlaze ljudi, na kolima, konjima i peške, noseći svoje stvari, a zatim su istrčale sve životinje i pobegle u obližnje šume. Kažu da zato ima toliko zverinja u šumama jugozapadnih Sjedinjenih Država. Naravno, nije potrebno reći da je uragan priznao da je pobeđen i da ga je Bil kaznio time što se s njim poigrao vukući ga po preriji kao neko pitomo jare. Ljudi kažu da tako nešto nisu nikada ranije videli i da se to više ne može desiti.

Drugom prilikom je Bil spasao Teksas veoma opasne suše. Puna dva meseca kiša nije padala, a sunce je žestoko pržilo isušenu i prašnjavu ravnicu. Nebo je bilo vrelo i suvo, bleštavo kao vatra u preriji i svetloplave boje. Bilo je izbledelo na suncu. Letina se osušila, reke su nestale, a izvori se pretvorili u skorele blatnjave rupe. Ljudi su bili toliko žedni da nisu znali šta da rade.

Tada se neko setio Bila, i još nije stigao ni da kaže: „Pozovimo Bila, on će sigurno moći da nam pomogne...“ a Bil, koji se tog trenutka nalazio u Kaliforniji i spremao se da preseli jednu planinu jer mu se nije dopadao njen dotadašnji položaj, pojavio se na svom konju vitlajući lasom.

U trku je pogledao stoku kako stoji izgubljena i isplaženih jezika, reke koje su presušile, žedne ljude i farme pokrivene prašinom. Ne zaustavljajući se, okrenuo je konja i pomislio:

„Baš sam sad u Kaliforniji video nešto što bi ovde moglo da koristi."

Dok su se ljudi u čudu pitali zašto je Bil dojurio i odmah otišao, ništa ne uradivši niti rekavši, Bil je ponovo došao iz Kalifornije vukući za sobom ogroman crni oblak, koji je lasom uhvatio nad Tihim okeanom, veoma pažljivo ga vezao i dovukao što je mogao nežnije.

Teksašani su klicali pozdravljajući Pekosa Bila. Svi su bili istrčali i poskidali šešire da bi na goloj glavi osetili kišu.

Kada se oblak našao nad najsuvljim delom sušom ugrožene teritorije, Bil povuče konopac dvatri puta, dobro prodrma oblak i ovaj, pošto ga je jako bolelo mesto gde ga je stezao Bilov konopac, poče da plače i moli za milost. Na zemlju pade obilna i ravnomerna kiša. Reke se ponovo napuniše, letina je u toku sledeće noći ponovo izrasla, a izvori zažuboreli. Sledećeg jutra Teksas se zelenio kao bašta ili jabučnjak Džonija Jabukovog Semena.

Kada je Bil zaključio da je na Teksas palo dosta kiše, odvukao je oblak na Jug i tamo ga dobro protresao. Oblak je pustio veliku vodu, koju ljudi sada zovu Meksički zaliv, a zatim otišao da se daleko nad Atlantskim okeanom oporavlja od Bilovot lasa.

U to vreme su po Teksasu harali razbojnici i neprijateljski raspoloženi Indijanci. Ali Pekos Bil je s njima veoma lako izlazio na kraj. Mada nikada nije prvi tražio kavgu niti je ikada pravio neprilike, Bil je uvek bio spreman za borbu. Mnogi zli ljudi su se teško1 i duboko kajali što su ikada stali Bilu na put i tako saznali da treba ostaviti na miru i njega i zemlju u kojoj živi.

Jednom prilikom je neka grupa razbojnika počela da goni ukradeno krdo Bilovih najboljih goveda. Sama činjenica što su ukrali baš Bilovu stoku svedoči kako su to bili loši i neiskusni razbojnici. Tek prispeli s Istoka, oni ne behu još stigli da se oduče od glupih istočnih navika. Bili su pravi šegrti u razbojnikovanju, veoma neiskusni i smešno samouvereni. Ukrali su najbrže konje, nova sedla i vrlo dobre puške pre nego što su došli na Zapad da budu razbojnici, i kako su bili nevešti i zle sreće, naiđoše baš na Bilovo krdo i poteraše ga najbržim trkom prema Severu.

U to vreme Bil nije bio kod kuće. Nalazio se znatno južnije, gde su ga ljudi zadržali da ga počaste što je nekoliko dana ranije svojim mamuzama iskopao korito reke Rio Grande. U stvari, Bil je korito iskopao zato što je jašući po velikoj vrućini ispraznio čuturu i ožednio. Neki kažu da mu se čutura ispraznilo zato što ju je probušio jedan preživeli i osvetnički raspoloženi Veliki teksaški komarac, ali to očigledno nije istina, pošto znamo da je Bil u svoje vreme bio pobio sve komarce u Teksasu. Bilo kako bilo, Pekos Bil je morao da stvori

reku da ne bi trpeo žeđ, i ljudi su ga hvalili i častili što je reka bila preko potrebna tom kraju Teksasa.

Na nesreću razbojnika, jedan od njih pomisli: „Šta li će da učini vlasnik ove stoke kad bude video da je nestala?“

Istog trenutka kada je razbojnik to pomislio, Bil saznade da mu je stoka ukradena i skoro u istom času nađe se za petama razbojnika.

— Ehej, šta radite, vi, lopovski zečevi! — povika on. — Stanite, ili ću vas sve odjednom baciti u okean!

Da su razbojnici bili iole pametni, oni bi istog trenutka stali i mirno vratili stoku u korale. Ali to su bili žutokljunci, i zato pojuriše prema brdima, goneći stoku što su mogli brže. Bil jurnu za njima, i tolika se prašina podigla da pune tri nedelje ništa nije motlo da se vidi u celom Severnom Teksasu.

Naravno, razbojnici nisu imali nikakvog izgleda. Bil je tako jako viknuo da se zemlja zatresla pod konjskim kopitama, trava poletela u vazduh, a stenje počelo da se lomi i odronjava niz planinske strane. Jedna ogromna stena pade ispred samih razbojnika i zamalo što ih nije smrskala. Bil je u međuvremenu stao i počeo da se smeje toliko da je rebra morao da drži kako mu ne bi pootpadala. Kada se najzad umirio, on siđe s konja, skoknu do razbojnika i jednim jedinim udarcem uputi ih preko ravnica, planina i Misisipija. Zatim uhvati konje razbojnika, dobro ih zavrte levom rukom i uputi za gospodarima. Ni jedni ni drugi više nisu viđeni u Teksasu. Razbojnici su bez sumnje postali dobri i pošteni farmeri, jer teško da iko može ostati razbojnik posle takve lekcije.

Najsmešnije u vezi s ovim razbojnicima bilo je to što im je Bil, oteravši ih jednim udarcem, bio izbacio iz džepova sve zlato i iz vilica sve one smešne zlatne zube koje ljudi na Istoku stavljaju. Sve ovo zlato se ravnomerno prosulo i rasprostrlo, pa ga ljudi i danas nalaze u teksaškim planinama.

Tako se Bil obračunao s razbojnicima koji su pokušali da ga opljačkaju. Može se reći da je, s druge strane, prema Indijancima bio mnogo nežniji. Uvek se trudio da sukobe s Indijancima okonča pre nego što dođe do otvorene borbe.

Tako je jednom malo jahao kroz Arizonu da se razonodi i da ubije vreme. Arizona je bila pusta i tužna zemlja. Malo šta se u njoj nalazilo sem tamnosivih stena. Bil je uvek smatrao da je Arizona neobično ružna.

Dok je tako jahao, on začu iza jedne planine divlju dreku, sličnu skičanju nekog džinovskog praseta koje spremaju za klanje.

— Izgleda da su ovo Indijanci — reče Bil svom Udovotvorcu. — Bilo bi bolje da pogledamo šta se dešava.

Pošli su kroz stenje vrlo polako i tiho klizeći kao gušter koji traži svoju rupu. Vika je svakog trenutka postajala sve jača i sve divljija. Doboši su bubnjali kao pomahnitali.

Kada je dreka došla već skoro do vrhunca, Bil kliznu iz sedla i otpuza dalje da pogleda pored jedne stene šta je to, mada je imao tako oštar vid da je mogao da vidi i kroz kamen. Ugledao je gomilu od pet stotina Indijanaca koji su vikali, pevali i skakali oko vatre.

Nije bilo teško utvrditi da se celo pleme opasnih arizonskih Indijanaca sprema za ratni pohod. Bil je blizu vatre video rupu iz koje su Indijanci iskopali ratnu sekiru, i sigurno je da nikada u svom životu nije video toliko nagomilanih ratnih boja. Neki Indijanci su bili obojeni crvenom, neki svetloplavom, a neki opet zelenom bojom. Mnogi su imali žute pruge na grudima i obrazima. Veliki poglavica, koji je imao dugačke zelene šare na leđima, vodio je kolonu Indijanaca koji su. ga pratili, igrajući svoju najbešnju ratnu igru. Pleme je izgledalo veoma razljućeno, i kao da se spremalo da celu Arizonu isecka na komade i pojede je za doručak sledećeg dana.

,,Bolje bi bilo da se ovo što pre prekine“, pomisli Bil, trže svoj revolver i dade se na posao.

Prvo izbuši sve bubnjeve, i istog trenutka igra se prekide. Mnogi Indijanci se skameniše u položaju u kojem su se našli. Bil drugim metkom poskida pera s poglavičine perjanice, trećim rasturi vatru i poplaši konje, a sa sledećih deset metaka uništi stotinu tomahavaka.

Dok je Bil pucao, Indijanci su skakutali po ledini kao kokice u šerpi. Nisu mogli da odrede otkuda dolaze meci, jer je Bil koristio okolno stenje i krive putanje zrna, pa su pomislili da ih je napala čitava vojska. Tu je Bil uvideo koliko je korisno biti majstor-strelac,

pucati na stenje tako da se meci odbijaju i tek potom pogađaju cilj, i pucati na lakat, da metak skrene s putanje čak i pod pravim uglom. Ratoborni Indijanci su bili tako iznenađeni i tako su se uplašili da su prvo iskočili iz svog ratnog perja, a zatim i iz svojih ukrasa. Jednostavno su ostavili boje i pobegli, a ratne boje, crvena svetloplava, žuta i zelena, popadale su na zemlju pošto ih više ništa nije držalo.

Sve ovo za Bila nije predstavljalo neki izuzetni napor zato što je on mogao da savlada hiljadu Indijanaca pre doručka i da se nimalo ne umori. Verovatno se o ovom događaju ne bi ni pričalo da on nije ostavio trag koji se i sada vidi. Kada su Indijanci pobetli glavom bez obzira, a boje popadale na zemlju, taj kraj Arizone sasvim se promenio. Boje su dale stenama nov i lep izgled, i tako je na mestu sive, tužne i dosadne pustinje stvorena takozvana Obojena pustinja, kako ju je zbog njenih duginih boja nazvao Pekos Bil. Ljudi i danas idu u Arizonu da vide ovo čudo, i svi koji su ga videli uverili su se u Bilovu veštinu.

U vreme kada je Pekos Bil bio zaposlen kao običan kauboj rad sa stokom nije bio nimalo lak ni zabavan. Pre svega, niko nije znao za laso. Ako je neko hteo da uhvati govedo, morao je da stavi debeo i jak konopac na zemlju, da raširi omču što je mogućno više i u sredinu kruga stavi grumen soli ili kakvu drugu stvar koju goveda vole. Tada je morao da se sakrije u obližnji žbun i čeka da dođe neka glupa krava i uhvati se na mamac. Ako je čovek imao dosta sreće, mogao je u najboljem slučaju da uhvati jedno grlo nedeljno.

Pekosu Bilu se ovako spor rad i čekanje nisu dopadali. Zato je seo da nešto smisli, rekavši:

— Pustite me da razmislim, momci.

Kada je dobro razmislio, utvrdio je da mu je potreban mnogo duži i jači konopac od onog koji su kauboji do tada koristili. Zato je sledećeg jutra odjahao u preriju i našao jedno tuce žilavih i poludivljih goveda. Tiho i neprimetno im se privukao, uhvatio ih za repove i viknuo što je mogao jače:

— Uuuuuuhhhhuuuuuu!!!

Treba reći da je bilo jedva dve-tri stvari i jedan ili dva čoveka koji se ne bi uplašili kada Bil tako vikne. On je mogao da preplaši

peščanu oluju i svaku stenu u Teksasu. Kada je tako jednom viknuo, kaktusi su se naježili i dobili bodlje koje i danas imaju, jer znamo da su pre Pekosa Bila kaktusi bili glatki kao jabuke.

I tako, dok je držao goveda za repove, Pekos Bil viknu jednom, pa ponovi svoj strašni poklik, a goveda se toliko preplašiše da skočiše po sto do sto pedeset metara u vazduh. Pošto ih je Bil vrlo čvrsto držao, goveda su morala da iskoče iz koža i da pobegnu, a kože su se isteglile i ostale u Bilovoj ruci.

Bil je ovaj svoj trik ponovio nekoliko puta, i tako lako i brzo došao do dovoljne količine kože. Kada je kožu očistio i osušio, isekao ju je u dugačke tanke trake, koje je povezao i isprepleo i tako napravio prvi kaubojski konopac poznat pod imenom „laso“. Ovaj kožni konopac bio je neobično jak i elastičan. Uopšte nije mogao da se prekine, a ako bi ga Bil slučajno pustio, ispravljao se u beskrajnu i kao strela pravu kožnu šibu. Neki kažu da je Bilov laso bio dugačak kao polutar, ali se to ne može utvrditi. Možda je bio malo kraći ili malo duži, ali sigurno je da je odgovarao Bilu, čim je on bio njime zadovoljan.

Tako je Bil pronašao laso i, istovremeno, veštinu bacanja lasa. Mada mu se laso sam ispravljao, pa je Bil morao samo da ga upravi prema onome što je hteo da uhvati, nije bilo lako izmisliti veštinu korišćenja lasa, jer je to bilo sasvim novo kaubojsko oruđe. U stvari, najviše vremena je Bilu oduzelo podučavanje kauboja u ovoj veštini. Bil je znao hiljadu raznih načina bacanja, koja je prvog dana izmislio, ali je uvek koristio samo tedan, onaj najbolji. Koji je to na

čin, teško je sada reći i ljudi se još oko toga prepiru. Glavno je to da je Bil na svoj način lasom hvatao sitne komarce, koji su se ko zna otkuda pojavili u Teksasu, i da je mogao da uhvati svaki korov i svaku stenu pre nego što je uhvatio prvo govedo. A kada je uhvatio prvo govedo, nije mu bilo teško da uhvati i drugo i treće. Zatim je uspeo da uhvati odjednom dva, pa tri, pa tuce, pa stotinu, i najzad celo krdo. Sada više nije bilo nikakve teškoće u hvatanju stoke, pa su ljudi imali više vremena. Da ne bi izgubio brzinu i veštinu bacanja, Bil je počeo da hvata orlove nad Stenovitim planinama i sve druge ptice koje su letele nad Amerikom i dosađivale ljudima i životinjama. Lasom je Bil oslobodio svoju stoku dosadnih stočnih muva, i sigurno

je da ih uopšte ne bi bilo da se one nisu tako brzo množile da je bilo nemogućno sve ih pobiti. Dok su svi kauboji koji su živeli u Bilovo vreme vežbali u rukovanju lasom, Bil je hvatao laste u letu i ne gledajući ih. Prosto je znao da mu je neka lasta za leđima, bacao je laso i vrlo nežno je hvatao za noge, a zatim bi je privukao sebi, pomilovao je, dao joj neku mrvicu i naročito za nju uhvaćenu muvu, ponovo je pomolovao i puštao.

Pekos Bil nije izmislio samo laso i veštinu bacanja lasa. Pošto je uhvatio ogromna stada stoke koja su lutala po svim ravnicama južnih Sjedinjenih Država, Bil je morao na neki način da obeleži svoju stoku. Zato je izmislio usijani žig i žigosanje goveda. Tako su ljudi uvek znali čije je koje govedo, a kada je sva stoka u Teksasu žigosana, nijedan odmetnik od zakona nije se usudio da dirne goveda sa žigom Pekosa Bila.

Bil je nastavio da izmišlja nove kaubojske veštine i nove poslove, koji su kaubojski posao učinili lakim i zabavnim, i koji su doneli nove i dobre zarade kaubojima. Između ostalog, Bil je izmislio da bikovi treba da predvode stada, a bikove je pripitomio i potajno se s njima savetovao, popggo je, naravno, znao goveđi jezik. I mada su kauboji posle Bilovih izmišljanja uvek imali više vremena nego do tada, počeli su da mrze one trenutke kada se Bil zamisli kraj vatre i ućuti. Zato su počeli da mu dosađuju u takvim trenucima i da mu smetaju pri izmišljanju.

Kada je Bil izmislio sve kaubojske poslove koje ovi i danas obavljaju, i kada im je rad olakšao što je mogao više, pa su ljudi imali dosta vremena, Bil sede da dobro razmisli kako bi pronašao kaubojske zabave.

Posle sedam dana razmišljanja pored vatre Bil pozva svoje ljude i reče im:

— Kauboji su naučili da rade zajedno i da zajedno, drugarski i nesebično žive. Ali još ne znaju da se zajedno zabavljaju. Prvo, malo zabave nikada ne škodi, i drugo, ljudi treba od kojota da nauče da je zajednička zabava najbolja. Zato sam izmislio kaubojske igre koje će se zvati „rodeo“. Posle prvog sledećeg skupljanja stoke Pištolj Smit i ja pokazaćemo vam šta sam izmislio.

Prvo sledeće ganjanje i hvatanje stoke bilo je posle dve-tri nedelje. Kada su svu stoku saterali u korale, Pekos Bil je sa svojim najboljim prijateljem i saradnikom, velikim Pištolj-Smitom, izveo prvi rodeo u istoriji Teksasa.

Radeći krišom i daleko u preriji sa Smitom, Bil je uvežbao nekoliko naročito besnih i za tu priliku uhvaćenih bikova. Prvo je Pištolj Smit uveo jednog bika u široko, ograđeno i ukrašeno igralište, koje su sa svih strana okružavale hiljade okupljenih i radoznalih stočara. Kada je uveo bika, Pištolj Smit iznenada trže laso i oslobodi bika. Pekos Bil, koji je bio sakriven između bikovih nogu, odjednom skoči biku na leđa i pojaha ga. Bil pusti što je mogao jači i strašniji urlik planinskog lava, istovremeno dražeći bika po ušima svojim šeširom, koji je, uzgred budi rečeno, zahvatao četrdeset litara piva.

Bik se osvrtao na sve strane, gledajući kuda bi mogao da pobegne, ali, uplašen jezivim Bilovim urlikom, nije mogao da pronađe uzani i prikriveni prolaz. Uveren da mu se na leđima nalazi panter, bik je skakao kao pomahnitao, valjao se, đipao, džilitao se, mukao i šta sve nije radio da bi se oslobodio napasti, ali bez uspeha. Kauboji su bili oduševljeni.

— Dao bih sve plate za deset godina unapred da mogu tako da jašem — rekao je jedan, ali ga niko nije čuo, jer su kauboji toliko vikali da se do neba čulo.

Kao vrhunac svega bik tako naglo i visoko skoči u vazduh da je čak i svemoćni Pekos Bil sleteto s njegovih leđa i tresnuo o ledinu. Ali istog trenutka on skoči na noge i, malo ljut, baci laso, uhvati bika za rogove, svuče ga na zemlju, potrča malo za njim i opet mu se nađe na leđima.

Ponovo je bik pokušao sve što je znao i mogao, ali Bil je ovoga puta bio pametniji. Čvrsto je zaglavio stopala između bikovih rebara, tako da je prosto bio srastao s bikom, i hladnokrvno je počeo da izvodi svoje veštine lasom. Vrteo je veliki krug od konopca, spuštao ga i dizao goredole, okružavajući i sebe i bika. Kada se dovoljno naigrao, bik je bio tako umoran da su ga morali izneti iz igrališta. Bil je, međutim, naredio da mu dovedu jednog tek uhvaćenog i sasvim divljeg mustanga. Kada su uveli konja, Bil mu se istog trenutka vinu na leđa i ponovi sve što je radio s bikom. Kauboji su poludeli od

zadovoljstva. Tada Bil siđe s konja, okrete se oko sebe, klanjajući se okupljenim ljudima, a zatim istrča iz igrališta.

Posle nekoliko trenutaka vrati se noseći punu torbu raznih sitnih stvari. Vinu se na leđa divljem konju, ponovo ga ukrotio i pozva Pištolj-Smita, koji ujaha kao besan na jednom isto tako divljem i snažnom mustangu. Dok su im se konji, ohrabreni što su zajedno, ponovo džilitali i trudili da zbace svoje jahače, Bil poče da baca razne predmete u vazduh, jedan za drugim, brzo kao munja. Dok je prava kiša raznih predmeta, razne veličine i oblika, letela kroz vazduh, Pištolj Smit je na svaki predmet pucao, skidajući ih jedan za drugim podjednakom brzinom. Jaje je pogađao tako što je pravio samo dve male rupe, koliko da metak uđe i iziđe. Neobičnom preciznošću pogađao je novčiće od četvrt dolara tačno u sredinu, a pera cepao po dužini, ne pokvarivši nijedno. Konačno Pištolj Smit opali u vazduh, a istog trenutka opali i Pekos Bil. Bil je pucao tako vešto i precizno da je pogodio Pištolj-Smitovo zrno i razneo ga svojim metkom. Zatim su Smit i Bil bacili u vazduh jedan komad gvožđa i mecima ga držali u vazduhu čitav sat. Kada je komad gvožđa najzad pao na zemlju, ljudi videše da su od njega Smit i Bil izvajali mecima figuru kauboja na konju koji galopira.

Sve ovo je bio samo uvod. Pošto je pokazao veštinu jahanja bikova, kroćenja divljih konja i neobično preciznog i umetničkog pucanja, Bil objavi okupljenom svetu da je figuru kauboja smislio kao nagradu za pobednika svakog budućeg rodea, i da će im tek sada pokazati šta je sve I31MISLI0.

Ljudi su zanemeli, zapanjeni, jer zbilja nisu mogli da zamisle neku veću veštinu od ovih koje je Bil već pokazao. U tom trenutku u igralište je uleteo jedan sasvim besan i divalj bik, koga je pustio Pištolj Smit.

Bil projaha jednom u galopu pored bika, koji je pucao od besa i snage, a zatim skoči s leđa konja u najbržem trku, vitlajući što je mogao brže i snažnije svojim lasom. Čim je Bil dodirnuo zemlju, njegov laso se omota oko bikovih rogova. Sledećeg trenutka Bil mu se nađe na leđima i, prebacivši svu svoju težinu preko leve ruke na bikov levi rog, primora ga da mirno legne na bok. Dok bi čovek lupio

dlanom o dlan, bik je ležao na zemlji, bespomoćan kao zec uhvaćen u kljuse.

— Tako mi života, ovako nešto nisam ni sanjao da ću videti! — urlao je rančer Stari Baldi, inače čovek najbujnije mašte u Teksasu, koji je uvek smišljao neke neostvarljive i sasvim šašave stvari.

Tek što je Pekos Bil pokazao ovu veštinu, Pištolj Smit uvede drugo, podjednako besno šareno divlje govedo. Pekos Bil skoči na leđa malopre ukroćenog konja, bacajući istovremeno preko glave laso. Kad se on našao na konju, govedo je ležalo na boku, a sve četiri noge su mu bile vezane trostrukim vezama.

— Do sto đavola! — psovao je Stari Baldi, potpuno izbezumljen od ushićenja. — Ovaj Pekos Bil je osmo svetsko čudo.

Kada su Pekos Bil i Pištolj Smit pokazali šta znaju, došao je red da Riđi Rodžers pokaže svoju snagu. Pošto su nekolicina ljudi, na molbu Riđeg Rodžersa, zavezali noge jednom neobično teškom i krupnom govedu, ovaj ga jednom rukom uhvati za rogove i podiže u vazduh. Držao je govedo u vazduhu pola sata, a zatim počeo da ga baca i hvata u ruke, kao neku veliku mesnatu loptu. Divlje tapšanje prolomi vazduh. Čuli su se uzvici:

— Teško je sigurno pola tone!

— Ovo je neverovatno!

— Rodio se novi, kaubojski Herkul!

— Uraaaa!!!

Potom je Debeli Adams pokazao ljudima svoju trkačku veštinu. On je bio tako brz da je mogao pobeći od sopstvene senke. Istupio je napred, pozdravio okupljene kauboje i pružio ruku Starom Baldiju. Dok je Stari Baldi podigao ruku da se pozdravi, Debeli Adams je nestao, i Stari Baldi ga vide sto metara dalje, kako još pruža ruku i viče:

— Ej, Stari, ti sigurno vidiš dvostruko! Ja sam ovde, a ne tamo gde ti misliš. Šta si ispružio tu šapu?

Istog trenutka Baldijeva šaka se nalazila u Adamsovoj. Ovaj je bio dotrčao i prihvatio pruženu rančerovu ruku.

Stari Baldi se skoro oneovestio od iznenađenja i oduševljenja. Jedva je stigao da kaže da sanja i da sve to nije istina.

Okupljeni kauboji bili su dosta čuli o veštinama kuvara Pasulj-Hola, i zato ga pozvaše da i on pokaže šta zna. Pasulj Hol iziđe iz gomile, noseći usijani tiganj za pečenje palačinki, nasu u tiganj testo i, kada se ono ispeklo, baci ga u vazduh. Polupečeno testo polete u vazduh i podeli se na tri potpuno jednake palačinke, koje su jedna za drugom padale, a kako bi koja pala, tačno na sredinu usijanog tiganja, Pasulj Hol bi je dočekao i izbacio tako brzo da je stizao da prihvati sledeću i s njom uradi isto. Tako je ispekao sve tri palačinke i bacio ih narodu, prethodno ih namazavši pekmezom od jabuka. Ljudi nisu bili sigurni da li je Pasulj Hol čarobnjak ili običan kuvar, i mnogi su mislili da je on posle Pekosa Bila najveći veštak. U stvari, varali su se, jer Pasulj Hol nije bio ni čarobnjak niti običan kuvar, već kuvar Bilove družine, što vrlo mjnoto znači ako se ima u vidu da su Bilovi kauboji, posle Banjanovih drvoseča, bili najveće izelice i sladokusci u Sjedinjenim Državama. Pasulj Hol je, međutim, nastavio da izvodi svoje veštine. Nasuo je testo za tri palačinke u ponovo zagrejani tiganj i sve tri ispekao u jedan mah, vešto ih odvajajući pokretima tiganja. Kada su se ispekle s jedne strane, Hol ih baci u vazduh i jednu dočeka na sredinu tiganja, da je dopeče, a druge dve, koje su se u letu spojile u jednu, pečenu s obe strane, pokloni Starom Baldiju, koga su povratili iz nesvestice.

Treća i poslednja majstorija Pasulj-Hola bila je ta što je jednu džinovsku palačinku, koju je ispekao s jedne strane, bacio u vazduh punih sto metara visoko i dočekao je ne pomerivši se s mesta niti pokrenuvši tiganj. Kada se džinovska palačinka ispekla s druge strane, Pasulj Hol je hitnuo u vazduh što je motao jače i ona je poletela, na očigled okupljenog sveta, penjući se sve više i više da bi se najzad izgubila iz vida.

— Ovu palačinku namenio sam ljudima na Mesecu — reče Pasulj Hol, koji je bio poznat po svom dobrom i darežljivom srcu.

Ljudi su, potpuno izbezumljeni, urlali od zadovoljstva i bacali svoje šešire u vazduh. Slava Pasulj-Hola bila je osigurana.

Dok je Pasulj Hol odlazio uz poklike mase, Pekos Bil iziđe na sredinu igrališta i, kada je jedva umirio svet, reče:

— Priredba ne bi bila potpuna kad ne bi bilo muzike. Mašmaut će vam pokazati svoju veštinu na usnoj harmonici, a Dojl zvani Žabac

pokazaće svoju igračku veštinu.

Mašmaut je tog dana bio u dobroj formi i veoma raspoložen prikazanim majstorijama, pa, bojeći se da ne zaostane za svojim drugovima, stavi u usta dve usne harmonike odjednom i zasvira dve melodije istovremeno. A Dojl zvani Žabac zaigra na ovu muziku dve igre, na taj način što mu je jedna noga igrala jednu, a druga drugu igru. Ljudi su tapšali, vikali, treskali i topotali nogama, zviždali od oduševljenja i terali ih da ponove svoju majstoriju. Oni su to učinili, a ushićenje okupljenih ljudi došlo je do vrhunca. Kauboji su se valjali od zadovoljstva, besneli i pucali u vazduh.

Kada se napokon sve smirilo i završile se prve kaubojske igre, kasnije poznate pod nazivom rodeo, mnogi ljudi priđoše Bilu da mu čestitaju.

— Niko sem tebe nije mogao da smisli ovako nešto — govorili su mu ljudi.

Pekos Bil je, naravno, bio skroman. Ponosio se svojim pronalaskom, ali nikome to nije pokazao.

— Trudili smo se da vam pružimo malo zabave — rekao je — da bismo uneli malo mršavog veselja u ovaj naš rad. Trebalo je da se svake godine veliki posao otpremanja stoke na pijace završi ovakvim priredbama. Ja tako mislim, a vaše je da prihvatite ili odbacite.

— Sasvim si u pravu, kao i uvek —raču se odgovor iz nekoliko stotina grla.

— Bilo bi dobro da ove igre postanu opšte — nastavio je Pekos Bil. — Pošto se završi posao, možemo na igrama uvesti nagrade, prvu, drugu i treću, za sve veštine s konjima, kao i posebne nagrade za bacanje lasa. Trebalo bi posebno nagrađivati majstorije s pištoljem, a takođe uvesti nagrade za kroćenje goveda, vezivanje goveda, veštinu u svirci i igri. Onda će nam tek rodeo pružiti dosta veselja, a ljudi će se radije vežbati i prijavljivati za rodeo ako budu imali u izgledu nagradu. Biće svakome čast da osvoji neku nagradu.

— Opet si u pravu, Bile! — vikali su kauboji. — Tri puto ura za Pekosa Bila, kauboja nad kaubojima!!!

— URA! URA! URA! —raču se gromoglasan poklič, a zatim se okupljeni ljudi rasporediše oko stotinu malih logorskih vatri da

večeraju i završe svoje veliko veselje.

Sledećih meseci cena korbača porasla je dvostruko, a narudžbine municije su se toliko nagomilale da je trebalo punih sedam nedelja čekati za novu količinu revolverskih i puščanih metaka. Svi divlji ždrebci u Teksasu bili su ukroćeni za tri nedelje, pa su ljudi išli da ih love po Arizoni, Novom Meksiku i Kanzasu. Na istok je otišla porudžbina za milion novih kolana, izuzetno jakih i širokih.

Kada su svi kolani i sva sedla u Sjedinjenim Državama bili pokupovani, i kada su se istrošile sve zalihe u Americi, preko Atlantskog okeana otišla je u Englesku porudžbina za drugi milion sedala s jakim i širokim kolanima. Izmeću Misisipija i Okeana osnovano je te godine trideset novih fabrika usnih harmonika.

Tako je Pekos Bil razbudio duh kaubojskih igara i tako je stvoren rodeo. Širom prostrane prerije goniči stoke su se takmičili u raznim kaubojskim veštinama, pevali, igrali i spremali se za osvajanje neke nagrade na nekom budućem rodeu. A rodeo će postojati dokle god bude divljih konja koje treba ukrotiti, dokle god postoje revolveri i municija i dokle god se mogu naći dugoroga teksaška goveda koja treba golim rukama savladati i vezati.

Posle svega ovoga kaubojski život dobio je vid koji ima i danas. Posle napornih poslova koje je izmislio Bil i korišćenja svih vrednih Bilovih pronalazaka, ljudi uz vatru sede i spremaju se za rodeo, pričaju i jedu i rade mnoge druge stvari onako kao što su ih crvi put radili Bil i njegovi drugovi. Pa ipak, Bil posle svega nije motao da se smiri. Bio je i dalje skitnica, lutao je prerijom, pomagao ljudima, borio se za pravdu, gonio razbojnike, sprečavao ratove s Indijancima i, uprkos svemu, osećao se vrlo usamljen. Njegov najbolji prijatelj bio mu je njegov konj Udovotvorac, a takođe je imao dobre prijatelje u svojim drugovima: panteru, koga je jahao na težim putovanjima, i zvečarki, koja mu je služila kao korbač. Ali uglavnom je Pekos Bil bio sam, i jedino društvo na njegovim dugim jahanjima bili su mu kaktusi, kojima je on dao bodlje i tako ih zaštitio od proždrljivih životinja, i sunce i mesec, s kojima je uvek prijateljski razgovarao.

Međutim, jednoga dana dok je, ko zna zašto, jahao uz reku Kolorado, Bil ugleda neobičan prizor. Jedna žena je skakala po

talasima, jašući na velikom somu. Bil priđe bliže reci i pogleda kakvo je to čudo.

Žena je jahala na somu velikom kao bik i strahovito klizavom, držeći ta za brkove. Jurila je kroz bujicu, jašući bez ikakvog sedla, i skakala sa somom, koji je poludeo od straha, po nekoliko desetina metara u vazduh. Čim je to video, stari momak Pekos Bil se smrtno zaljubio. Morao je priznati da ribu nije nikada ni pomislio da pojaše.

On se obrati dvojici, učtivo je pitajući kako se zove. Zvala se Slatka Sju i odmah mu se pohvalila da može pojahati sve što korača, trči, pliva, gmiže i leti, i da sve svoje vreme provodi pokazujući svoju jahačku veštinu.

Pekos Bil je bio siguran da je ona devojka iz snova, da je najlepša na svetu i da je stvorena da bude njegova žena.

— Nikada nisam sreo takvu devojku — reče joj Pekos Bil. — Da li bi htela da se udaš za ovakvog kojota kao što sam ja?

— Da, momče — odgovori Slatka Sju. — To hoću i to sam uvek želela. Ali, moraš mi obećati dve stvari. Prvo, hoću da mi kupiš jastuče kakvo žene sada stavljaju ispod suknje, ali takvo jastuče kakvo nema nijedna. Drugo, hoću da na dan venčanja pojašem tvog konja. Ako mi to obećaš, udaću se za tebe.

— Šta se tiče prvog, — reče Bil — obećavam ti. Kupiću ti jastuče kakvo nose samo najveće dame. Čak i bolje od tog; to će biti najbolje i najlepše jastuče na svetu. Ali te molim da na drugo i ne pomišljaš. Niko sem mene ne može da pojaše Udovotvorca. Niko ne može da se zadrži u sedlu na njegovim leđima. Taj konj je zbacio sve jahače zapadnih ravnica, a mnoge je čak ubio. Suviše si mi draga da bih ti dozvolio da mu se popneš na leđa.

— Ako ga ne budem jahala, neću da se udam za tebe — reče odsečno Slatka Sju. — To je moja poslednja reč.

Pekos Bil je s pravom bio protiv takve želje, ali toliko je voleo Slatku Sju da joj je morao obećati ono što je tražila. Nadao se da će devojka bar srećno pasti kada bude poletela s Udovotvorčevih leđa, pa joj je zato obećao da će joj dati da ga pojaše. Rekao je:

— Pobedila si me, lepotice. Pristajem, ali se bojim da ćemo se oboje zbog toga kajati.

Dan Bilove svadbe bio je najsvetliji, najveseliji dan u istoriji Teksasa. Kauboji sa svih strana sveta čuli su za svečanost i okupili su se u ogromnom broju. Kojoti, divlji zečevi, prerijski psi, zvečarke, gušteri, škorpioni i sve druge životinje koje su tada postojale u Teksasu poslale su svoje izabrane predstavnike da vide svadbu. Divlja mačka je pevala solo, a trinaest orlova lešinara prsilo se u svojim crnim pernatim odelima. Zvečarka je svečano odzvečala pozdravnu pesmu kada se pojavila mlada.

— Draga ženo, molim te da se predomisliš i odustaneš od svog drugog zahteva. — reče Bil.

Ali Slatka Sju odmahnu odrečno glavom. Rešila je da pojaše Udovotvorca, pa kud puklo da puklo, i rešila je da ga jaše u svečanoj venčanoj haljini, ispod koje se lepo video veliki, lep i mek jastuk koji joj je kupio Bil, vrlo daleko preko Okeana, u Francuskoj.

— Ja mogu da pojašem sve što hoda, trči, pliva, gmiže i leti — reče Sju. — I ja ću pojahati tvog konja, Bile, pa makar to bila poslednja stvar koju ću uraditi.

Vinula se u sedlo kao strela. U novoj haljini, sa žiponom i jastučetom koje joj je kupio Bil, Sju je sela u sedlo vrlo čvrsto, i izgledalo je da je ništa odatle ne može izbaciti. Osetivši, a zatim videvši nepoznatog jahača na sebi, Udovotvorac skoči kao oparen kengur u polje puno kaktusa. Bio je rođen sa poznavanjem svih trikova koje divlji konji koriste da bi sa sebe zbacili jahača. Izvijao se i skakao kao lud, prevrtao i okretao u vazduhu, ali se Brzonoga Sju nije dala, već se čvrsto držala u sedlu.

Konj je skakao tako visoko da su se ptice razbežale bojeći se da ih ne povrede konjska kopita ili mamuze koje je Sju imala na svojim čizmama s visokom potpeticom. Najzad je Udovotvorac skakao tako visoko da je počeo da pravi rupe u oblacima. Ali se Sju nikako nije dala, već je sedela u sedlu kao da je srasla s konjem.

— Vidite to, gledajte! — vikao je oduševljeni Pekos Bil. — Ona će ga još i savladati! Kakva čarobna devojka! To je najlepše i najdivnije stvorenje koje sam ikad upoznao! Triput ura za najbolju verenicu koja je ikada sela u sedlo!!!

Ljudi još nisu stigli da viknu treći put URA! kada se desilo nešto strašno. Slatka Sju je ponela da odskače od sedla.

Za sve je bio kriv jastuk pod njenom suknjom. Bil je bio našao najmekši jastuk na svetu, i sad je taj jastuk sve brže odbacivao njegovu verenicu iz sedla.

— Stani! Zaustavi konja, tako ti Teksasa! — molio je Bil, ali Sju više ništa nije mogla da uradi. Udovotvorac je sve bešnje skakao i jastuk je Sju sve više odbacivao. Kada bi ponovo pala u sedlo, jastuk bi je ponovo odbacio, svaki put sve više. I to je, da se stvar pogorša, išlo sve brže i brže.

Bil zgrabi svoj laso i dobro ga zavrte. Jedan kraj je vezao sebi za glavu, a drugi pustio prema Sju.

Bil je lasom hvatao divlje zečeve, divlje mačke i jegulje, a više puta je uspeo da uhvati i po par munja, ali nije nikada pokušao da uhvati nešto što je bilo tako brzo kao njegova Sju. Zato je prvi put u svom životu promašio.

Pokušao je ponovo, i ponovo promašio. Ovoga puta je laso bacio tako snažno da se on prekinuo kod samog bilovog vrata i poleteo, tako brzo i daleko da je nestao. Laso se nije nikada vratio, a Bil nije imao drugi laso da pokuša po treći put, kad bi mu sigurno pošlo za rukom da uhvati Sju. Zato je bio primoran da celog dana bespomoćno gleda kako njegova verenica skače gore-dole, sve više i brže. Sunce je zašlo i Mesec se pojavio iza planina. Bio je to mlad Mesec, sličan srpu i s pakosnim osmehom na licu. Udovotvorac je bio sav oznojen, ali je i dalje skakao sve bešnje i brže. Najzad, oko ponoći, Slatka Sju je odletela tako visoko da joj se haljina zakačila za Mesečev rot. Mesec se zadovoljno nasmejao, ali tako tiho da ga niko nije motao čuti.

Bil je čekao satdva, ali Sju nije silazila. Nije sišla tada niti ikada kasnije, jer se s Meseca ne može sići, kao što je poznato. Kada mu je bilo jasno da je zasvagda izgubio voljenu devojku, Bil sede na prerijski pesak i poče da zavija kao kojot, dugo i tužno. Bilovi dobri prijatelji kojoti su takođe bili veoma tužni, pa su mu se pridružili. Onda je Bil seo na svog konja, koji je dobrim delom bio kriv za ovu nesreću i koji se tada i kasnije gorko kajao zbog svoje konje tvrdoglavosti, i odjahao na najvišu planinu Sjedinjenih Država. Tamo je našao svoj laso, ali nikako nije uspeo da dohvati Mesec zato što je ovaj stalno bežao, a bio je i vrlo visoko. Da sve bude još žalosnije,

Bil je mogao da vidi svoju Sju kako sedi na Mesecu i plače zbog svoje neobuzdane želje da sve pojaše. I dok je Bil, slomljena srca, zavijao od tuge, okružen svojim kojotskim prijateljima, Sju su stanovnici Meseca izabrali za kraljicu. Pošto se na Mesecu ne umire, ona i danas tamo vlada i tuguje, a kojoti je uvek dozivaju kad god se po vedrim noćima pojavi Mesec. Njihova pesma je tako tužna da je Mesec počeo da se jede zbog svoje nekadašnje pakosti i da se odmah zatim ponovo goji od zadovoljstva što ima najlepšu kraljicu u čitavom svemiru.

Tako je Pekos Bil ostao momak, a da bi dokazali svoju odanost velikom kaubojskom majstoru i učitelju, svi pravi kauboji su listom počeli da izbegavaju ženidbu. Tu i tamo desi se da se poneki oženi, ali on onda nije ni kauboj ni domaćin.

Da bi zaboravio svoju tugu, Pekos Bil počeo je da besni luđe nego ikad ranije. Činio je junačka dela, jedno za drugim, putovao je danima i nedeljama, pomagao gde je bilo potrebno i gonio stoku brže, bolje i više od ovih ostalih kauboja zajedno. Uvek je smišljao nove i nove šale, pokušavajući da zaboravi svoju Sju, ali to mu je obično teško polazilo za rukom. Zato je uvek kada bi ga uhvatila tuga odlazio među svoje prijatelje kojote da zajedno s njima zavija i doziva svoju Sju. Tada bi po nekoliko nedelja bio sam i lutao pustinjama, da bi se na kraju vratio, opet spreman za rad i šalu, i uvek s nekom novom smicalicom.

Tako se jednom početkom jula pozdravio sa svojim drugovima i uputio V Kanzas Siti da ugovori prodaju velikog krda stoke, koje je bilo spremno za gonjenje preko kontinenta. Na polasku je postavio Razrokog Džima za svog zamenika i vođu kaubojske družine.

U toku prve dvetri nedelje Bilovog odsustva sve je na ranču išlo kako treba. Ljudi su obavljali svoj posao mirno i bez gundžanja. Ali nije dugo trebalo pa da počnu svađe i brige i da zavlada dosada. Uvek kada je Bil bio odsutan na ranču su se događale neprijatne i čudne stvari, koje kauboji nisu umeli sami da reše. Kada on nije bio sa svojim drugovima, za kauboje nije bilo nikakvo zadovoljstvo da rade po ceo dan kao magarci.

Zato su se ovi obradovali kada se jednog jutra pojavio pored brvnare u kojoj su ljudi spavali jedan pravi pravcati žutokljunac. To je

bio najnaivniji žutokljunac kota su Bilovi kauboji ikada videli. Kosa mu je bila na(mazana i pažljivo očešljana pravo na čelo. Imao je visok i krut okovratnik na košulji i noeio je svilenu mašnu od tanke trake, vezane u neobičan i smešan čvor.

— Dođite da vidite ovo čudo — reče Razroki Džim, koji je prvi ustao tog jutra da vidi šta sve treba da se uradi, pa je prvi i ugledao žutokljunca. — Dođite da ga vidite, jer ja ne mogu da verujem svojim razrokim očima.

— Zamisli da ja imam purpurni kaput s velik1im srebrnim dugmetima! — reče Slim, smejući se i držeći se za stomak.

— Kako bi bilo da ja obesim sat sa zlatnim lancem? — zacerekao se Tom zvani Čvor.

Svi su se okupili oko naivka i buljili u njega kao u neko čudo što im se priviđa.

— 'Brojutro, dečaci! — reče žutokljunac. Trudio se da to kaže hladno, ali glas mu je ipak pomalo drhtao. Prešao je pogledom preko gomile velikih i dugačkih neobrijanih stočara.

— Nadam se da će kod vas biti nekog posla za mene — nastavi on ne baš sigurno. — Mislim da bih mogao da vam pomognem oko stoke.

Razroki Džim se jedva uzdržavao da ne prsne u smeh. Ostali su skrivali lica šeširima.

— Jesi li radio oko stoke? — upita ga Razroki Džim.

— O, kako da ne, gospodine! Sigurno da sam radio — reče ohrabreni smetenjak. — Kod moje kuće u Arkanzasu brinuo sam se o kravama. Imali smo sedam krava, i ja sam se o svima brinuo. Izvodio sam ih svakoga jutra na pašu i svake večeri ih vraćao u štalu. Znam sve što može da se zna o stoci. U stvari, znam i više. .

Momci Pekosa Bila hteli su da se potuše od smeha, a lice Razrokog Džima postade svetlocrveno. Ovaj žutokljunac bio je najsmešnije stvorenje koje su videli za poslednjih nekoliko godina.

— A kako stojiš s jahanjem? — upita Džim. — Sigurno znaš dosta i o konjima?

— Naravno! — požuri pridošlica da se pohvali. — Često sam jahao kobilu svoje majke. Svake nedelje pre podne. A kada sam bio

mali, jahao sam dedinu mazgu svuda po dvorištu. Znam sve o jahanju.

Ovo je razjarilo kauboje. Prestali su da se smeju, jer je jahanje bilo svetinja za kauboje. Pomislili su da ovaj glupi hvalisavac i najžući žutokljunac treba da dobije dobru lekciju.

— Po svemu sudeći, ti si čovek kakav nam je potreban — reče što je mogao ozbiljnije Razroki Džim, krišom namitnuvši kaubojima. — Ako se budeš pokazao dobar na probi, postaviću te za svoga zamenika.

— Sada ću ja da mu nabavim dobrog konja — reče Tom zvani Čvor. — Ona stara naslonjača od konja koju zovemo Sunčev Zrak biće dovoljna za početak, dok se momak ne navikne na zapadna sedla.

— Dobro si se setio! — reče Razroki Džim.

Nekolicina momaka pođe s Tomom zvanim Čvor da mu pomogne oko hvatanja „stare naslonjače“. Sunčev Zrak bio je konj neobično prgave naravi, najdžilitaviji konj koji je ikada živeo u brdima, sem Bilovot Udovotvorca, naravno. Kada je na njegova leđa prvi put seo jedan kauboj, konj se toliko ritao da je razbio jahačem jedan veliki oblak u milione delića i pretvorio ta u maglu koja se raširila nad celim TeksasoM. A sada su se spremali da ga daju žutokljuncu za probu i da malo uživaju u njegovim nevoljama.

Ali na prvi pogled se nikako nije moglo reći da Sunčev Zrak ima rđavu narav. Imao je divnu, blagu i nasmejanu njušku. Uvek je veselo pokazivao zube i izgledao vrlo pitomo. Očigledno je da je lepota samo prolazna i spoljašnja varka.

Posle tri puna sata borbe, trojica kauboja spremiše konja za jahanje. Sva trojica su bila znojava i modra, potpuno prašnjava i umorna, ali su na Sunčev Zrak bili stavljeni sedlo i am.

Tada Tom zvani Čvor pozva žutokljunca, a ostali momci okupiše se oko ograde korala da se malo nasmeju.

— Dosta je visok ovaj konj, zar ne? — upita prišipetlja, stojeći dobrih deset koraka daleko od konja.

— Bogme, jeste! — reče Razroki Džim. — Ali mislim da će ti odgovarati, jer znaš dosta o konjima, Vidi samo kako je pitom i kako

se prijateljski smeši.

— Kada ga zajašeš, bićeš pravi kauboj — reče Tom zvani Čvor.

Žutokljunac je posmatrao Sunčev Zrak kao da mu blagost tog konja ne uliva baš mnogo nade. A onda pogleda gomilu kauboja. Svi su se nevino smešili, ali s potajnom nadom da će konjsko ritanje istresti iz hvalisavca svu njegovu uobraženost i naivnost.

— Milo mi je što ste svi tako dobro raspoloženi — reče smetenjak iz Arkanzasa. A tada, odjednom, kada se niko nije nadao, on se naglo i veoma vešto vinu konju na leća, iz iznenadnog trka skočivši brzo kao gušter. Pre nego što se konj osvestio, žutokljunac ga je dobro stegao nogama, čvrsto zaseo na njega i počeo da ga mamuza.

Sledećeg trenutka kauboji se razbežaše na sve strane, jer je Sunčav Zrak odjednom pobesneo kao deda svih svetskih vulkana.

Razroki Džim se već bio pokajao zbog tako grube šale, jer se uplašio za strančev život. Kada se usudio da proviri iz svoga skrovišta da bi video gde se nalazi žutokljunčev leš, ugledao je, na svoje zaprepašćenje, neznanca kako se još drži u sedlu. Da čudo bude još veće, došljak iz Drkanzasa je pevao i vitlao svojim šeširom.

„Tako mi moga sedla, ja sam dvaput obojena plavo-repa muva ako ovde nema neke prevare", pomisli Razroki Džim.

Punih petnaest minuta jahao je žutokljunac Sunčev Zrak i izdržao je sve trikove i veštine koje zna jedan poludivlji konj. Tada konj poče da malaksava i da se rita ove sporije. Najzad stade, oborene glave i isplažena jezika, dok su mu se sasvim mokre slabine dizale i opuštale kao mehovi.

Žutokljunac skoči lako iz sedla na zemlju.

— Dobro si rekao da je ovaj konj prava naslonjača — reče on, obrativši se Razrokom Džimu, koji se bio sakrio ispod trbuha jednog tovarnog konja. Dok ga je Džim glupo i zapanjeno posmatrao, stranac se očigledno jedva uzdržavao od smeha. Najzad poče da se cereka kao pomahnitao. Lupajući o zemlju nogama, stade da se raskomoćuje. Skide purpurni kaput sa srebrnim dugmetima, skide prugasti prsluk i kruti okovratnik. Najzad skide sa glave vlasulju. Pred zapanjenim kaubojima pojavio se Pekos Bil.

— Ja sam dvaput obojena plavo-repa muva! — reče Razroki Džim.

— Jesi! Potpuno tačno! — reče Pekos Bil, jedva savlađujući smeh. — Osećao sam da vam nedostaje malo zabave, pa sam smislio ovo malo neočekivane razonode.

Ovakva šala bila je tipična za Bila, koji nije nikada dozvoljavao da zavlada dosada. Kada su se najzad svi momci povratili od iznenađenja, Sunčev Zrak je ponovo bio spreman za borbu, jer se ponovo blago smešio svojom pametnom i podmuklom konjskom gubicom. Čitavo popodne su ga vijali i savlađivali, da bi ga najzad rasedlali i oterali u koral.

Tako je prolazio kaubojski život u vreme Pekosa Bila. Naporni svakidašnji rad prekidala je ponekad kakva bučna i pomalo gruba šala nekog kauboja, da bi se posle opet svi predali radu, još vrednije i požrtvovanije. Pekos Bil je stalno izmišljao nove poslove i nove veštine, i jednoga dana uvide da je preterao. Momci su bili toliko zauzeti učenjem novih poslova, novih veština i trikova da nisu imali vremena ni da sednu, da se dobro najedu i izduvaju. Svi su, na čelu sa samim Bilom, bili mrtvi umorni.

,,Ljudima je potreban odmor“, pomisli Pekos Bil. „Ali kako da ih pošaljem na odma? Ako pošaljem jednu polovinu, druga neće ovako umorna izići na kraj s poslom. A stoka nikako ne može da ostane sama. Moram da smislim nešto novo.“

Bil sede na Udovotvorca i odjaha nekud daleko u preriju da misli. Razroki Džim ga vide kako odlazi i reče:

— Bil je ili ponovo tužan ili nešto novo smišlja. — a onda zakuka u sebi: „Kad ne bih imao da radim ovih devet stotina trinaest poslova, pošao bih za njim da ga sprečim u izmišljanju devet stotina četrnaestog.“

Celo prepodne Bil je jahao po preriji. Ponekad je išao polako, a ponekad galopirao kao munja, što je sve zavisilo od toga kako se osećao Bil i šta je mislio Udovotvorac. Bil je bio toliko zamišljen da nije vodio računa o tome kuda ga konj nosi.

Iznenada Udovotvorac stade kao ukopan i trže glavom kao da je veoma iznenađen. Bil se prenu iz misli i zatrese glavom. Kada se

pribrao i uspeo da razbije kao testo gustu maglu misli koja mu se beše skupila oko glave, Bil pogleda unaokolo i, na svoje divljenje, ugleda s leve strane prizor kakav nikad u životu nije video.

Jedna nepoznata planina dizala se u nebo sa ravne prerije. Imala je oblik savršene kupe, svrhom oštrim kao igla. Planinske strane bile su pokrivene travom zelenijom nego ma na kom drugom mestu.

Bil je odgalopirao do podnožja planine i počeo da je obilazi. Video je da je trava podjednako zelena s obe strane planine, a primetio je i jednu zanimljivu stvar u vezi s vremenom. U podnožju planine bilo je toplo i sunčano kao usred leta, a malo više bilo je kao u proleće, duvao je lak povetarac preko mladog cveća. Negde iznad sredine planine bilo je kao u lepu i sunčanu jesen, blizu vrha duvao je oštar i jak novembarski vetar, a na samom vrhu preko debelog sloja snega besnele su ledene januarske mećave.

— Eto, najzad sam našao — reče Bil. — Ova planina ima sve što mi je potrebno za savršen ranč.

Istog trenutka počela je da mu sazreva prva ideja u glavi. Zašto ne bi na ovim padinama stoka sama vodila brigu o sebi? Kada bi htela da promeni vreme, mogla bi da se popne malo više ili da siđe bliže podnožju. Ako bi htela hladovinu, mogla bi da ode na drugu stranu planine. U svakom slučaju, kauboji ne bi imali šta da rade.

Kada je sve ovo zaključio i smislio, Bil obode konja i vrati se na svoj ranč, koji je bio toliko veliki da je samo kapija bila široka pola milje, a da bi čovek stigao od kapije do korala, morao je da promeni nekoliko konja, koji su bili raspoređeni u stanicama. Pekos Bil ispriča drugovima šta je video i kakav će im život urediti, a oni jedva dočekaše i odmah počeše da spremaju svoje stvari i stoku za put. Kuvar je upakovao hranu i ostale stvari, a Bil s ostalima skupio stoku u najveće krdo koje je ikad sakupljeno u istoriji Amerike. A ipak je nekoliko desetina hiljada grla ostalo na starom ranču, jer su u poslednjem trenutku uspela da pobegnu iz krda. Ova grla su bila toliko glupa da nisu mogla da shvate kakav ih život čeka. Kada je sve bilo spremno, kauboji se, goneći ogromno krdo, uputiše na novi ranč, koji su nazvali „Ranč gde se više ne radi“. U svom putovanju do savršeno kupaste planine postavili su novi rekord u brzini gonjenja stoke.

Kada se s drugovima i stokom našao u podnožju neobične planine, Bil je utvrdio da je ona još zgodnija za ranč nego što je u prvi mah pomislio. Čim su se goveda našla na padinama planine, sva pođoše u jednom pravcu. Bil pogleda unaokolo i vide da sve životinje idu u istom pravcu u kojem se uputila stoka. Zečevi, jeleni, lisice i kojoti imali su po jednu prednju i jednu zadnju nogu kraću, kako bi se mogli kretati po strmoj strani planine.

— Sigurno će se i našoj stoci produžiti noge s jedne strane — reče Bil. — I tako će biti primorana da se kreće samo u jednom pravcu, da ne bi pala niz brdo. Kad budemo hteli da je žigošemo ili sakupimo za gonjenje, možemo jednostavno sesti i čekati da grlo po grlo samo dođe do nas.

— Nikada u svom životu nisam video bolje mesto od ovog — reče Razroki Džim. — Ja sam dvaput obojena plavo-repa muva ako ovo nije najbolje mesto za ranč u celoj Americi!

Džim je u ruci držao jedno četvrtasto orlovo jaje koje je našao u nekom gnezdu.

— Izgleda da je ovakav oblik jajeta neophodan da se ne bi otkotrljalo niz stranu — reče jedan od kauboja.

— Dobro si me podsetio — reče Pekos Bil. — Bilo bi dobro da oko podnožja planine podignemo ogradu; jer, ako se neko govedo oklizne, moglo bi da se otkotrlja do Meksičkog zaliva.

Pre nego što su te večeri otišli na spavanje, ograda je bila gotova. Pri tome su im po1mogli kojoti i prerijski psi, i bez njihove pomoći ograda sigurno ne bi mogla da bude gotova za tako kratko vreme. Pekos Bil je znao kojotski i prerijskopseći jezik, pa ih je učtivo zamolio da im malo pomognu oko kopanja rupa za stubove ograde. Prerijski psi i kojoti nisu, naravno, mogli da odbiju tako učtivu Bilovu molbu. Za pola sata eve rupe su bile iskopane, dva sata kasnije stubovi, koje je kaubojima najhitnije poslao Pol Banjan, bili su učvršćeni, a posle tri do četiri sata rada između stubova je bila zategnuta žica. Momcima nije bilo teško da prilegnu na posao, pošto su znali da je to poslednji rad pred stalnim odmorom koji ih je čekao.

Sledećeg dana sunce je visoko odskočilo pre nego što se išta čulo iz barake za spavanje. Tada jedan sanjiv glas upita:

— Koliko je sati?

— Skoro će podne — odgovori drugi, podjednako sanjiv glas.

— Je li to sve? — upita neko.

— Sve! — začu se odgovor, i tišina ponovo pokri najbolji ranč na svetu, koji je bio izgrađen dan ranije. Ranč je s pravom na kapiji nosio tablu, na kojoj je pisalo „Ranč gde se više ne radi“.

Nije više bilo posla ni za koga sem za kuvara, koji je počeo da stvara prava čuda od kuvarske veštine. Broj Bilovih kauboja toliko se poveća da je Pasulj Hol sa svojim pomoćnicima morao da meša testo za palačinke u obližnjim jezerima u dolini. Testo su mešali banderama za telegraf, koji je tek bio uveden u Teksasu. Beli ostaci Pasulj-Holovog testa još mogu da se vide u takozvanim Alkalnim jezerima u Teksasu.

Pasulj Hol je odlično hranio Bilovu kaubojsku družinu, koja je sada živela bez briga, priređujući puno veselja i kaubojskih igara. Radili su dosta, ali bez mnogo napora, i može se reći da su živeli kraljevski. A tako žive i danas, na svome ranču u planini koja se negde daleko, daleko u prerijama Teksasa diže sa ravnice kao savršena kupa.

O AMERIČKOM FOLKLORU

Američki folklor, bez sumnje jedna od najzanimljivijih svojevrsnih oblasti manifestacije američkog duha, nastajao je, kao i u evropskim zemljama, u dugom i sporom hodu vekova. Prvi oblici usmenih kazivanja nepoznatih narodnih umetnika, kazivanja koja ćemo u daljem tekstu zvati folklorom — mada folklor nisu samo jezičke forme narodne umetnosti — u Americi su se pojavili s prvim doseljenicima. Prirodno, kako su Ameriku naseljavali ljudi najrazličitijih narodnosti, u temelje američkog folklora uzidane su veoma različne folklorne tradicije Evrope. Priče o duhovima, anđelima i svecima, nečistim silama, vilama, vilenjacima i vešticama, poznate širom Evrope XVI XVII i XVIII veka doživele su naročiti procvat u Novom svetu, gde su doseljenici, ekonomskim prilikama prognani sa svojih etničkih ishodišta i opterećeni teškim osećanjem izopštenosti i prokletstva, bili sukobljeni s različitim i ne baš milosrdnim silama prirode. Ogromna jezera, reke i šume, neizmerena prostranstva — sasvim pusta ili naseljena neprijateljski raspoloženim i nepoverljivim Indijancima — koji su do tada bili nepoznati Evropljanima, budili su strahopoštovanje i umnožavali predrasude ne mnogo kulturnih doseljenika. Zato su se, još tih prvih dana postopanja Sjedinjenih Američkih Država, u američkom folkloru javile dve, međusobno suprotstavljale struje koje ćemo, kasnije, naći i u američkoj umetničkoj književnosti i koje je profesor Filip Rav nazvao bledolikom i crvenokožačkom tradicijom. Bledolika književna tradicija, koju u umetničkoj književnosti predstavljaju pisci skloni sentimentalnoj kontemplaciji i pretežno moralističkom stanovništvu (Melvil, Horton, Henri Džejms), u folkloru se odražava u brojnim božićnim pesmama, vilinskim pričama, slobodnim preradama

evropskih narodnih priča i, recimo, u priči o Džoniju Jabukovom Semenu. Ozu tradiciju stvorili su doseljenici koji su pokušavali da kompleks izopštenosti kompenzuju strogom religioznošću i pridržavanjem protestantskih etičkih normi. S druge strane, crvenokožačka tradicija, koju su stvooili doseljenici koji su pokušavali da kompleks izopštenosti kompenzuju sticanjem bogatstava i kroz oštru borbu s prirodom, tradicija, kasnije predstavljena delima Toroa, Kervuda i Kupera, čini glavnu i, možemo slobodno reći, tipičnu američku struju folklora Sjedinjenih Država. Dok je, kako smo rekli, suština prve, bledolike tradicije u kontemplaciji i težnji moralioj čistoti, druta, crvenokožačka tradicija odlikuje se općinjenošću prirodom, idealom slobodnog života u prirodi idealima veličine, fizičke snage i plodnosti.

Crvenokožačka tradicija u američkom folkloru nastala je, kao i sam američki folklor, prvih dana naseljavanja Amerike. U listovima Nove Engleske, u pismima iz Amerike objavljenim u Evropi i mnogim sudskim spisima iz vremena između 1670. i 1730. godine, nalazimo mnoge zabeleške i anegdote, znatno ranije stvorene, o neobičnoj plodnosti američkih reka, zemlje i prirode uopšte. Postoji priča o čoveku kome je, u jesen, jedan klin slučajno pao u oranicu. Sledećeg proleća nikla je gvozdena sadnica koja je s jeseni donela plod — „dvatri tuceta velikih i sasvim upotrebljivih klinova". Po pisanju nekih tobožnjih putnika po Americi, reke i jezera mogu se pregaziti jer su prepuni riba, a sve što se posadi, nikne i donese plod u najkraćem mogućnom roku. Stota u pričama o Dejviju Kroketu i mnogim dp”gim „herojskim" legendama, možemo naći detalje o tome kako je sama zemlja narasla; toliko je plodna da se napravljena rupa ne može zatrpati iskopanom zemljom. Kukuruz koji sadi Pol Banjan sigurno nije lišen veze sa starim pričama o plodnosti, a ogromnost Pola Banjana, Kempa Morgana, Pekosa Bila, Tonija Dabra i Džoa Magarca potpuno odgovara ,.crvenokožačkom“ idealu veličine i fizičke snage. Međutim, plodnost, koja je tipična za priče crvenokožačke, može se naći i u nekim pričama bledolike tradicije, na primer, u priči o Džoniju Jabukovom Semenu. Dok se on rađao, sa neba je, s kišom, padalo „puno mačaka i dobrih, pouzdanih pasa“; Džonijeve jabuke rađaju u ogromnim količinama i skoro se same beru. Amerika je ovde, kao i u mnogim drugim pričama(, Raj-

Amerika, idealizovana zemlja bogatstva, gotovo zemlja Dembelija. Činjenica je, prema tome, da se ni ovakva slika Amerike ne može posmatrati kao sasvim odvojena od folklora evropskih naroda. Pre nego što pređemo na neke druge odlike američkog folklora, treba napomenuti da nijedna dovoljno razvijena i uobličena folklorna „herojska“ priča ne može se isključivo svrstati u tradiciju bledolikih odnosno crvenokožaca, upravo kao što nijedno zaista vredno delo američke književnosti ne možemo na isti način isključivo klasifikovati.

Kada je reč o Polu Banjanu i Dejviju Kroketu, potrebno je istaći da u američkom folkloru postoje dve vrste folklornih heroja: heroji koji nisu postojali i istorijske ličnosti koje su postale mit. Prva vrsta, potpuno izmišljenih junaka, bez sumnje je nastala ranije, u vreme stvaranja američke nacije, i izraz je idealizovanja i velikog poštovanja doseljenika prema onima koji su stvarali osnovnu narodnu privredu. Toj vrsti heroja pripadaju drvoseče Toni Dabar i Pol Banjan, bušač nafte Kemp Morgan, stočar i istraživač nepoznatih oblasti Pekos Bil, i mnogi drugi. Toj vrsti pripada i mnogo kasnije stvoreni Džo Magarac. Druga, pak, vrsta, nastala je, opet, kao plod poštovanja prema narodnim vođima i stvaraocima nacije. Ova vrsta mogla je nastati samo u narodu koji nije imao dugu folklornu tradiciju, a koji se nacionalno tek budio; stvaranju ove vrste heroja znatno su doprineli ekonomski prosperitet Amerike i džeksondžefersonovska nacionalna i politička načela, koja su isticala demokratičnost buržoaskog tipa i koja su uticala na široko korišćenje narodnog stvaralaštva u štampi i pozorištu — jednim popularnim vaspitačima naroda i jedinim odražavaocima javnog mnjenja Amerike XIX veka. Ovoj vrsti heroja pripadaju Džoni Jabukovo Seme i Dejvi Kroket, kao i bezbrojne izmišljene priče o Abrahamu Linkolnu, Bendžaminu Franklinu, Džordžu Vašingtonu, Tomasu Džefersonu i drugim istaknutim ličnostima toga vremena.

Van ove podele na dve vrste, priče o doseljenicima Sjedinjenih Država nose mnoge zajedničke i zanimljive odlika. Jedna, i možda najosobenija, jeste humor, i to neobičan, pogrešno shvaćen i često sakaćen američki humor. Smešno koje proizilazi iz apsurda nije nepoznato u zapadnoevropskom a naročito engleskom i irskom folkloru i umetničkoj književnosti. U Sjedinjenim Državama ono je, međutim, dobilo oblike koji prevazilaze ranije poznate i koji daju

osobit pečat američkom folkloru celini. Tegljenje puta pomoću snažnog bika Bejba, presecanje psa sekirom i pogrešno sastavljanje delova, igranje kometom i mašinerijom koja pokreće Zemlju, korišćenje dinamita za dizanje palačinki, prodavanje rupa, lomljenje smrznutog stuba nafte, građenje tornjeva visokih do Meseca, kopanje reka mamuzama, hvatanje oblaka lasom, igranje s vremenom i mnogo drugih elemenata čini američki folklorni humor sasvim osobenim, dokazuje da nadrealisti nisu ništa naročito doneli svojim toliko isticanim i hvaljenim humorom, i sasvim odgovara bergsonovskom, sada živom i modernom, i možda najpotpunijem shvatanju smešnog kao „apsurdnog stavljenog u okvir uobičajene rečenice". Povrh svega, ono što je smešno u američkim narodnim pričama odgovara smešnom u Alisi ili Petru Panu, a ko može tvrditi da to, Kerolovo i Barijevo smešno nije najčistije, najsmešnije smešno, samim tim što je najbliže deci?

Druga, pored humora, veoma značajna odlika američkog folklora jeste idealizovanje rada, proizvodnje. I to idealizovanje stara je odlika američkog folklora, nastala još u vreme kada su se prvi doseljenici sukobili s prirodom i bili primorani na težak, neprekidan i iscrpljujući rad. U vreme sticanja ekonomske nezavisnosti i, kasnije, sve intenzivnijeg gomilanja nacionalnog blaga, pojavio se kao uzor-junak radnik kakav je bio Džo Magarac, koji radi i hrani se, ne mora da spava i može da zameni čitavu ekipu radnika. Tada je snaga bila neophodna da bi se moglo istrajati u nemilosrdnim uslovima kapitalističke privrede u razvoju. Ekonomski prosperitet za američko društvo toga vremena nije bio samo privredno već i duboko nacionalno pitanje, pitanje opstanka nacije. Zato su svi američki folklorni junaci, bili bledoliki kao Džoni Jabukovo Seme ili crvenokošci poput Pola Banjana i Pekosa Bila, bili poslušni članovi društva kao Dejvi Kroket, ili slobodoumni stvaraoci svojih zakona kao Majk Fink, svi bez razlike prvorazredni radnici, jednostavni i neumorni. Njihov rad je himna proizvodnji, himna stvaranju, a zaista je teško tako što naći u evropskom folkloru, mada mnogo starijem i bogatijem od američkog.

U neposrednoj vezi sa idealom rada, u američkom folkloru nalazimo, veoma često, i sukob čoveka sa mašinom. Kada mislima o američkom folklornom junaku kao radniku, moramo imati u vidu da

on radi golim rukama, ili pomoću najjednostavnijih alatki. Čim se pojavi mašina, viši tehnički oblik proizvodnje, savršenije sredstvo za proizvodnju, prosti i pošteni folklorni junak je osuđen na smrt. Takav je slučaj sa Džonom Henrijem, tako što naziremo u poslednjim rečima priče o Polu Banjanu. Intenzivna kapitalistička privreda, koja je zahtevala sve savršeniju i bržu proizvodnju, uništila je folklornog junaka. Mašina i čovek dolaze u tragičan sukob, u kojem, prirodno, mora da strada čovek. Kada u nekoj folklornoj američkoj priči naćemo ovaj sukob, možemo biti sigurni da priča potiče skoro iz neposredne prošlosti, da nije starija od nekoliko decenija. Istorijski je utvrđeno, na primer, da je priča o Džou Magarcu nastala između dva svetska rata, a u njoj nalazimo, posle superiornog vladanja mašinom i proizvodnjom, tragični poraz Džoa Magarca, uslovljen gomilama neprodatih proizvoda, to jest istim onim što je uslovljavalo teške ekonomske krize dvadesetih godina, što je dovodilo do pronadanja manjih industrijskih preduzeća, koncentracije kapitala, zatvaranja brojnih fabrika i nezaposlenosti. Životni uslovi junaka kakvi su Džol Banjan i Džo Magarac jeste rad, i čim se rad prekine junak je osuđen na propast.

Rekli smo da su humor, idealizovanje rada i motiv sukoba s mašinom osnovne odlike američkih folklornih priča o herojima. Možemo tvrditi da su to najoriginalnije odlike. Džol Banjan, Dejvi Kroket, Majk Fink, Džoni Jabukovo Seme, Džo Magarac i drugi jesu samo američki heroji, ali svaki od njih nosi u sebi i mnoge odlike starih evropskih heroja, kao što priče o njima sadrže elemente starih evropskih priča i mitova. Džojava istih motiva i situacija u narodnim pričama je veoma česta i ti motivi i situacije zovu se opštim mestima. U američkim narodnim pričama naći ćemo bezbroj takvih starih, odavno poznatih opštih mesta. Ovo ne znači da su američke priče nezanimljive, pošto su stari elementi u njima uobličeni na sasvim nov način, postavljeni u odnose i sledove dotad nepoznate čitaocima, obogaćeni posebnim i iskričavim humorom i nabijeni novim značenjima, to jest, velikim brojem mogućnosti sasvim novih tumačenja.

Američki folklorni junaci zaslužuju posebnu pažnju. Jedan od njih, Pol Banjan, spada među najstarije izmišljene folklorne junake Amerike i prvenstveno je junak francuskih i švedskih doseljenika. O

njemu postoji ogroman broj najraznovrsnijih priča, koje su kasnije prerađivali američki pisci XIX veka Natanijel Hotorn i Voašington Irving. Banjan je neka vrsta američkog Herakla, Rolanda i Zigfrida, čovek jednostavan, neobično snažan i popgten, zaštitnik pravde, reda i istine. Veoma patrijarhalan, on odražava hrišćanska etička načela, mada postoji veliki broj dosta lascivnih priča, preuzetih iz francuskih narodnih legendi. U pričama o Polu Banjanu nalazimo i korišćenje nekih brojeva, koji su preuzeti iz kabalistike a ponavljaju se u folklorima svih naroda; ti brojevi su 3, 7, 9, 33, 100 i još neki. Polovi najbolji drugovi su sedmorica sekiraša, a Pol Oleu na vrh kukuruza šalje tri stotine (3 X 100) uštipaka. Džoni Jabukovo Seme je istorijska ličnost. Rođen je u mestu Leominster. 1774, i zvao se Džon Čepmen. Bio je čist Jenki i zaista je godinama lutao po Americi sadeći jabuke gde god je stigao. Amerikanci ga smatraju jednim od očeva nacije. Mnogi elementi iz priča o njegovom životu istiniti su i istorijskim 'proučavanjem potvrđeni. Dejvi Kroket je takođe istorijska ličnost. Rođen je krajem XVIII veka u Tenesiju, bio je graničar i lovio medvede, borio se s Indijancima i gonio stoku, a 1827. bio je izabran za predstavnika Tenesija u američkom Kongresu. Četiri godine kasnije bio je .ponovo izabran, a pošto mu je istekao ponovljeni mandat, povukao se iz političkog života i vratio na Zapad. Majk Fink, je, tvrde mnogi istoričari, istorijska ličnost, stvarni kapetan jednog broda na Misisipiju u prvoj polovini prošloga veka. U svakom slučaju, on je slika i prilika tadašnjih brodara, čudna mešavina razbojnika i zaštitnika pravde, nešto nalik na naše hajduke, engleskog Robina Huda i druge pravdoljubive odmetnike od zakona. Izgleda, međutim, da je preterano poređenje — koje vrše neki folkloristi — Majka Finka sa helenskim Jazonom, a njegovih putovanja po Misisipiju sa traženjem Zlatnog runa. Džon Henri je tipični tragični junak koji je doživeo sukob s mašinom. U pričama o ovom izmišljenom junaku nalazimo sve elemente crnačkog folklora, koji predstavlja posebnu struju u američkom folkloru: čisto muzičku kompoziciju priče, duboku tragičnost, veliki broj pesama ili, čak, pevanih delova priče Kemp Morgan je veoma zanimljiv junak. O njemu se malo zna, ali je nesumnjivo da on u sebi nosi sve najbolje osobine prvih bušača nafte. Neki folkloristi izjednačavaju ga sa Polom Banjanom, jer postoji dobar broj priča o Banjanovom boravku na jutu, na

naftonosnim poljima Pensilvanije i Teksasa. Mnogi Morganovi doživljaji pripisani su Banjanu. ali čini se da je bolje prihvatiti mišljenje da je Kemp Moogan poseban i nezavisan junak. Toni Dabar je, verujemo, jedan oblik engleskog Pola Banjana, ali priče o njemu treba zadržati kao takve, a ne priključivati ih pričama o Banjanu, zato što je mit o Banjanu već skoro sasvim zatvoren i zato što su Dabrovi doživljaji obogaćeni posebnim odnosom prema deci. Pekos Bil je uzorni, idealni kauboj. Izmišljeni junak Teksasa može biti shvaćen kao kaubojski pandan Pola Banjana. O njemu, takođe, postoji ogroman broj priča i mit o njemu je gotovo sasvim zatvoren. Bogatstvo mašte, koje nalazimo odraženo u pričama o Pekosu Bilu, ne može biti nepovezano sa tradicijama španskog folklora, koji su u Teksas preneli prvi španski doseljenici. Džo Magarac (Joe Magaras) je za nas najzanimljiviji junak američkog folklora. Sama činjenica što se on zove baš Magarac svedoči da je on junak naših doseljenika u Ameriku, mada se to, na žalost, nigde ne spominje. U ggriči o Džou Magarcu nalazimo i Stiva Meštrovića , koji nikako ne može biti ni Mađar ni Čeh, mada se ova priča pripisuje samo mađarskim i češkim doseljenicima. Povrh svega, u priči o Džou Magarcu nalazimo, pored jednog od najviše korišćenih i u našem folkloru veoma čestog opšteg mesta — takmičenja za ruku devojke — i elemente čisto našeg, srpskog folklora. Čelični Džo Magarac se sam baca u visoku peć da bise od njega izlio najbolji čelik nasvetu, potreban za gradnju nove čeličane, isto tako kao što se Gojkova ljubovca uziđuje u zidine Skadra. Imajući sve to u vidu, možemo biti sigurni da je Džo Magarac stvoren na našim folklornim uzorima i da je on, u prvom redu, predstavnik velikog broja naših doseljenika u Ameriku, zaposlenih u železarama i rudnicima širom Sjedinjenih Država.

Zaključak se nameće, posle ovog samo letimičnog pogleda, da američki folklor, iako neraskidivo vezan za tradicije' svih onih mnogobrojnih nacionalnih grupa koje su sa domorocima formirale naciju Sjedinjenih Država, može za nas biti zanimljiv ne samo kao izdanak već poznatih folklornih blaga nego i kao potpun i bogat izraz suštine američkog duha, kao nezavisno i nimalo inferiorno narodno blago.

Najzad, treba reći i nekoliko reči o izboru i prevodima u ovoj knjizi. Budući da je, s puno prava, američki folklor shvaćen kao još živi

proces, a ne kao okamenjena vrednost, pri sastavljanju ovog izbora korišćene su o pojedinom junaku različne priče i iz raznih izvora. Pri tom nije uzet nijedan tekst kao konačan, pošto nijedan nije dovoljno autoritativan, već su doživljaji junaka povezivani slobodno, koliko je to dozvoljavala unutrašnja logika tekstova. Stoga i prevodi, treba napomenuti, nisu doslovni, već slobodni, iako pri tom nije oštećena intergalnost i čistota originala. Ova načela naročito su primenjivana u radu na pričama o Polu Banjanu, Majku Finku, Dejviju Kroketu i Pekosu Bilu. Za izbor su uzete isključivo priče o velikim folklornim herojima, zato što one čine najvredniji deo američkog folklora, mada je, na žalost, znatan broj velikih junaka ostao po strani. Male dimenzije knjige nisu dozvolile da se u izbor uključe priče o kitolovcu Starom Uzburniku, njujorškom vatrogascu Mouzu, tkaču Semu Peču, lovcu Danijelu Bunu, graničaru Vindvegon Smitu i mnogim drugim američkim junacima.

Aleksandar I. Spasić